

Petr Franta

architekt | architect

Architektura paměti
a slavkovské bojiště
Architecture of Memory
and the Austerlitz Battlefield

Význam souvislostí – výběr
prací v památkovém kontextu
Sense of Connection – a Selection
of Works in a Heritage Context

PETR FRANTA ARCHITEKTI & ASOC., s.r.o.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

Publikace byla vydána při příležitosti
výstavy

Petr Franta architekt
Význam souvislostí: architektura paměti

od 2. února do 29. dubna 2024
výstavní budova Metodického centra
moderní architektury v Brně,
Preslova 53
www.vila-stiassni.cz

Kurátoři výstavy:
Irena Žantovská Murray
Vladimír Šlapeta

The publication was published on the
occasion of the exhibition

Petr Franta Architect
**Sense of Connection: Architecture of
Memory**

from 2 February to 29 April 2024
Exhibition hall of the Methodological
Centre of Modern Architecture in Brno,
Preslova 53
www.vila-stiassni.cz

Exhibition curators:
Irena Žantovská Murray
Vladimír Šlapeta

Fotografie na obálce a patitulu: **Mohyla míru, model** [Jiří Hájek, Archimage]
Cover and foretitle photo: **The Cairn of Peace, model** [Jiří Hájek, Archimage]

Projekt vznikl za finanční podpory Státního fondu kultury ČR
The project was supported by the State Fund of Culture of the Czech Republic

Státní fond kultury ČR

Petr Franta

architekt | architect

Architektura paměti
a slavkovské bojiště
Architecture of Memory
and the Austerlitz Battlefield

Význam souvislostí – výběr
prací v památkovém kontextu
Sense of Connection – a Selection
of Works in a Heritage Context

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Franta, Petr, 1948-

Petr Franta, architekt : architektura paměti a slavkovské bojiště : význam souvislostí - výběr prací v památkovém kontextu = Petr Franta, architect : architecture of memory and the Austerlitz Battlefield : sense of connection - a selection of works in a heritage context / autoři textů: Jan Červenák, Petr Franta, Lea Raisová, Petr Svoboda, Vladimír Šlapeta, Irena Žantovská Murray ; překlad textu: Gerald Turner. -- Vydání první. -- [Praha] : Petr Franta architekti & asoc., s.r.o. ; Brno : Národní památkový ústav, 2024. -- 169 stran : ilustrace Souběžný anglický text

Obsahuje bibliografie a bibliografické odkazy

ISBN 978-80-87967-38-6 (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně; brožováno)

* 72(437.3) * 725.945 * 7.025.3/4 * 72.012.1 * 72.036/.038 * (437.3) * (437.322) * (083.824)

– Franta, Petr, 1948-

– Památník Mohyla míru (Prace, Česko)

– česká architektura -- 20.-21. století

– válečné památníky -- Česko

– obnova a rekonstrukce památek -- Česko -- 20.-21. století

– architektonické projekty -- Česko -- 20.-21. století

– moderní architektura -- Česko

– Prace (Česko)

– katalogy výstav

72 - Architektura [21]

Zvláštní poděkování [Special thanks to]: Irena Žantovská Murray za obětavou kurátorskou práci a stále trvajícím architektonickým dialogem i ve vážných životních situacích [for dedicated curatorial work and ongoing architectural dialogue even in stressful life situations]

Poděkování za spolupráci [Acknowledgements]:

Poděkování patří všem v knize uvedeným archivním a kulturním institucím.

[Many thanks to all the archival and cultural institutions mentioned in the book.]

Osobní poděkování [Personal acknowledgements]: Jan Červenák, Jaromír Hanák,

Danuše Kolenová, Evžen Martinec, Štěpán Sekera, Petr Sobotka, Hana Winklerová

Editoři [Edited by]: Petr Franta, Petr Svoboda, Vladimír Šlapeta, Irena Žantovská Murray

Texty [Contributors]: © Jan Červenák, Petr Franta, František Lukl, Lea

Raisová, Petr Svoboda, Vladimír Šlapeta, Irena Žantovská Murray

Fotografie a obrazové přílohy [Photographs and image attachments]:

© Petr Franta Architekti & Asoc., Muzeum Brněnska, Národní památkový ústav, Národní technické muzeum, Správa Pražského hradu, autoři a instituce uvedené u jednotlivých snímků [authors and institutions listed next to each image]

Instalace výstavy [Installation of the exhibition]: Petr Franta Architekti & Asoc.

– Petr Franta, Štěpán Sekera, Petr Sobotka, Vladimír Šlapeta

Model areálu Mohyly míru [Model of the Cairn of Peace area]: Jiří Hájek, Archimage

Recenzenti [Reviewers]: Tomáš Rusín, Ivan Wahla

© Petr Franta Architekti & Asoc. a Národní památkový ústav, 2024

ISBN 978-80-87967-38-6

*Rád bych věnoval tuto publikaci
Michaele Glezgové, které vděčím
za inspiraci a podporu v mém
osobním i profesním životě.*

Petr Franta

*I would like to dedicate this publication
to Michaela Glezgová, who has been
a source of inspiration and support
both in my life and in my work.*

Petr Franta

Obsah / Contents

Architektura paměti a slavkovské bojiště Architecture of Memory and the Austerlitz Battlefield

Úvod <i>František Lukl</i>	Introduction <i>František Lukl</i>	10
Architektura paměti a zkouška válkou <i>Irena Žantovská Murray</i>	Architecture of Memory and the Test of War <i>Irena Žantovská Murray</i>	14
	Architecture of Memory and the Test of War <i>Petr Franta with contribution by Irena Žantovská Murray</i>	18
Architekti slavkovského bojiště <i>Vladimír Šlapeta</i>	Architects of the Austerlitz Battlefield <i>Vladimír Šlapeta</i>	24
Památník Mohyla míru, rekonstrukce návštěvnické infrastruktury <i>Petr Franta</i>	The Cairn of Peace Memorial, Reconstruction of the Visitor Infrastructure <i>Petr Franta</i>	48
100 let připomínky míru a úcty padlým u Slavkova <i>Petr Svoboda</i>	100 Years of Remembrance of Peace and Homage to the Fallen at Austerlitz <i>Petr Svoboda</i>	58
Výroba lustru dle návrhu architekta Fanty <i>Lea Raisová</i>	Manufacturing a Chandelier Designed by the Architect Fanta <i>Lea Raisová</i>	70
Technická výzva: mikroklima památníku míru <i>Jan Červenák</i>	A Technical Challenge: the Micro- climate of the Cairn of Peace <i>Jan Červenák</i>	74
Výběrová bibliografie	Selected Bibliography	78

Obsah / Contents

Význam souvislostí – výběr prací v památkovém kontextu Sense of Connection – a Selection of Works in a Heritage Context

82	Úprava galerie Císařská konírna – Pražský hrad	Exhibition gallery Imperial Stables – Prague castle
84	Svatovítský poklad – Kaple sv. Kříže – Pražský hrad	St. Vitus Treasure – The Chapel of the Holy Cross, Prague Castle
88	Na okraj architektury muzejních synagog <i>Irena Žantovská Murray</i>	In the margins of Franta's museum synagogue architecture <i>Irena Žantovská Murray</i>
94	Pinkasova synagoga, Praha	The Pinkas Synagogue, Prague
96	Rekonstrukce Španělské synagogy a nová expozice, Praha	Reconstruction of the Spanish Synagogue and a new exhibition, Prague
100	Židovské muzeum Podorlicka, Památník Karla Poláčka. Rychnov nad Kněžnou	The Jewish Museum of the Podorlicko Region. Karel Poláček Memorial. Rychnov nad Kněžnou
102	Synagoga Polná	Polná Synagogue
106	Židovská 100, Jičín	Židovská 100, Jičín
108	Rekonstrukce synagogy Police u Jemnice	Reconstruction of synagogue Police near Jemnice
112	Divadelní 22, Praha	Divadelní 22, Prague
114	Rektorát ČVUT v Praze CIIRC – Český institut, informatiky, robotiky a kybernetiky	Rector's Office CTU in Prague, CIIRC – Czech Institute of Informatics, Robotics and Cybernetics
120	Horní nádraží Karlovy Vary	Upper Railway Station Karlovy Vary
124	Salonek ČD Lounge v bývalé příjezdové hale Hlavního nádraží, Praha	Czech Railways Lounge in the former arrivals hall of the Main Station, Prague
126	Překryv kolejiště Hlavního nádraží při Vinohradské ulici, Praha	Bridging the tracks at the tunnel head at Vinohradská Street, Prague

Obsah / Contents

Význam souvislostí – výběr prací v památkovém kontextu

Sense of Connection – a Selection of Works in a Heritage Context

Přístavba zimní zahrady, vila Kamil Roškot (1939), Praha, Malá Strana	Conservatory extension, Kamil Roškot's villa (1939), Prague, Malá Strana	128
Praha, Londýnská 28. Rekonstrukce funkcionalistického domu, Václav Kopecký (1937–1939)	Londýnská 28. Reconstruction of a functionalist house. Václav Kopecký (1937–1939)	130
Urbanistický generel ulic Londýnská/Bruselská, Praha 2	Urban Master Plan for the Londýnská/Bruselská streets, Prague 2	132
GRAM kavárna, Záhřebská 23–25, Praha	GRAM Café, Záhřebská 23–25, Prague	134
Záhřebská 23–25, Praha	Záhřebská 23–25, Prague	136
Loft Petra Franty, Záhřebská 25, Praha	Petr Franta's Loft, Záhřebská 25, Prague	138
Klub Lávka – Muzeum Bedřicha Smetany, Praha	Lávka Club – Bedřich Smetana Museum, Prague	140
Rezidence Bezovka, Praha	Bezovka Residence, Prague	142
Kostel sv. Rodiny, lázeňské město Luhačovice	The Church of the Holy Family, Luhačovice Spa	144
Letiště Václava Havla Praha, Terminál 1	Václav Havel Prague Airport, Terminal 1	148
Rekonstrukce a dostavba objektu na Příkopě 13, Praha	Reconstruction and extension of the building at Na Příkopě 13, Prague	152
Kozí, Praha	Kozí, Prague	154
Instalace „ŽIDLE II“ Magdaleny Jetelové po povodních 2002	Installation of Magdalena Jetelová's „CHAIR II“ after the floods of 2002	156
Výběrová bibliografie	Selected Bibliography	160
Jmenný rejstřík	Name index	166

Úvod

Jihomoravský kraj si nesmírně váží své bohaté historie a s uspokojením sleduje stále úspěšnější prezentaci nových a netradičních témat v turistickém ruchu jako jsou (nejen) moderní architektura, archeologie, jedinečně zachovaná kulturní krajina a další, která dnes již úspěšně konkurují tradičnímu vinařství a bohatému a stále živému folklóru.

Mezi nejznámější historické události v JMK patří pochopitelně také ohlas napoleonských válek. Plným právem, neboť to bylo právě na území dnešního Jihomoravského kraje, kde Napoleon vítězstvím u Slavkova 2. prosince 1805 definitivně porazil vojska III. protifrancouzské koalice, a o necelé čtyři roky později pak v červenci 1809 u Znojma i armády koalice V.

Mohyla míru na Prateckém návrší a v jejím stínu se ukrývající muzejní pavilon jsou tedy pro Jihomoravský kraj stěžejním bodem prezentace a propagace tohoto důležitého úseku evropské historie. Dnes více než dvě století po bitvě a století od stavby památníku ovšem stále ještě velmi často čelíme těmto otázkám:

Proč vlastně vznikl památník bitvy, kterou naši předkové prohráli?

a

Jak důstojně prezentovat pietní pomník tolika padlých jako turistický cíl v moderním smyslu slova?

Na první otázku lze odpovědět, že Mohyla míru není ani triumfální oslavou vítězství, jakými jsou kupříkladu památníky bitev u Waterloo, Lipska a v zásadě také u Borodina, ani studem okořeněnou vzpomínkou na padlé „bratry ve zbraní“ v bitvách ztracených, jaké dnes nacházíme u Wagramu, popřípadě dokonce v mnoha exemplářích v okolí Sadové u Hradce Králové.

Památník na Prateckém návrší v centru někdejšího bojiště bitvy u Slavkova vznikl jako ohlas něčeho daleko prostšího, ovšem také silnějšího a stále srozumitelného – jde o vyjádření piety a stesku nad tolika zmařenými životy a lidskými osudy. V širším záměru nabízí dokonce zamyšlení nad smyslem krvavého střetu tří impérií, z nichž jedno, tisíciletá Římská říše, zaniklo bezprostředně po bitvě u Slavkova a vlastně v jejím důsledku, druhé,

Introduction

The South Moravian Region appreciates its rich history and is pleased to see the increasingly successful presentation of new and non-traditional themes in tourism such as (not only) modern architecture, archaeology, uniquely preserved cultural landscape and others, which today successfully compete with traditional winemaking as well as rich and still alive folklore.

One of the most famous historical events in South Moravia is, of course, the echo of the Napoleonic Wars. Quite rightly, because it was in the territory of today's South Moravian Region where Napoleon finally defeated the armies of the Third Anti-French Coalition with his victory at Austerlitz on 2nd December 1805, and less than four years later, in July 1809, at Znojmo, the armies of the Fifth Anti-French Coalition.

The Cairn of Peace on the Pratzen Heights and the museum pavilion hiding in its shadow are therefore a key point for the South Moravian Region to present and promote this important part of European history. However, today, more than two centuries after the battle and a century after the construction of the memorial, we are still very often faced with these questions:

Why was established a memorial of the battle our ancestors lost?

and

How to present a memorial to so many fallen in a dignified manner as a tourist destination in the modern sense of the word?

The answer to the first question is that the Cairn of Peace is neither a triumphal celebration of victory, such as the memorials to the battles of Waterloo, Leipzig and, in principle, Borodino, nor a shame-flecked remembrance of fallen „brothers in arms“ in battles lost, such as we find today at Wagram, or even in many examples in the vicinity of Sadová near Hradec Králové.

The memorial on the Pratzen Heights in the centre of the former battlefield of the Battle of Austerlitz was created as an echo of something much simpler, but also stronger and still understandable – it is an expression of piety and sorrow for so many lost lives

první císařství francouzské, už deset let po bitvě a dědic toho posledního, ruského impéria, se právě potácí v agonii, kterou si přivodil neomluvitelným útokem na souseda právě v duchu následování anachronických imperiálních tradic minulých staletí.

Když se ovšem čas od času otevře krypta mohyly míru, aby sem byly uloženy další ostatky padlých, které se na okolních polích stále nacházejí a zřejmě i nacházet budou, nic už neodlišuje „vítěze“ a „poražené“ a všichni zúčastnění mají možnost zapřemýšlet nad (ne) smyslem jejich oběti.

Druhá otázka „Jak takovou památku prezentovat?“ je na první pohled jednoduchá. Přeci už páter Slovák na konci 19. století předpokládal, že integrální součástí budoucího památníku se stane i rozhledna, která bude sloužit návštěvníkům tohoto významného místa. Dnešní podoba masového turismu se všemi projevy současné zasítované společnosti, kde pro mnohé z nás není ani tak důležité „navštívit“, „zažít“, či „snažit se pochopit“, ale spíše jen „dát o sobě zprávu“, či prostě jen „být vidět“, často s jistým nepochopením naráží na snahy dodržovat na pietních místech významných bitev alespoň některá základní pravidla. V případě Mohyly míru na Prateckém návrší ale naštěstí již téměř od prvních let památníku můžeme počítat s pomocí muzejního pavilonu, který může nabídnout mnohé z informací a programů, které by v samotné mohyle nebylo možno uskutečnit.

Právě s tímto vědomím JMK již téměř před šesti lety zadal projekt rozšíření stávajících prezentačních prostor muzejní budovy a téměř kongeniálním řešením vybrané projekční kanceláře se dokonce podařilo po téměř sto letech naplnit původní myšlenku pátera Slováka o rozhledně, či spíše vyhlídkových terasách, které umožní návštěvníkům památníku na vlastní oči se přesvědčit, kolik z krajiny slavného bojiště roku 1805 se dochovalo i do dnešních dnů.

Těším se tak na brzké shledání v renovovaném areálu Památníku Mohyly míru.

Mgr. František Lukl, MPA
náměstek hejtmána JMK

and human destinies. In its broader intent, it even offers a reflection on the meaning of the bloody clash of three empires, one of which, the thousand-year-old Roman Empire, ceased to exist immediately after the Battle of Austerlitz, and indeed in its aftermath, the other, the First French Empire, a decade after the battle. The heir of the latter, the Russian Empire, is now floundering in the agony brought on by an inexcusable attack on a neighbour in the very spirit of following the anachronistic imperial traditions of past centuries. However, when from time to time the crypt of the Cairn of Peace is opened to accommodate the remains of the fallen, which are still found and probably will be found in the surrounding fields, nothing distinguishes the „winners“ from the „losers“ and all involved have the opportunity to reflect on the senselessness of their sacrifice.

The second question, „How to present such a memory?“, is simple at first sight. After all, already at the end of the 19th century, Father Slovák foresaw that an integral part of the future memorial would be a lookout tower that would serve visitors to this important place. Today's form of mass tourism, with all the manifestations of today's networked society, where for so many of us it is not so much important to ‚visit‘, ‚experience‘ or ‚try to understand‘, but rather just to ‚make ourselves known‘ or simply to ‚be seen‘. This is often met with some incomprehension when trying to observe at least some basic rules at the memorial sites of important battles. But in the case of the Cairn of Peace on the Pratzen Heights, fortunately, almost from the earliest years of the memorial, we can count on the help of a museum pavilion that can offer much of the information and programs that would not be possible in the cairn itself.

It was with this in mind that almost six years ago the South Moravian Region commissioned a project to expand the existing presentation areas of the museum building and the almost congenial solution of the selected design office even succeeded after almost a hundred years in fulfilling the original idea of Father Slovák of a lookout tower, or rather observation decks, which will allow visitors to see for themselves how much of the landscape of the famous battlefield of 1805 has been preserved to this day.

I look forward to seeing you soon in the renovated area of the Cairn of Peace Memorial.

Mgr. František Lukl, MPA
Deputy Governor of the South Moravian Region

Architektura paměti a zkouška válkou

Irena Žantovská Murray

Autorská výstava architekta a urbanisty Petra Franty v Metodickém centru moderní architektury v Brně klade důraz zejména na projekt rekonstrukce návštěvnického zázemí Mohyly míru. Kromě modelu celého areálu, je výstava doprovázena publikací navazující na předchozí důležitá období architektonické práce v památkovém kontextu: *Význam souvislostí / Sense of Connection*, z roku 2022.

Frantova tvorba čerpá z nejrůznějších forem života ve společnosti a pracuje s nimi.

V posledních třiceti letech rekonstruoval a vytvořil zázemí pro řadu historických a muzeologických projektů s citlivým propojením interiérů a exteriérů. Na Pražském hradě patří mezi jeho nejdůležitější realizace například Galerie Císařská konírna a Kaple sv. Kříže s expozicí Svatovítského pokladu. V doméně synagogální architektury se výrazně zasloužil o obnovu a inovativní design expozic židovských památek. Patří sem například Pinkasova synagoga s okruhem Pinkasovy uličky, rekonstrukce a stálá expozice židovských památek ve Španělské synagoze, Synagoga v Polné s výstavou věnovanou Hilsneriádě, nebo Židovská škola Jičín s výstavou *Karl Kraus a regionální spisovatelé*.

Petr Franta je v kontextu první poválečné generace české architektury jedním z nejvýraznějších průkopníků celistvého přístupu k současné tvorbě, často propojené s historickými či duchovními kořeny. Přesvědčivost jeho realizací a projektů spočívá v architektonické hloubkovém chápání možností veřejného prostoru, jejich komunikace, specifity a polyfunkčnosti. Propojení těchto prvků doprovází architektonické hledání expresivních, technických a materiálových prostředků spojených s daným tématem.

Nedávné realizace s mezinárodním přesahem jako Český Institut Informatiky, Robotiky a Kybernetiky – CIIRC Českého vysokého učení technického ČVUT v Praze-Dejvicích, návrh umělecké instalace *Letem světem s Václavem Havlem* na Letišti Václava Havla v Praze. Nová koncepce a realizace výstavních sálů Španělské synagogy nebo smělá transformace Horního nádraží v Karlových Varech získaly řadu profesních, kulturních a nadnárodních ocenění.

Projekt Památník Mohyly míru s rekonstrukcí návštěvnické infrastruktury a okolí Mohyly míru s kaplí představuje pro architekta Frantu další důležitou etapu v přístupu k historickým památkám. Mohyla míru navržená významným českým architektem Josefem Fantou jako první mírový památník v Evropě, je státem chráněnou uměleckou a kulturně-historickou památkou, a zároveň pohledovou dominantou na bojiště bitvy u Slavkova (2. 12. 1805). První světová válka zabránila otevření památníku v době jeho vzniku (1910–1912), a tak se slavnostní otevření veřejnosti uskutečnilo až 23. 3. 1923. Sté výročí otevření připadlo na rok 2023 a bylo oslaveno přednáškou s panelovou diskusí a výstavou na půdě Českého velvyslanectví v Londýně pod názvem „*Architecture of Memory and Test of War*“.

Architecture of Memory and the Test of War

Irena Žantovská Murray

The exhibition by architect and urban planner Petr Franta at the Brno Centre for the Restoration of 20th Century Architecture particularly focuses on the project for the reconstruction of the visitor facilities of the Peace Cairn. In addition to a model of the entire site, the exhibition is accompanied by a publication that also covers previous important periods of the architect's work in the context of heritage conservation: "*Význam souvislostí / Sense of Connection*" of 2022.

Franta's work is inspired by various forms of life in society and interacts with them.

Over the past thirty years, he has renovated and created backdrops for a number of historical and museum projects, which have sensitively connected interiors and exteriors. At Prague Castle, some of his most important projects include the Imperial Stables Gallery and the Chapel of the Holy Cross where the St. Vitus Treasure is on display. In the domain of synagogue architecture, he has contributed significantly to the restoration and innovative design of exhibitions of Jewish monuments. These include, for example, the Pinkas Synagogue with the Pinkas Lane circuit, the reconstruction and permanent exhibition of Jewish monuments in the Spanish Synagogue, the Polná Synagogue with an exhibition dedicated to the Hilsner Affair, and the Jewish School in Jičín with an exhibition entitled "*Karl Kraus and regional writers.*"

In the context of the first post-war generation of Czech architecture, Petr Franta is an outstanding pioneer of a holistic approach to contemporary work, often linked to historical or spiritual roots. The persuasiveness of his projects lies in the architect's in-depth understanding of the possibilities of public spaces, their communication, specificity and poly-functionality. The interconnection of these elements accompanies the architect's search for expressive, technical and material resources associated with the subject matter.

Recent completed projects with an international scope include the Czech Institute of Informatics, Robotics and Cybernetics – CIIRC – of the Czech Technical University in Prague - Dejvice, and the design of the art installation "*Flight Through the World with Václav Havel*" at the Václav Havel Airport in Prague.

The reimagining of the exhibition halls of the Spanish Synagogue and its implementation, or the bold transformation of the Upper Railway Station in Karlovy Vary have won numerous professional, cultural and international awards.

The project Cairn of Peace Memorial project involving the reconstruction of the visitor infrastructure and the surroundings of the Cairn of Peace with its chapel represents another important phase in Petr Franta's approach to historical monuments. The Cairn of Peace, designed by the eminent Czech architect Josef Fanta as the first peace memorial in Europe, is a state-protected artistic, cultural and historical monument, which is also a dominant landmark on the battlefield of the Battle of Austerlitz (2.12.1805). World War I

Texty, které následují, plně ozřejmí důležitost kontextu, osobností a institucí, které se v posledních dvou stech letech snažily navrátit jednomu z nejdůležitějších míst evropské piety historickou paměť a důstojnou formu.

Martin Heidegger kdysi napsal: „*Když bitva skončí, to, co zůstane, nezmizí, ale svět se od toho odvrátí.*“ Jak dokazuje svědectví této důležité výstavy a s ní související publikace, dobové odvrácení bylo naštěstí pouze dočasné.

Výstava „Petr Franta architekt. Význam souvislostí: architektura paměti“, 2024, Brno
[foto: Petr Franta]

Exhibition „Petr Franta Architect. Sense of Connection: Architecture of memory“, 2024, Brno, Czech Rep.
[photo: Petr Franta]

prevented the opening of the memorial at the time of its creation (1910–1912), and so the official opening to the public did not take place until 23 March 1923. The centenary of the opening fell in 2023, and was commemorated with a lecture, panel discussion and exhibition at the Czech Embassy in London entitled *“Architecture of Memory and Test of War”*.

The texts that follow will spell out fully the importance of the context, personalities and institutions that have striven over the past two centuries to restore historical memory and dignity to one of Europe’s most important places of remembrance.

Martin Heidegger once wrote: *“When the battle is over, what remains does not disappear, but the world turns away from it.”* Fortunately, as the testimony of this important exhibition and its associated publication demonstrates, the turning away was only temporary.

Výstava „Petr Franta architekt. Význam souvislostí: architektura paměti”, 2024, Brno
[foto: Petr Franta (vlevo), Petr Svoboda (vpravo)]

Exhibition „Petr Franta Architect. Sense of Connection: Architecture of memory”, 2024, Brno, Czech Rep.
[photo: Petr Franta (on the left), Petr Svoboda (on the right)]

London, United Kingdom, the Embassy of Czech Republic, 29th of November 2023 "Architecture of memory and the test of war". Irena Edwards, Richard Bassett, Petr Franta, Irena Žantovská Murray (from left to right)
[photo: Jolly Thompson]

Architecture of Memory and the Test of War

Petr Franta with contribution by Irena Žantovská Murray

I would like to dedicate this talk to my dear friend, Christopher Braddock (1966–2023), a London based architect who left us recently and much too early. His family is with us tonight.

We worked together on projects in Prague as well as here in London. In 2001 we even submitted a competition proposal for this building. At the time, the Crown reserved an adjacent plot of land in order to extend the chancery administrative wing. The timing could not have been worse, as the events of 9/11 in New York had pre-empted the presentation of the project and the competition was cancelled.

This small reminder of the wide spread effects of violence brings me to the topic of my talk and our most recent project, **THE CAIRN OF PEACE at Austerlitz (Slavkov in Czech)** considered the FIRST PEACE MEMORIAL IN EUROPE. It was designed and erected more than a hundred years following the events of the battle of Austerlitz, the 2nd of December 1805, also known as “The Battle of the 3 Emperors”.

The impetus for the establishment of the Cairn of Peace committee at the turn of the 19th and 20th centuries, came from Father Alois Slovák, a local priest who served mass in the surrounding villages. It was his dedication and driving force that had inspired the memorial project to honour the tens of thousands of the fallen who did not even have a proper grave.

According to the initial brief specification: “...the memorial should be completed by the 100th anniversary of the battle, in 1905, it should consist of an ossuary, a museum, a chapel, an observation tower and an apartment for the disabled guard.”

The committee asked two distinguished architects and educators for a proposal – professor Otto Wagner in Vienna and professor Josef Fanta in Prague. Presented here are original drawings of the Cairn of Peace as submitted by architect Josef Fanta, featuring the ossuary with collected remains and the Chapel above...

Over the years, I had a number of encounters to study closely Fanta’s work in connection with urban planning projects of the surroundings of Main railway station in Prague and again with the project located directly in the historic building of the Main station, Fanta’s signature work.

We were fortunate to discover Fanta’s original drawings in an excellent condition in the Technical Museum in Prague. Professor Fanta lived to the respectable age of 98 years

This talk was presented in London, United Kingdom, at the Embassy of Czech Republic auditorium, 26, Kensington Palace Gardens, 29th of November 2023 as part of presentation and panel discussion “Architecture of memory and the test of war” chaired by Dr. Irena Žantovská-Murray, HonFRIBA, Curator of the project, architectural historian and former Director, RIBA British Architectural Library, London.

Záznam z přednášky a panelové diskuse Architecture of Memory and the Test of War, 60 minut

[Record of the lecture and panel discussion Architecture of Memory and the Test of War, 60 minutes]

<https://youtu.be/w7xAeqK5WHg>

London, United Kingdom, the Embassy of Czech Republic, 29th of November 2023 “Architecture of memory and the test of war”. Petr Franta, Irena Žantovská-Murray, Richard Bassett (from left to right) [photo: Jolly Thompson]

and towards the end of his life he had organized his drawings by gluing them onto large cardboards.

That in turn enabled us to document them further, share them with conservation specialists in designing the surroundings of the Cairn of Peace.

By studying the original drawings we discovered that in his design, the views of the sites of the battle of the Three emperors, had been covered with thick layers of grass, and were arranged in a stepped pattern. It seemed natural to us to revive Fanta’s intention. The exposed sandstone steps were in good condition and in agreement with the historic preservation bureau we renewed the stepped terraces to great effect.

Architect Fanta also kept many sketchbooks with ideas, sketches and notes for each project. In them, he also described how he envisioned landscaping on the hillside of the Memorial.

I hope that every year, and particularly on the anniversary of the battle, the restored flower beds will remind visitors of Fanta’s brilliant and reverent design - the Cotoneaster Dammeri bushes adorned with fruits in the shape and colour of the drops of blood. That’s how the architect specified it in his sketchbook to honour the memory of all those who fell on the battlefields.

At the same time as the memorial, the entire area was rehabilitated, the oval of paths and elements of landscape architecture completed and a new paving installed in front of the chapel.

Quo vadis Homo Sapiens?

The Cairn of Peace is another reminder of how unteachable humanity can be. As soon as humankind rises from the ashes like the mythical Phoenix, there is already another military conflict ... My generation experienced the Russian occupation of Czechoslovakia in 1968, a wave of emigration and then, so called normalization and finally the Velvet revolution. After the Iron curtain came down, we thought, that no new conflicts in Europe would occur.

This was also the story of the Cairn of Peace a century earlier, when the architect Josef Fanta barely had time to build it between 1910–1912 and thus fulfil the vision of making the

centre of the battlefield into “a place of light”, an expression of desire for peace. Instead, in 1914, came the Great War and greatest bloodshed that Europe had experienced in modern times.

The inscription “INTERFECTI MEI RESURGENT” (My dead will be resurrected) – a quote from the prophet Isaiah inscribed above the lunette entrance to the chapel, surrounded by Christian symbols – it embodies the original idea of the Cairn of Peace.

Because of events of The Great War, the Cairn could be officially consecrated and handed over to the public only on March 23, 1923, under very different circumstances from those under which it had been created – in the First Republic of president Masaryk at almost five years after the creation of the democratic Czechoslovakia.

The World War II did not spare the Cairn of Peace. This time around, it was heavily damaged, and the Chapel had to be restored in 1947.

In 1925, The Cairn of Peace Memorial Museum “was built as an architecturally simple ground-floor building in such a way as to conceptually follow the mission of the Memorial.” A museum building held an exposition which was constantly enriched with new finds from the battlefield.

The memorial museum was later expanded by the addition of a lecture hall with an exhibition circuit by Brno’s Atelier 90, which realized the green roof with corten steel skylights. First job was to get rid of humidity in the walls by our engineers and establish ventilation of all museum facilities and the chapel between 2016–2017.

The present Cairn of Peace Memorial project commissioned The Museum of Brno Region deals with the reconstruction of the visitor infrastructure, the need for an appropriate space for curators and the reconstruction of all museum facilities. The main focus has been placed on providing access for visitors through a glass entryway, which also creates a backdrop in which Fanta’s Memorial and chapel are both mirrored.

In our proposal, there is a new visitors circuit enhanced with observation platforms – look-out points at the height of 8m looking out to the battlefields, allowing for the interpretation of the original idea by different means a century later.

Every year on December 2nd, a commemoration is held to honour the fallen – a special mass is served in the chapel. A historically unique monument is rededicated to the sacred remains of the fallen soldiers in the ossuary under the chapel, to preserve the memory of those who fell on the battlefield here.

Another 100 years have elapsed since the opening of the memorial to the public. Our respectful intervention in the museum building, together with the restoration and rehabilitation of landscape architecture of the entire area of the Austerlitz battlefield aims to serve future visitors to the Memorial as a place of both reflection and discussion on the futility of war.

It also demonstrates the feasibility of bringing contemporary architecture into a historic, even sacred, context and perhaps might help begin new dialogues in the effort to preserve peace.

London, United Kingdom, the Embassy of Czech Republic, 29th of November 2023
“Architecture of memory and the test of war”.

Architektura paměti
a slavkovské bojiště

Architecture of Memory
and the Austerlitz
Battlefield

Architekti slavkovského bojiště

Vladimír Šlapeta

Josef Fanta

[reprofoto: archiv Národního památkového ústavu]
[repro: archive of the National Heritage Institute]

Josef Fanta

Od roku 1896, kdy se Alois Slovák vzdal vedení chlapeckého biskupského semináře v Brně na Veveří, se začal s velkou intenzitou věnovat studiu napoleonských válek a zejména bitvě u Slavkova. Ještě před koncem století připravil a vydal nejprve publikaci „*Bitva u Slavkova*“ (1897) a o rok později ji značně rozšířil a vydal nejen česky, ale pro velký zájem i německy. Absolvoval také řadu studijních cest, na nichž navštívil významná napoleonská i jiná bojiště a v listopadu 1899 inicioval v hostinci „*Na bedárně*“ v Sokolnicích založení komitétu, jehož cílem bylo důstojně uložení obětí slavkovské bitvy, doposud roztroušených ve 22 hromadných hrobech, které mělo být korunováno vybudováním mírového památníku. V březnu 1901 vystoupil Alois Slovák poprvé veřejně jako předseda tohoto komitétu a zahájil finanční sbírku k pokrytí nákladů na stavbu památníku. Osobně vedl neúnavně po dlouhá léta jednání s cílem uskutečnění památníku na všech frontách včetně vlád tří na bitvě zúčastněných mocností – Francie, Ruska a Rakouska. K vypracování návrhů oslovil komitét profesora Otto Wagnera z vídeňské *Akademie výtvarných umění* a architekta Josefa Fantu z Prahy. K posouzení měli být přizváni profesori Friedrich Ohmann (*Akademie výtvarných umění*) a Karl König (*Vysoká škola technická*) z Vídně a Josef Zitek a Josef Schulz z Prahy.

Otto Wagner sice myšlenku vybudování památníku, který by podle jeho mínění měl být navržen v „císařském slohu“, přivítal, avšak místo vlastního návrhu se nabídl jako případný porotce honorované soutěže a navrhl k účasti osm svých žáků, mezi nimiž byl i Jan Kotěra.^[1] Naproti tomu architekt Josef Fanta výzvu přijal a od roku 1906 se začal návrhy pro slavkovské bojiště zabývat v řadě náčrtů, které ochotně vypracoval zdarma.^[2] Důvodem, proč byl osloven právě Josef Fanta, mohla být skutečnost, že si získal prestiž vítězstvím v soutěži na novostavbu pražského hlavního nádraží v roce 1899 a mezinárodně i svou instalací interiéru „pracovny českého vzdělance“^[3] na světové výstavě v Paříži roku 1900, nového hřbitova v Poděbradech a nepochybně pro své dlouhodobé aktivity v Křesťanské akademii v Praze a v umělecké komisi svatovítské kapituly, k níž mohl mít Alois Slovák – jako katolický kněz – určité vazby. Z dochované korespondence vyplývá, že Alois Slovák byl nejen vzdělán v teologii, ale velmi dobře se orientoval i tehdejších proudech výtvarného umění. Místo Otto Wagnera byl pak do soutěže vyzván vídeňský stavební rada architekt August Kirstein. Soutěž se tedy konala mezi dvěma architekty tak, jak původně komitét pro vybudování památníku stanovil.

1 Architektonický obzor : zprávy Spolku architektů a inženýrů v Království českém, Praha: roč. 6 (1907), s. 43 a Styl : měsíčník pro architekturu, umělecké řemeslo a úpravu měst, Praha: roč. 1 (1908), s. 75, dále korespondence mezi Aloisem Slovákem a Josefem Fantou z roku 1905, uložená v architektonickém archivu NTM v Praze.

2 Styl : měsíčník pro architekturu, umělecké řemeslo a úpravu měst, Praha roč. 1 (1908–1909), s. 75.

3 Karasová, Daniela. Pracovna českého vzdělance. In: Image interiéru, Praha, roč. 1 (1995), č. 2, s. 40–41.

Architects of the Austerlitz Battlefield

Vladimír Šlapeta

Josef Fanta

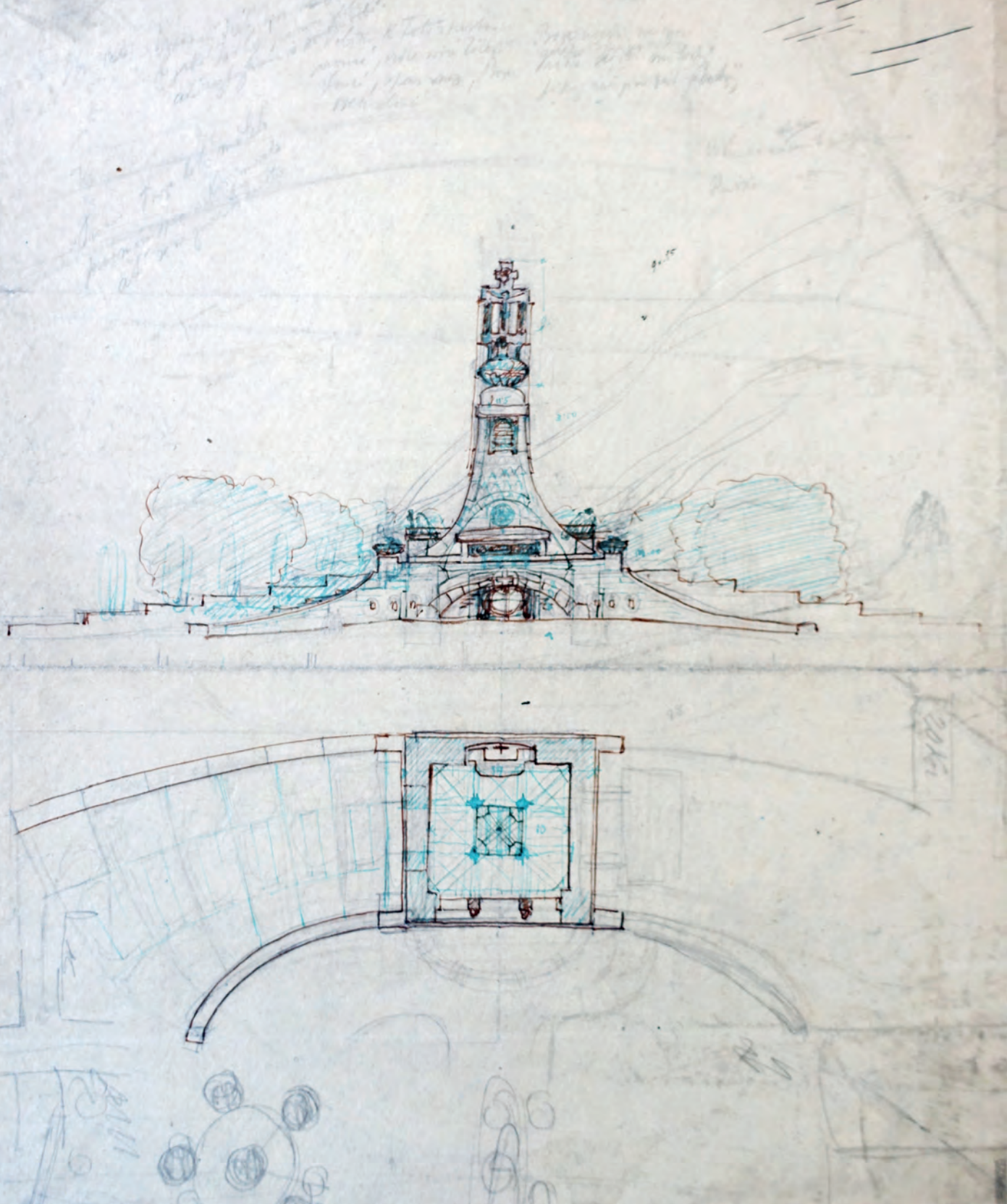
From 1896, when Alois Slovák relinquished the administration of the Episcopal Boys' Seminary in Brno at Veverří, he began to devote himself to intense study of the Napoleonic Wars and especially the Battle of Austerlitz. Before the end of the century he published *"The Battle of Austerlitz"* (1897), which he considerably expanded a year later and due to the great interest it was published not only in Czech, but also in German. In November 1899, on his initiative, a committee was formed at the "Na Bedárna" inn in Sokolnice with the aim of arranging for the dignified burial of the victims of the Battle of Austerlitz, whose remains were scattered in 22 mass graves. The culmination of the project was to be the construction of a peace memorial. In March 1901, Alois Slovák made his first public appearance as chairman of the committee and started a fundraising campaign to cover the costs of the memorial. For many years, he personally led tireless negotiations on all fronts, including with the governments of the three powers involved in the battle – France, Russia and Austria – to make the memorial a reality. The committee approached Professor Otto Wagner of the Vienna Academy of Fine Arts and architect Josef Fanta of Prague to draw up the plans. Professors Friedrich Ohmann (Academy of Fine Arts) and Karl König (Technical University) from Vienna and Josef Zitek and Josef Schulz from Prague were to be invited to consider the design.

Otto Wagner welcomed the idea of building a monument, which he thought should be designed in the "imperial style", but instead of his own design he offered himself as a possible member of the jury for the competition and proposed that eight of his pupils, including Jan Kotěra^[1], should enter. However, Josef Fanta accepted the challenge and from 1906 drew of a number of sketches for the Austerlitz battlefield free of charge.^[2] The reason why Josef Fanta had been approached may have been the fact that he had gained prestige both by winning the competition for the construction of a new Prague main station in 1899 and an international reputation with his design for a "Czech intellectual's study"^[3] at the 1900 World Fair in Paris, as well as for the new cemetery in Poděbrady, and also undoubtedly on account of his long-standing involvement with the Christian Academy in Prague and with the artistic commission of the St. Vitus Chapter, with which Alois Slovák – as a Catholic priest – may have had certain links. The surviving correspondence indicates that Alois Slovák was not only educated in theology, but was also well versed in the art movements of the time. Instead of Otto Wagner, the Viennese architect and building councillor August Kirstein was invited to participate in the competition. The

1 Architektonický obzor : reports of the Society of Architects and Engineers in the Kingdom of Bohemia, Prague: vol. 6 (1907), p. 43; Styl : měsíčník pro architekturu, umělecké řemeslo a úpravu měst, Prague: vol. 1 (1908), p. 75 and the correspondence between Alois Slovák and Josef Fanta from 1905, held in the architectural archive of the National Technical Museum in Prague.

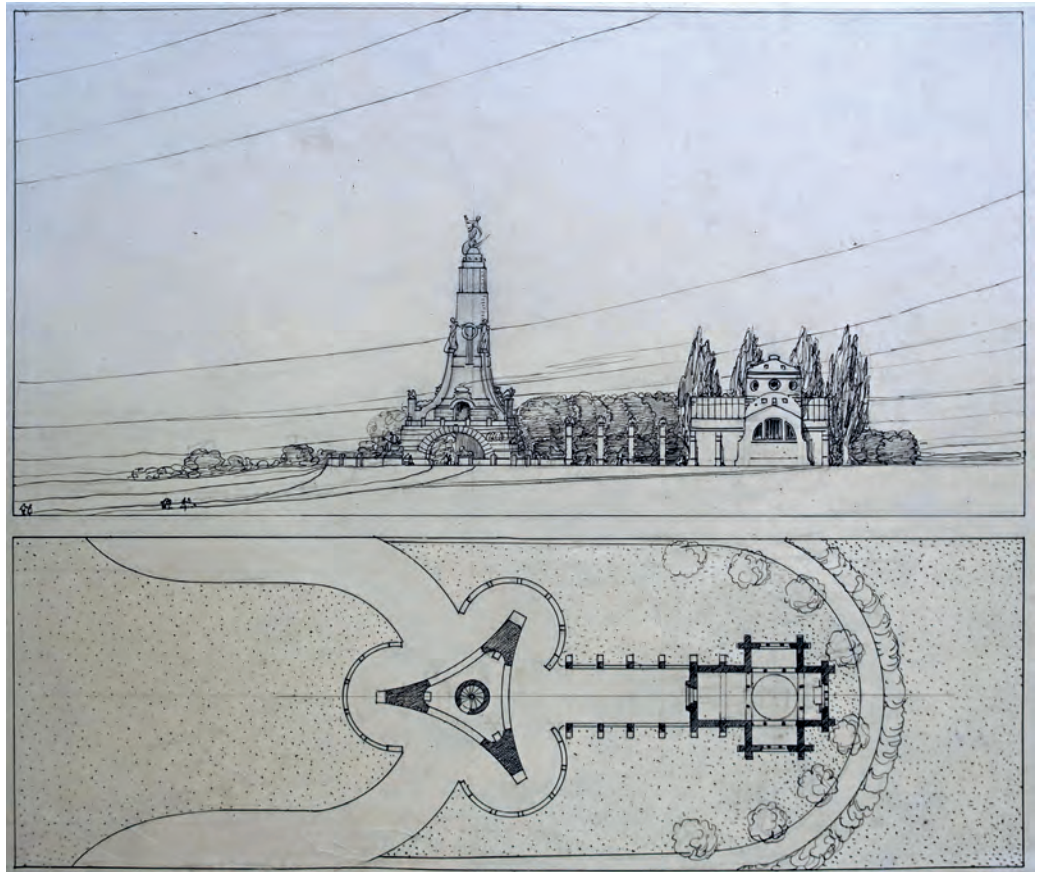
2 Styl : měsíčník pro architekturu, umělecké řemeslo a úpravu měst, Praha Vol. 1 (1908–1909), p. 75.

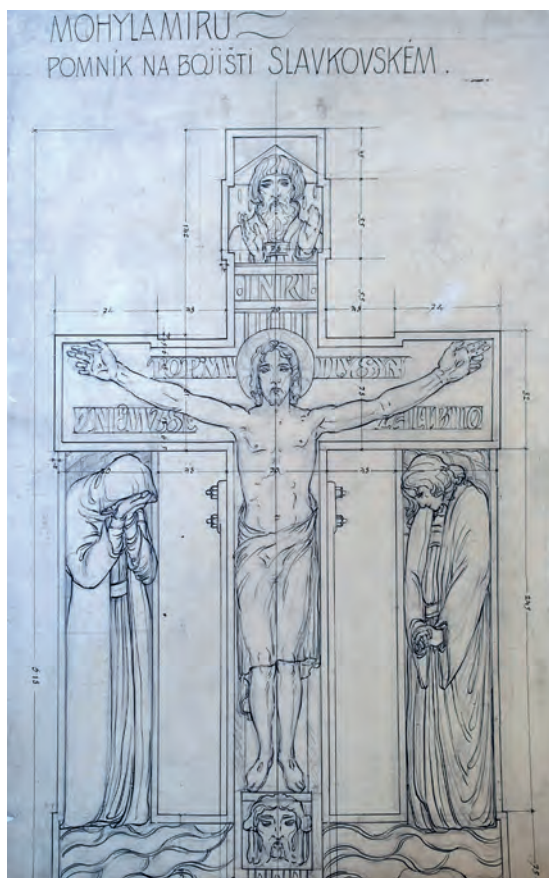
3 Karasová, Daniela. Pracovna českého vzedělance. In: Image interiér, Praha, Vol. 1 (1995–1909), pp. 40–41.

Josef Fanta, variantní návrhy pro osárium, templ a muzeum na prateckém návrší
[reprofoto: Národní technické muzeum, Muzeum architektury a stavitelství]

Josef Fanta, variant designs for the ossuary, temple and museum on the Pratzén Heights
[repro: National Technical Museum, Museum of Architecture and Civil Engineering]

**Josef Fanta,
starokřesťanský kříž**

[reprofoto: Národní
technické muzeum,
Muzeum architektury
a stavitelství]

**Josef Fanta, Ancient
Christian cross**

[repro: National Technical
Museum, Museum
of Architecture and
Civil Engineering]

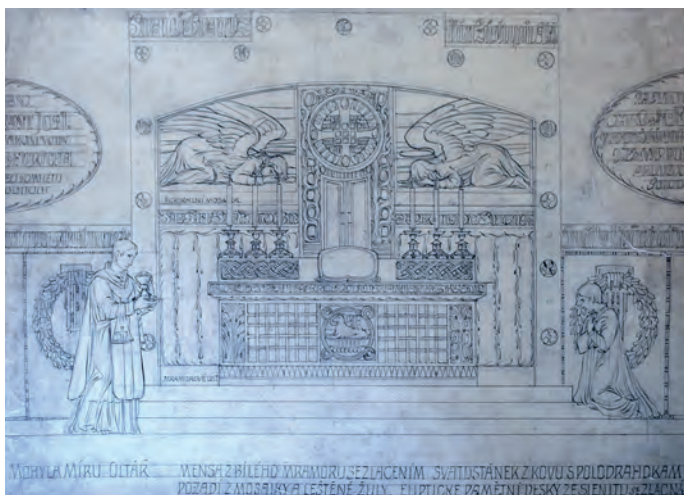
Fantův návrh, uveřejněný v časopise *Architektonický obzor*,^[4] koncipovaný na zvoleném pozemku na hoře prátské, představuje tři objekty – mohyly smrti, pamětní kostel a krematorium a muzeum. Zatímco kostel a krematorium s muzeem jsou navrženy v neorománském slohu, mohyla smrti vykazuje již známky secesního slohu. Půdorysné řešení mohyly smrti a krematoria vychází z trojúhelníku. Tím chtěl architekt signalizovat, že se jedná o památník bitvy tří císařů. Jeho uskutečnění si však vyžádalo ještě delšího času – než se podařilo Aloisi Slovákovi sesbírat dostatečné množství peněz z dobrovolných sbírek občanů a institucí a přimět k příspěvnu i zúčastněné státy. V říjnu 1909 předložil Fanta druhý návrh Mohyly míru, který se již blížil definitivní podobě památníku. Prováděcí projekt potom vypracoval do dubna 1910 v měřítku 1 : 25. Pro realizaci byla vybrána přední pražská stavební firma Nekvasil, resp. její brněnská filiálka, kterou zastupoval stavitel Stanislav Neděla.^[5] Za místodržitelství stavbu dozoroval z Brna architekt Vladimír Fischer. Stavěla se nakonec jen Mohyla míru, od realizace Mohyly smrti a kostela bylo z finančních důvodů upuštěno. Mohyla míru byla postavena po řadě průtahů a finančních těžkostí v průběhu let 1910–1914 a otevření bylo původně plánováno na rok 1914.

Tomu však zabránily delší dodací lhůty sochařských prací z Hořic a nakonec i vypuknutí první světové války. A tak k definitivnímu otevření došlo až v roce 1923.

K realizaci byla architektem Fantou přepracována alternativa mohyly smrti a nazvána Mohyloú míru. Je vytvořena z lomového kamene. Původní trojúhelníkový tvar půdorysu byl změněn na čtyřúhelníkový, v jehož nárožích jsou umístěni štítonoši se štíty obsahujícími znaky Francie, Rakouska, Ruska a Moravy. Nad nimi se do středu zvedá až do výše 26 metrů komolý jehlan monumentu, zakončený 10 metrů vysokým starokřesťanským křížem, spočívajícím na geoidu dekorovaném reliéfní výzdobou Krista, Panny Marie, sv. Jana, Adama a pelikána. Uvnitř památníku je situována kaple o rozměrech 10×10 metrů. Nad polokruhovým portálem zdobeným sochami truchlící matky a nevěsty je citát proroka Izaijáše „*Interfecti mei resurgent*“ (moji mrtví dojdou vzkříšení). Po stranách portálu jsou umístěny plakety s nápisy ve francouzském, ruském, německém a českém jazyce, připomínající padlé zúčastněných národů. Uvnitř kaple je v čele umístěn mramorový oltář s mozaikami po stranách, znázorňujícími lkající anděly. Tento prostor vyniká zvláštní „diagonální akustikou“, v níž šepot v jednom nároží kaple je slyšet ve stejné intenzitě i na protilehlé straně. Pod dlažbou je ossarium (kostnice), v níž jsou uloženy ostatky padlých bojovníků všech zúčastněných armád.

4 Viz pozn. 1, tab. 51–53.

5 Brněnský stavitel Stanislav Neděla v meziválečné době prováděl např. stavby pasáže Alfa od Bohuslava Fuchse na Jánské ulici, palác pojišťovny Riunione adriatica di Sicurtia od Karla Kotase na Nádražní ulici, obytný dům Endré Steinera na ulici Milady Horákové nebo vilu Rosi Láskové od Evžena Škardy ve Vinařské ulici v Brně a v Luhačovicích Společenský dům od Františka Roitha.

Josef Fanta, interiér kapele

[reprofoto: Národní technické muzeum, Muzeum architektury a stavitelství]

Josef Fanta, interior of the chapel

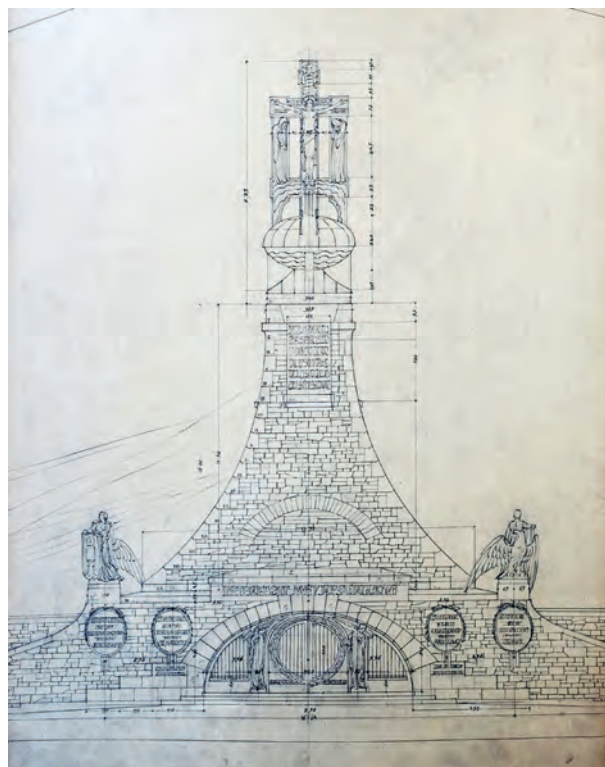
[repro: National Technical Museum, Museum of Architecture and Civil Engineering]

Josef Fanta, prováděcí projekt Mohyly míru

[reprofoto: Národní technické muzeum, Muzeum architektury a stavitelství]

Josef Fanta, Cairn of Peace implementation project

[repro: National Technical Museum, Museum of Architecture and Civil Engineering]

competition was therefore held between the two architects, as originally stipulated by the committee for the construction of the memorial.

Fanta's design, published in the *Architektonický obzor* journal^[4] and planned for the chosen site on the Pratzen Heights, features three buildings – a death cairn, a memorial church and a crematorium, plus a museum. While the church and the crematorium and museum are designed in the Neo-Romanesque style, the death cairn already shows evidence of the Secession style. The death cairn and crematorium had a triangular ground plan. The architect's intention was to indicate that this was a memorial to the battle of three emperors. However, before the plan could be implemented, it took Alois Slovák had to spend a long time raising enough money from voluntary collections of citizens and institutions and persuading the participating states to contribute. In October 1909, Fanta submitted a second design for a Cairn of Peace, which was already close to the final shape of the monument. The Brno subsidiary of the leading Prague building firm Nekvasil, represented by the builder Stanislav Neděla^[5], was selected to carry out the project. The construction was supervised from Brno by architect Vladimír Fischer on behalf of the Vice-Regency. In the end, only the Cairn of Peace was constructed; the Cairn of Death and the church were abandoned for financial reasons. The Cairn of Peace was built after a series of delays and financial difficulties during 1910–1914 and the opening was originally planned for 1914. However, this was prevented by delays in the delivery of the sculptures from Hořice and finally by the outbreak of the First World War. The actual inauguration did not take place until 1923.

4 See note 1, tables 51-53.

5 In the interwar period, the Brno builder Stanislav Neděla built, among others, the Alfa arcade designed by Bohuslav Fuchs on Jánská Street, the palace of the insurance company Riunione Adriatica di Sicurtà designed by Karel Kotas on Nádražní Street, the residential house of Endré Steiner on Milady Horákové Street, the villa of Rosia Lásková designed by Evžen Škarda on Vinařská Street, all in Brno, and the Community House designed by František Roith in Luhačovice.

6 Obě tyto výstavy se konaly v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze – první na jaře 1936, druhá v prosinci 1951 a lednu 1952.

7 Většina jeho jednotně adjusťovaných a podlepených kreseb v upravených portfoliích je uchována v architektonickém archívu Národního technického muzea v Praze.

8 Vyšly pouze útlé katalogy k oběma zmíněným výstavám, jejichž autorem byl Zdeněk Wirth. *Výstava studií návrhů a plánů architekta Josefa Fanty z období 1881–1931.* Uměleckoprůmyslové muzeum Praha 29. 4. –1. 6. 1936 a *Dílo arch. drh.c. Josefa Fanty k 95. narozeninám umělcovům.* Uměleckoprůmyslové muzeum Praha prosinec 1951 – leden 1952. Vedle toho ještě existuje stať: Wirth, Zdeněk. *Architekt Josef Fanta sedmdesátníkem.* In: Lidové noviny 8. 12. 1926, přetištěno in: Styl, Praha, roč. 7 (1926), č. 4, s.79–80 a Wirth, Zdeněk. *Dr. Ing. architekt Josef Fanta.* In: Umění, Praha, roč. 17 (1945–49), s. 219 a dále Šk. (Škudla, Augustin). *Z Prahy.* In: Časopis československých architektů. Praha, roč. 25 (1926), s.196. Nekrolog napsal jeho žák národní umělec Kroha, Jiří. *In memoriam drh.c. profesora Josefa Fanty.* In: Architektura ČSR, roč. 1954, s. 153.

Současná podoba Mohyly míru

[foto: Vladimír Šlapeta]

The current appearance of the Cairn of Peace

[photo: Vladimír Šlapeta]

Památník je ukotven do svažitého terénu kopce Prace mírně zaoblenými kaskádovitě tvarovanými náběhy a tímto způsobem je harmonicky začleněn do krajinného rámce slavkovského bojiště. Ačkoliv původně Alois Slovák doporučoval k sochařské výzdobě mladého Myslbekova asistenta Jana Štursu, nakonec byl sochařskými pracemi pověřen Čeněk Vosmík ve spolupráci s kamenosochařskou průmyslovou školou v Hořicích. Uměleckořemeslné kovové doplňky pocházejí z dílny Františka Anýže a svícny z prostějovské dílny Vulkania.

Památník Mohyla míru je vynikajícím příkladem naší secesní architektury a jedním z nejvýznamnějších děl svého tvůrce Josefa Fanty. Architekt profesor Josef Fanta se dožil 98 let a svým životem a rozsáhlým dílem vytvořil symbolický most propojující všechny generace architektů od generace Národního divadla Josefa Zítka, přes generaci secese, kubismu a moderny až do doby krátce po druhé světové válce. Ačkoliv mu byly uspořádány před i po druhé světové válce souborné výstavy^[6] a umělec sám si svůj archív velmi pečlivě seřadil,^[7] doposud nebyla vydána žádná monografie.^[8] Proto bude užitečné jeho význam při této příležitosti alespoň stručně připomenout.

Josef Fanta se narodil 7. prosince 1856 v Sudoměřicích u Tábora a po středoškolských studiích v Táboře pokračoval a poté absolvoval školu architektury na české technice v Praze. Praktické zkušenosti pak získával ve službách stavebního ateliéru Národního divadla, kde se podílel zvláště na vybavení salonu hlavy státu a byl také autorem novorenesanční laterny, která stojí dodnes před Národním divadlem. Se Zítkem a Schulzem spolupracoval však i na další významné stavbě – Rudolfinu, pro které navrhoval sgrafita pro průčelí stejně jako na západním dvoře Národního muzea. Od roku 1881 působil i jako asistent profesora Schulze na české technice. Jeho mimořádné kreslířské vlohy ho predestinovaly ke spolupráci s Mikolášem Alšem na výzdobě Wiehlova domu na Václavském náměstí.

The Cairn of Death was redesigned by Josef Fanta and renamed the Cairn of Peace. The original triangular ground plan was altered to a quadrangle, at each corner of which are shield-bearers with shields bearing the emblems of France, Austria, Russia and Moravia. Above them, the central spire of the monument rises to a height of 26 metres, topped by a 10 metre high early Christian cross resting on a geoid decorated with reliefs of Christ, the Virgin Mary, St John, Adam and a pelican. Inside the monument is a chapel measuring 10 metres by 10 metres. Above a semi-circular portal decorated with statues of a grieving mother and bride is a quotation from the prophet Isaiah, 'Interfecti mei resurgent' (my dead shall rise again). On the sides of the portal are plaques with inscriptions in French, Russian, German and Czech commemorating the fallen of the participating nations. Inside the chapel, there is a marble altar at the top end with mosaics at the sides depicting weeping angels. This space is notable for its special 'diagonal acoustics', whereby whispers in one corner of the chapel can be heard with equal intensity on the opposite side. Beneath the pavement is an ossuary in which the remains of the fallen soldiers of all the armies involved were deposited.

The monument is embedded in the sloping terrain of the Pratzen Heights by gently rounded, cascading embankments and thus harmoniously integrated into the landscape of the Austerlitz battlefield. Although Alois Slovák originally recommended Myslbek's young assistant Jan Štursa for the sculptural decoration, the sculptural work was eventually commissioned from Čeněk Vosmík in cooperation with the Stone Sculpture Industrial School in Hořice. The handcrafted metal accessories came from the workshop of František Anýž and the candlesticks from the Vulkania workshop in Prostějov.

The Cairn of Peace monument is an excellent example of Czech Secession architecture and one of the most important achievements of its creator Josef Fanta. The architect Professor Josef Fanta lived to the age of 98 and his life and extensive output symbolic bridged all generations of architects from the Josef Zítěk's National Theatre generation, to the generations of Art Nouveau, Cubism and Modernism, and up to the time shortly after World War II. Although retrospective exhibitions of his work were organised before and after World War II^[6], and the architect himself arranged his archive very carefully^[7], to date no monograph has been published.^[8] It will be useful, therefore, on this occasion, to briefly recall his significance.

Josef Fanta was born on 7 December 1856 in Sudoměřice near Tábor and attended secondary school in Tábor, after which he continued his studies at the Czech Technical University in Prague. He then gained practical experience as part of the building studio of the National Theatre, where he was particularly involved in furnishing the salon of the head of state and also designed the Neo-Renaissance lamp that still stands in front of the National Theatre. He also worked with Zítěk and Schulz on another important building, the Rudolfinum, for which he designed the sgraffito for the façade, as well as for the western courtyard of the National Museum. From 1881 he also worked as an assistant to Professor Schulz at the Czech Technical School. His extraordinary drawing skills predestined his collaboration with Mikoláš Aleš on the decoration of the Wiehl House on Wenceslas Square. His apprenticeship years culminated with his design for the block of neo-Renaissance "Hlávka's Houses" between Jungmannova and Vodičkova streets, using the practical experience he gained working with the greatest masters of different artistic disciplines in Prague. He then spent 1889 in Italy on one-year scholarship, the results of which he presented to the public the following year at an exhibition at the *Krasoumná jednota*.^[9]

On his return from Italy, he soon intensified his activity in many areas – as creative architect, expert in the field of monument protection and restoration, and designer, but also as a commentator on the art scene in the *Národní listy* newspaper and designer

6 Both of these exhibitions were held at the Museum of Decorative Arts in Prague – the first in the spring of 1936, the second in December 1951 and January 1952.

7 Most of his uniformly adjusted and mounted drawings in adjusted portfolios are preserved in the architectural archive of the National Technical Museum in Prague.

8 Only slim catalogues for the two exhibitions were published, the author of which was Zdeněk Wirth: *the exhibition of studies of designs and plans by the architect Josef Fanta from the period 1881–1931* (The Museum of Decorative Arts, Prague, 29 April – 1 June 1936) and *The Work of the Architect Josef Fanta, Dr.h.c. on the occasion of the artist's 95th birthday*. Museum of Decorative Arts Prague December 1951 – January 1952. Wirth, Zdeněk. *Architect Josef Fanta at 70*. In: *Lidové noviny*, 8 December 1926, reprinted in *Styl*, Prague, vol. 7 (1926), no. 4, pp. 79–80 and Wirth, Zdeněk. *Dr. Ing. Architect Josef Fanta*. In: *Umění, Praha*, vol. 17 (1945–49), p. 219. In: *Architektura ČSR*, vol. 1954, p. 153.

9 Wirth, Zdeněk. *Dílo arch. dr.h.c. Josefa Fanty k 95. narozeninám umělcovým*. See note. 8.

Učednická léta s praktickou zkušeností, kterou získával u největších mistrů výtvarných oborů v Praze, zakončil novorenesanční stavbou bloku Hlávkových domů mezi Jungmannovou a Vodičkovou ulicí. V roce 1889 potom následoval roční stipendijní pobyt v Itálii, jehož kresebné výsledky představil veřejnosti v následujícím roce na výstavě v Krasoumné jednotě.^[9]

Po návratu z Itálie brzy vystupňoval svou tvorbu a veřejnou činnost v mnoha oblastech – jako tvůrčí architekt, expert v oblasti památkové ochrany a obnovy, designer, ale i jako komentátor výtvarného dění v Národních listech nebo autor textilií pro liturgické obřady. Poté, co již v 80. letech přestavěl Na příkopě palác Černá růže pro podnikatele Leona Bondyho, uskutečnil pro téhož stavebníka i neorenesanční dům v Praze na Poříčí (1893–1894). V devadesátých letech jeho studie lidových tradic vyústily v knížce „*O svérázu krojovém a bytovém*“ a především v jeho úpravách výstavního paláce a pavilonů pro Národopisnou výstavu ve Stromovce v roce 1895. Na světové výstavě v Paříži v roce 1900 navrhl pro expozici České obchodní a živnostenské komory bohatě zdobenou „pracovní zámožného vzdělance“, koncipovanou v duchu dozrívajícího historismu s náznaky nastupující secese, v níž prezentoval úroveň českého průmyslu a řemesla na mezinárodním fóru a za níž byl vyznamenán zlatou medailí.^[10]

Když v roce 1899 zvítězil v těžké konkurenci (mimo jiné i s Janem Kotěrou) na novou budovu hlavního nádraží, dostal příležitost v letech 1901–1909 uskutečnit své nejpoblíbenější dílo.^[11] Stavba, která nahradila původní „zámeckou“ budovu nádraží Františka Josefa I. od Vojtěcha Ignáce Ullmanna a Antonína Barvitia z roku 1870, je charakteristická secesně laděnou kupolí odjezdové haly, umístěnou mezi oběma křídly, a bohatou sochařskou výzdobou od Stanislava Suchardy a Ladislava Šalouna. Salonky byly vyzdobeny Václavem Jansou a Viktorem Strettem a exteriér sochami Aloise a Hanuše Folkmanových. Po dokončení nádraží byl Josef Fanta vyznamenán řádem Františka Josefa I.

Od doby přelomu století až do vypuknutí první světové války prožil Josef Fanta své neplodnější tvůrčí vzepjetí. V této době navrhl řadu residenčních projektů a vil v romantickém duchu, v nichž těžil se svých studií lidové architektury a znalostí evropské kultury, které obohacoval romantickými motivy a také texty na průčelí. Na počátku této řady stojí vila pro jeho spolužáka z české techniky, geometra Vojtěcha Obereignera v Poděbradech (1897), kde z původní barokní stodoly vytvořil romantický domov, jehož štít hrdě vyzdobil nápisem „*Komu se nelíbí za moje na mým, ať sobě vystaví lépeji na svým*“.^[12] Různé texty se objevily i na průčelí některých dalších Fantových staveb (Ondřejov, Hlahol).

V roce 1901 Josef Fanta zakoupil v Jevanech hostinec „*U skalního sklepa*“, který přestavěl na rekreační sídlo pro svou rodinu.^[13] Zde nejen tvořil, ale také hostil řadu svých přátel z uměleckých a intelektuálních kruhů, z nichž některým pak navrhl jejich domovy. Nedaleko odtud postavil v roce 1903 vilu pro Gabrielu Preissovou, v okolí Hradce Králové také lesní rezidenci tamního biskupa Josefa Doubravy (1903). Podle jeho návrhů vznikly i větší městské vily v Hradci Králové (pro Bohumila Hobzeka 1909–1910), v Praze na Smíchově pro sochaře Čeňka Vosmíka (1910) a konečně vila „*Kouřimka*“ v Poděbradech (1913–1915).^[14] Vedle toho však postavil i větší obytné domy – ve spolupráci s Matějem Blechou pro Hlávkovu nadání koleje nemajetných studentů v Jenštejské ulici v Praze na Novém Městě (1902–1903) a na Starém Městě provedl pro Uměleckou besedu rozsáhlou rekonstrukci a přístavbu domu „*U Vejvodů*“ (1908–1910).

Na počátku dvacátého století dozrála Fantova tvorba k osobitě zpěvné nótě secesního stylu a vyvrcholila nejen v bohatě zdobené odjezdové hale hlavního nádraží, ale i v několika dalších stavbách. První z nich je sídlo pěveckého spolku Hlahol na novoměstském nábřeží Vltavy s průčelím, které je pod zaoblenou římsou zdobeno rozsáhlou mozaikou Karla Klusáčka a na vnějších postranních osách sochami Josefa Pekárka, podpírajícími balkony. Interiér sálu doplňuje obraz Alfonse Muchy Česká píseň. Druhou z nich je Mohyla

9 Wirth, Zdeněk. *Dílo arch. dr.h.c. Josefa Fanty k 95. narozeninám umělcovým*. Viz pozn. 8.

10 Viz pozn. 3.

11 Architektonický obzor : zprávy Spolku architektů a inženýrů v Království českém, Praha: roč. 8 (1909), č.2–4.

12 Novotná, Eva. *Vila Vojtěcha Obereignera*. In: *Slavné vily Středočeského kraje*. Praha: Foibos 2010, s. 90–92.

13 Koukalová, Šárka. *Jevany*. In: *Slavné vily Středočeského kraje*. Praha: Foibos 2010, s. 40–42.

14 Novotná, Eva. *Vila Františky Geiseleireiterové, vila „Kouřimka“*. In: *Slavné vily Středočeského kraje*. Praha: Foibos, 2010, s. 157–159.

of textiles for liturgical ceremonies. Having already reconstructed the Black Rose Building on Na příkopě for the entrepreneur Leon Bondy in the 1880s, he also designed a Neo-Renaissance house in Prague on Poříčí (1893-1894) for the same builder. In the 1890s, his studies of folk traditions resulted in his book "On Distinctive Features of Costume and Housing" and especially in his modifications of the exhibition palace and pavilions for the Ethnographic Exhibition at Stromovka in 1895. For the World Fair in Paris in 1900 he designed a richly decorated "wealthy intellectual's study" for the stand of the Czech Chamber of Commerce and Trades, conceived in the spirit of later historicism with hints of the emerging Secession style, in which he presented the quality of Czech industry and craftsmanship in an international forum and for which he was awarded a gold medal.^[10] When in 1899, against tough competition (including Jan Kotěra), he was selected to design a new building for the main station, it was the opportunity for him to realise his most popular creation in 1901-1909.^[11] The building replaced the original Franz Josef I "chateau-style" station building designed by Vojtěch Ignác Ullmann and Antonín Barvitijs in 1870. Its main features are the Secessionist dome of the departure hall, located between the two wings, and the rich sculptural decoration by Stanislav Sucharda and Ladislav Šaloun. The lounges were decorated by Václav Jansa and Viktor Stretti and the exterior by sculptures by Alois and Hanus Folkman. After the station was completed, Josef Fanta was awarded the Order of Franz Joseph I.

Josef Fanta's most prolific period of creativity was from the turn of the century to the outbreak of World War I. During this time he designed a number of residential projects and villas in the Romantic spirit, drawing on his studies of vernacular architecture and his knowledge of European culture, which he enriched with Romantic motifs and texts on the façades. The first of this series was a villa in Poděbrady (1897), for his fellow student from Czech Technical University, the geometrician Vojtěch Obereigner, whereby he transformed an original Baroque barn into a romantic home, the gable of which he proudly decorated with the inscription "Whoever does not like what I've done for my money at my place, let him build a better one for himself".^[12] Various texts also appeared on the façades of some of Fanta's other buildings (e.g. Ondřejov and the Hlahol building).

In 1901 Josef Fanta bought the inn "U skalního sklepa" in Jevany, which he converted into a holiday residence for his family.^[13] Here he not only worked, but also hosted many of his friends from artistic and intellectual circles, for some of whom he subsequently designed homes. Not far from there he built a villa for Gabriela Preissová in 1903, and in the vicinity of Hradec Králové he designed a forest residence for the local bishop Josef Doubrava (1903). Larger urban villas were also built to his designs: in Hradec Králové for Bohumil Hobzek (1909-1910), in Prague's Smíchov district for the sculptor Čeňek Vosmík (1910), and finally the "Kouřimka" villa in Poděbrady (1913-1915).^[14] In addition, he also built larger residential houses. In cooperation with Matěj Blecha, he built a residence for needy students (1902-1903) in Jenštejnská Street in Prague's New Town for the Hlávka Foundation, and in the Old Town he carried out extensive reconstruction and extension of the house "U Vejvodů" (1908-1910) for the *Umělecká beseda*.

At the beginning of the twentieth century, Fanta's work matured into the distinctive lyricism of the Secession style and culminated not only in the richly decorated departure

Josef Fanta, spolkový dům Hlahol, Praha

[foto: Thomas Ledl, CC-BY-SA-4.0]

Josef Fanta, Hlahol House, Prague

[photo: Thomas Ledl, CC-BY-SA-4.0]

10 See note 3.

11 Architektonický obzor : zprávy Spolku architektů a inženýrů v Království českém, Praha: Vol. 8 (1909), Nos.2-4.

12 Novotná, Eva. *Vila Vojtěcha Obereignera*. In: *Slavné vily Středočeského kraje*. Praha: Foibos 2010, pp. 90-92.

13 Koukalová, Šárka. *Jevany*. In: *Slavné vily Středočeského kraje*. Praha: Foibos 2010, pp. 40-42.

14 Novotná, Eva. *Vila Františky Geiseelreiterové, vila „Kouřimka“*. In: *Slavné vily Středočeského kraje*. Praha: Foibos, 2010, pp. 157-159.

**Fantova budova hlavního
nádraží v Praze**

[foto: Lynx1211,
CC BY-SA-4.0]

**Fanta's building of the
Main station in Prague**

[photo: Lynx1211,
CC BY-SA-4.0]

míru na vrchu Praze, připomínající napoleonskou bitvu u Slavkova, která je ústředním tématem naší publikace, zmíněná v úvodu této stati.

Konečně třetí významnou Fantovou stavbou, jejíž postupná realizace se táhla po čtvrt století, je areál hvězdárny pro Josefa Jana Friče, dnes sídlo Astronomického ústavu České akademie věd. Poté, co J. J. Frič zakoupil na vrchu Manda nad Ondřejovem rozsáhlý pozemek, vybudoval na něm podle Fantových návrhů velkorysý krajinářský a architektonický komplex. Nejprve vznikl romantický Fričův dům, zdobený na fasádě citací z Písní kosmických Jana Nerudy, poté domek zahradníka, studovna a dvojice pozorovacích domků na každé straně plošiny, na níž navazuje terasová úprava jižního svahu až do údolí. Citlivé porozumění k terénu a krajinným souvislostem, které pozorujeme i u Mohyly míru na slavkovském bojišti, je zde uskutečněno ve větším měřítku. Na západní straně areálu situoval v ose západní kupole památník Fričově manželce Marii.

V roce 1909 byl jmenován profesorem středověké a starokřesťanské architektury na české technice v Praze, což odpovídalo jeho dlouholetému úsilí o záchranu a rekonstrukce zejména historických kostelů v českých zemích. Rekonstruoval rotundu v Týnci nad Sázavou, kostel P. Marie v Klatovech, kostel sv. Václava v Praze na Zderaze a angažoval se

hall of the main station, but also in several other projects. One was the building of the Hlahol choral society on the Vltava embankment in the New Town. Its façade is decorated with a large mosaic by Karel Klusáček beneath a rounded cornice, and in the outer bays statues of Josef Pekárek support balconies. The hall's interior features the painting *Czech Song* by Alfons Mucha. The second project was the Cairn of Peace on the Pratzen Heights, commemorating the Napoleonic Battle of Austerlitz, which is the central theme of our publication, mentioned at the beginning of this article.

Finally, Fanta's third major project, which took a quarter of a century to complete, is the observatory complex for Josef Jan Frič, now the headquarters of the Astronomical Institute of the Czech Academy of Sciences. Frič purchased a large plot of land on Manda Hill above Ondřejov where he constructed a spacious landscape and architectural complex according to Fanta's designs. First to be built was a romantic house for Frič, decorated on

the façade with a quotation from Jan Neruda's *Cosmic Songs*, followed by the gardener's house, a well and two pairs of observatories, one on each side of the plateau, from where the southern slope is terraced down to the valley. The sensitive appreciation of the terrain and context of the landscape – which is also notable at the Cairn of Peace on the Austerlitz battlefield – is achieved here on a larger scale. On the western side of the site, he placed a memorial to Frič's wife Maria in a bay of the western dome.

In 1909, he was appointed professor of medieval and early Christian architecture at the Czech Technical University in Prague, which reflected his long-standing commitment to

Josef Fanta, dům ředitele hvězdárny a observatoř v Ondřejově

[foto: Vladimír Šlapeta]

Josef Fanta, house of the director of the observatory and the observatory in Ondřejov

[photo: Vladimír Šlapeta]

také jako nástupce Antonína Barvitia v Křesťanské akademii a navrhoval liturgické nádoby a zejména i paramenta pro pražskou kapitolu, klášter na Svaté Hoře, palladium ve Staré Boleslavi a jinde. Pozornost věnoval i sepulkrální architektuře – mimo jiné navrhl na vyšehradském hřbitově náhrobky Bedřicha Smetany (1893) a Josefa Jana Friče a podle původních plánů Antonína Wiehla upravoval i Slavín (1929). Navrhl také nový hřbitov v Poděbradech-Kluku (1902–1903). Tam se shodou okolností jeho dílo potkalo s dílem jeho žáka a dalšího architekta slavkovského bojiště Vojtěcha Kerharta – hrobka rodiny Kerhartových je umístěna u hřbitovní zdi navržené Fantou.

V roce 1918 byl jmenován členem České akademie věd a umění a v nové republice ještě stále působil jako profesor na ČVUT, kde se s ním na počátku dvacátých let ještě potkali Jaroslav Fagner, Josef Havlíček nebo Vladimír Karfík, kteří již směřovali naši architekturu docela jinými cestami. Josef Fanta však ještě po vítězném konkursu (v konkurenci s Antonínem Engelem, Bohumilem Hübschmannem, Rudolfem Kříženeckým a Jaroslavem Rösslerem) stačil ve dvacátých letech postavit palác ministerstva obchodu na nábřeží Vltavy, který se stal jistým anachronismem v době spějící ke konstruktivismu a funkcionalismu. U příležitosti 70. narozenin byl v roce 1926 jmenován čestným doktorem své Alma mater – ČVUT. Zbývalo mu ještě 28 let života – zemřel až 20. června 1954 v Jevanech. Tím, že se dožil velmi vysokého věku a přežil nejen celou svou generaci, ale dá se říci i většinu dvou následujících generací, zůstával až do padesátých let živým monumentem minulých dob. To připomněl krátce před smrtí Zdeněk Wirth, když napsal, že Fanta „*stál u zrodu, prožil rozkvět a byl svědkem i rozkladu nové renesance, který přežil Ullmanna, Barvitia, Zítka, Schulze, Wiehla a nakonec i proselyty nového výtvarného výrazu Hilberta, Kotěry a Jurkoviče.*“^[15]

Mohyla míru na slavkovském bojišti patří k těm nejvýznamnějším architektonickým poselstvím, které on sám dalším generacím odkázal.

15 Viz pozn. 9.

Josef Fanta, vila „Kouřimka“ v Poděbradech, detail
[foto: Vladimír Šlapeta]

Josef Fanta, villa „Kouřimka“ in Poděbrady, detail
[photo: Vladimír Šlapeta]

the preservation and reconstruction of historic churches in the Czech lands. He reconstructed the rotunda in Týnec nad Sázavou, the Church of the Virgin Mary in Klatovy, and the Church of St. Wenceslas at Zderaz in Prague. He was also involved as Antonín Barvitiu's successor at the Christian Academy, designing liturgical vessels and especially paraments for the Prague chapter, the monastery at Svatá Hora, and the palladium in Stará Boleslav, among others. He was also had in interest in sepulchral architecture, designing, among other things, the tombstones of Bedřich Smetana (1893) and Josef Jan Frič at the Vyšehrad cemetery. He reconstructed the Slavín pantheon (1929) according to the original plans of Antonín Wiehl. He also designed a new cemetery at Kluk in Poděbrady (1902-1903). By coincidence, his work there encountered the work of his pupil and another architect of the Austerlitz battlefield, Vojtěch Kerhart – the tomb of the Kerhart family is located by the cemetery wall designed by Fanta.

In 1918, he was appointed a member of the Czech Academy of Sciences and Arts and in the new republic he continued to work as a professor at the Czech Technical University, where he met Jaroslav Fagner, Josef Havlíček and Vladimír Karfík, who were already taking Czech architecture in quite different directions. Nevertheless, Josef Fanta won the competition (in rivalry with Antonín Engel, Bohumil Hübschmann, Rudolf Kříženecký and Jaroslav Rössler) for the Ministry of Trade building on the Vltava embankment in the 1920s, which became a kind of anachronism in an era that was moving towards constructivism and functionalism. On the occasion of his 70th birthday in 1926, he was appointed doctor honoris causa of his alma mater – the Czech Technical University. He still had 28 years of life ahead of him – he died on 20 June 1954 in Jevany. By living to a very old age and outliving not only his generation, but also most of the two following generations, he remained a living monument to the past until the 1950s. Zdeněk Wirth reminded us of this shortly before his death when he wrote that Fanta „was at the birth of the Neo-Renaissance, lived through its flowering and witnessed its decline, surviving Ullmann, Barvitiu, Zítek, Schulz, Wiehl, and finally the proselytes of the new artistic expression of Hilbert, Kotěra and Jurkovič.“^[15]

The Cairn of Peace at the Austerlitz battlefield is one of the most important architectural testimonies he himself bequeathed to future generations.

15 See note 9.

**Josef Fanta, interiér
kaple Mohyly míru**
[foto: Vladimír Šlapeta]

**Josef Fanta, Cairn
of Peace, interior
of the chapel**
[photo: Vladimír Šlapeta]

Vojtěch Kerhart

Dokončením Mohyly míru na počátku dvacátých let nebyla ještě připomínka věhlasného napoleonského bojiště završena. Významným strategickým bodem slavkovské bitvy byl kopec Žuráň ve výšce 286 metrů nad mořem. Na západním úpatí tohoto kopce, ve šterkovém lomu v lokalitě Horky, se Napoleon utábořil se svým štábem a zde přenocoval 1. prosince 1805 ve svém kočáře. Z vrcholu kopce Žuráň následujícího rána řídil průběh Bitvy tří císařů. Napoleonský kult byl a je doposud pochopitelně velkým tématem a tradicí i ve velitelských kádrech francouzské armády. Ta sehrála významnou roli v prvních letech existence československého státu a francouzská vojenská mise, jejíž velitel generál Maurice Pellé byl i prvním náčelníkem generálního štábu československé armády, zásadně přispěla k udržení celistvosti hranic, stanovených smlouvou uzavřenou na zámku v St. Germain en Laye 10. září 1919, zejména mezi Slovenskem a Maďarskem. Divizní generál Louis Félix Marie Francois Franchet d'Esperey,^[16] který se proslavil během první světové války v bitvě na Marne v roce 1914 a posléze jako velitel soluňské fronty na Balkáně, velel v roce 1919 úspěšnému zásahu proti Maďarské republice rad, byl následně v roce 1921 povýšen na maršála. Krátce na to inicioval vybudování tzv. Napoleonova stolu, jak se ve Francii vrcholu Žuráň jako strategickému bodu bitvy říkalo. Generální štáb československé armády tuto myšlenku přijal za svou. Návrh památníku na Žuráni zadal – jistě ne náhodou – majorovi v záloze, legionáři a členu napoleonské společnosti, architektu Vojtěchu Kerhartovi.

Vojtěch Kerhart komponoval své dílo na vrcholu kopce v sousedství dvou lip v přísné modulové skladbě: na plateau sestavené z čtvercových desek o modulu 55 cm a rozměrech 220×220 cm posadil kvádr z leštěné žuly, představující Napoleonův velitelský stůl, na jehož horní ploše umístil bronzovou desku s plastickou mapou názornující situaci na bojišti 2. prosince v 7 hodin ráno a citát Napoleonovy proklamacce po skončení bitvy ve francouzštině a v češtině: „Soldats, mon peuple vous reverra avec joie et il vous suffira

16 25. května 1856 – 8. července 1942

**Vojtěch Kerhart,
památník bitvy
na Žuráni**
[foto: Vladimír Šlapeta]

**Vojtěch Kerhart,
memorial of the
battle on Žurán Hill**
[photo: Vladimír Šlapeta]

Vojtěch Kerhart

When the Cairn of Peace was completed at the beginning of the 1920s this was not the culmination of the commemoration of the famous Napoleonic battlefield. An important strategic point in the Battle of Austerlitz was Žuráň Hill, 286 metres above sea level. At the western foot of this hill, in a gravel quarry in the locality of Horka, Napoleon camped with his staff and spent the night there in his carriage on 1 December 1805. The following morning, he directed the Battle of the Three Emperors from the top of Žuráň. The cult of Napoleon was – and still is, of course – a major topic and tradition among the leadership of the French army. It played a significant role in the early years of the Czechoslovak state, and the French military mission, whose commander, General Maurice Pellé, was also the first Chief of the General Staff of the Czechoslovak army, contributed significantly to maintaining the integrity of the borders established by the treaty concluded at the Chateau of St. Germain-en-Laye on 10 September 1919, especially the frontier between Slovakia and Hungary. Divisional General Louis Félix Marie François Franchet d'Esperey,^[16] who made his name during World War I at the Battle of the Marne in 1914, and later as commander of the Macedonian Front in the Balkans, commanded the successful intervention against the Hungarian Republic of Councils in 1919, and was subsequently promoted to marshal in 1921. Shortly thereafter, he initiated the construction of “Napoleon’s Table” – as the summit of Žuráň was known in France – as the strategic point of the battle. The General Staff of the Czechoslovak Army embraced this idea. The commission for the design of the Žuráň memorial was assigned – surely not by chance – to a major in the reserve, the architect Vojtěch Kerhart, a Legionary and a member of the Napoleonic Society. Vojtěch Kerhart conceived his work at the top of the hill in the vicinity of two lime trees as a strictly modular composition: on a plinth measuring 220 × 220 cm composed of 55 cm square slabs, he placed a block of polished granite representing Napoleon’s command table, on the upper surface of which he placed a bronze plaque with a relief map depicting the situation on the battlefield on 2 December at 7 a.m., and a quotation from Napoleon’s proclamation after the battle in French and Czech: *“Soldats, mon peuple vous reverra avec joie et il vous suffira de dire j’étais à la bataille d’Austerlitz, pour que l’on réponde, voila un brave. Napoleon.”* [*“Soldiers, my people will behold you again with joy. It will be enough for one of you to say, I was at the battle of Austerlitz; for all your fellow citizens to exclaim, There is a brave man.”*] The face of the granite block in the axis of the entrance is decorated with Napoleon’s gilded emblem, while the western side bears the text of the Emperor’s battle order in French: *„A l’armée. Au bivouac, 10. frimaire an XIV (1. décembre 1805). Soldats, l’armée russe se présente devant vous pour venger l’armée autrichienne d’Ulm. Ce sont ces mêmes bataillons que vous avez battus à Hollabrunn et que depuis vous avez constamment poursuivis jusqu’ici. Les positions que nous occupons sont formidables, et, pendant qu’ils marcheront pour tourner ma droite, ils me présenteront le flanc. Soldats, je dirigerai moi-même tous vos bataillons, je me tiendrai loin du feu, si, avec votre bravoure accoutumée, vous portez le désordre et la confusion dans les rangs ennemis, mais, si la victoire était un moment incertaine, vous verriez votre Empereur s’exposer aux premiers coups, car la victoire ne saurait hésiter, dans cette journée surtout où il y va de l’honneur de l’infanterie française qui importe tant à l’honneur de toute la nation”* [*“To the army. At the bivouac, 10. Frimaire year XIV (1. December 1805). Soldiers: The Russian army has presented itself before you to revenge the disasters of the Austrians at Ulm. They are the same men that you conquered at Hollabrunn, and on whose flying trails you have followed. The positions which they occupy are formidable. While they are marching to turn my right, they must present their flank to your blows. Soldiers: I will myself direct all your battalions. I will keep myself at a distance from the fire,*

Vojtěch Kerhart

[reprofoto: archiv Národního památkového ústavu]
[repro: archive of the National Heritage Institute]

16 B. 25 May 1856 – d. 8 July 1942

de dire j'étais a la bataille d'Austerlitz, pour que l'on réponde, voila un brave. Napoleon. „Vojáci! Můj národ přivítá vás s radostí a stačí, řeknete-li: byl jsem v bitvě u Slavkova, aby se odpovědělo: hle, hrdina. Napoleon.“ Čelní strana žulového kvádru v ose nástupu je zdobena zlaceným Napoleonovým emblémem, západní strana textem císařova bitevního rozkazu ve francouzštině: „A l'armée. Au bivouac, 10. frimaire an XIV (1. décembre 1805). Soldats, l'armée russe se présente devant vous pour venger l'armée autrichienne d'Ulm. Ce sont ces mêmes bataillons que vous avez battus à Hollabrunn et que depuis vous avez constamment poursuivis jusqu'ici. Les positions que nous occupons sont formidables, et, pendant qu'ils marcheront pour tourner ma droite, ils me présenteront le flanc. Soldats, je dirigerai moi-même tous vos bataillons, je me tiendrai loin du feu, si, avec votre bravoure accoutumée, vous portez le désordre et la confusion dans les rangs ennemis, mais, si la victoire était un moment incertaine, vous verriez votre Empereur s'exposer aux premiers coups, car la victoire ne saurait hésiter, dans cette journée surtout où il y va de l'honneur de l'infanterie française qui importe tant à l'honneur de toute la nation.“ „Vojáci! Ruská armáda táhne proti nám, aby pomstila rakouskou porážku u Ulmu. Jsou to tytéž prapory, které jste porazili u Hollabrunnu a vytrvale pronásledovali až sem. Postavení, které zaujímáme, je pevné, a zatímco oni budou pochodovat proti našim bateriím, já chci zaútočit na jejich bok. Vojáci! Povedu sám vaše prapory. Já se však budu držet stranou, pokud budete svou obvyklou odvahou šířit nepořádek a zmatek v řadách nepřátel. Kdyby však bylo vítězství jen na okamžik ohroženo, pak uvidíte svého císaře na nejhrožnějších místech; vítězství nesmí v ten den zaklísat, neboť se jedná o čest francouzské pěchoty, která je ctí celého francouzského národa.“

Nápisy původně umístěné na severní a východní straně se nedochovaly, stejně jako původní bronzová plastická mapa bojiště, která byla ukradena dokonce několikrát – v roce 1995, její replika v dubnu roku 2004. Posléze byly rozřezané části desky nalezeny ve sběrně kovů v Rakousku a instalovány v rekonstruovaném památníku u Mohyly míru v roce 2010.

Celkový pohled na lokalitu s památníkem na Žuráni

[foto: Národní památkový ústav, Alena Knechtová]

General view of the site with the memorial at Žurán Hill

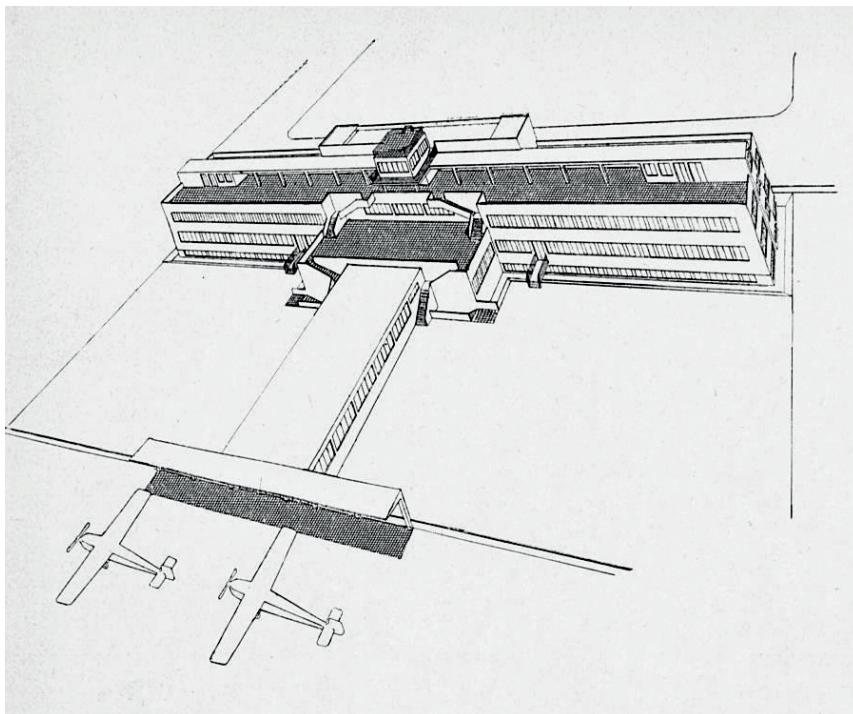
[photo: National Heritage Institute, Alena Knechtová]

if, with your accustomed valor, you carry disorder and confusion into the enemies' ranks. But should victory appear for a moment uncertain, you will see your Emperor expose himself to the first strokes. Victory must not be doubtful on this occasion."

The inscriptions originally placed on the north and east sides have not survived, nor has the original bronze relief map of the battlefield, which was stolen in 1995; a replica of the original was stolen in April 2004. Subsequently, the dismembered parts of the original plaque were found in a scrap metal yard in Austria and installed in the reconstructed memorial at the Cairn in 2010.

Next to Fanta's Cairn of Peace, Napoleon's Table at Žuráň is undoubtedly the most valuable reminder of the Battle of Austerlitz both architecturally and artistically. Let us therefore also recall the personality of its author Vojtěch Kerhart. He was born on 2 July 1892 in Poděbrady. He came from a respected family. His father, Vojtěch Kerhart Sr. (1863-1924), was the founder and owner of the local sawmill and brickyard, district mayor and head of the local branch of the Sokol organisation. Other artists in the family were his younger brother Oldřich (1895-1947), a painter, and his cousin František (1897-1963), an architect. Vojtěch Kerhart first studied at the higher modern gymnasium in Nymburk, where he graduated in 1910. There he became friends with his classmate Bedřich Feuerstein.^[17] Both of them then enrolled to study architecture at the Czech Technical University in Prague. In 1913, they went on a study trip together to St. Petersburg, Moscow and Kiev, still under czarist rule, and upon their return, Vojtěch Kerhart also collaborated with Feuerstein on the cubist competition design for the Rieger Monument at Kozákov, which was awarded 2nd prize in the prestigious competition. Unlike his friend, Vojtěch Kerhart had to enlist in the Austro-Hungarian army at the beginning of the war, from where he managed to defect to the Czech legions in Russia. With the Czechoslovak legions he completed the entire Siberian anabasis to Vladivostok, sustaining injuries during the fi-

Vojtěch Kerhart, bratři Vyhánkové – soutěžní návrh letiště Ruzyně
[reprofoto: Styl, 1938]

Vojtěch Kerhart, brothers Vyháněk – competition design of Ruzyně Airport
[repro: Styl, 1938]

17 Kerhart, Vojtěch. *Vzpomínka na Bedřicha Feuersteina*. In: Polabí, Poděbrady, Vol. 1966, Nos. 3-4, pp. 47-50.

Vojtěch Kerhart, villa Anny Nečasové, Dobřichovice
[foto: Vladimír Šlapeta]

Vojtěch Kerhart, villa of Anna Nečasová, Dobřichovice
[photo: Vladimír Šlapeta]

17 Kerhart, Vojtěch. *Vzpomínka na Bedřicha Feuersteina*. In: *Poděbrady*, roč. 1966, č.3–4, s. 47–50.

18 Křížková, Alena – Šlapeta, Vladimír – Urlich, Petr: *Slavné vily Prahy 6. Osada Baba*. Praha: Foibos, 2014.

Vedle Fantovy Mohyly míru je Napoleonův stůl na Žuráni nepochybně architektonicky a umělecky nejhodnotnější připomínkou slavkovské bitvy. Připomeňme si proto i osobnost jejího autora Vojtěcha Kerharta. Narodil se 2. července 1892 v Poděbradech. Pocházel z vážené rodiny, jeho otec Vojtěch Kerhart starší (1863–1924) byl zakladatelem a majitelem zdejší pily a cihelny, okresním starostou a náčelníkem Sokolské obce. Umělecké sklony se projeví v rodině u jeho mladšího bratra malíře Oldřicha (1895–1947) a bratrance – architekta Františka (1897–1963) Kerhartových. Vojtěch Kerhart studoval nejprve na vyšším reálném gymnáziu v Nymburku, kde v roce 1910 maturoval. Tam se spřátelil se spolužákem Bedřichem Feuersteinem.^[17] Oba se potom zapsali ke studiu architektury na České vysoké škole technické v Praze. V roce 1913 společně absolvovali studijní cestu do tehdy ještě carského Petrohradu, Moskvy a Kyjeva a po návratu Vojtěch Kerhart také s Feuersteinem spolupracoval na kubistickém soutěžním návrhu na Riegerovu mohyly na Kozákově, oceněném v prestižní soutěži 2. cenou. Na rozdíl od svého kamaráda musel Vojtěch Kerhart narukovat na počátku války do rakousko-uherské armády, odkud se mu podařilo přejít k českým legiím na Rusi. S československými legiemi absolvoval celou anabázi sibiřskou magistrálou do Vladivostoku, během bojů utrpěl zranění a do vlasti se vrátil s hodností majora až po složité pouti okolo celé zeměkoule přes Japonsko, Vancouver, na východní pobřeží Ameriky a zpět do Evropy až v roce 1920. Teprve potom – v roce 1922 – mohl dokončit studia na pražské technice. V následujících letech byl zaměstnán na Ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy a na ministerstvu národní obrany, od roku 1925 pak působil jako architekt – umělec na volné noze v Praze a v Poděbradech. Brzy se angažoval jako člen Umělecké besedy, kterou až do roku 1938 zastupoval v Památkovém sboru hlavního města Prahy i jako člen Klubu architektů a v letech 1924–1926 i jako člen redakčního kruhu avantgardního časopisu *Stavba*. V době svého působení na Ministerstvu národní obrany navrhl a postavil kasárna železničního pluku v Pardubicích (1924) a tím získal značné praktické zkušenosti, které později využíval v dalších stavbách zejména v rodných Poděbradech, ale také v Praze a okolí. Již v roce 1926 následovala Vyšší hospodářská škola a krátce na to i vila továrníka Zikmunda v Poděbradech. Společně s bratrem Františkem Kerhartem a Jar. Farským získali 3. cenu v soutěži na Jiráskův most (1926) a postavili v roce 1928 obytný dům v Praze na Žižkově. Na počátku 30. let se Vojtěch Kerhart zúčastnil výstavy Svazu československého díla na Babě vilami pro spisovatele Václava Řezáče a pro ředitele Moravce^[18] a v zápětí postavil i vilu v Dobřichovicích. Společně s dalším legionářem Janem Zázvorkou se podí-

ghting and returning to his homeland with the rank of major only after a difficult journey around the globe via Japan, Vancouver, the east coast of America, and finally arriving in Europe in 1920. It was only then – in 1922 – that he was able to complete his studies at the Prague Technical University. In the subsequent years he was employed by the Ministry of Public Health and Physical Education and the Ministry of National Defence, and from 1925 he worked as a freelance architect-artist in Prague and Poděbrady. He soon became involved as a member of the *Umělecká beseda*, which he represented until 1938 in the Heritage Committee of the Capital City of Prague, as a member of the Architects' Club and in 1924–1926 as a member of the editorial circle of the avant-garde magazine *Stavba*.

During his time at the Ministry of National Defence, he designed and built the barracks of the railway regiment in Pardubice (1924) and thus gained considerable practical experience, which he later used in other buildings, especially in his native Poděbrady, as well as in Prague and its environs. The Higher School of Economics followed in 1926, and shortly afterwards the villa of the factory owner Zikmund in Poděbrady. Together with his cousin

**Vojtěch Kerhart,
Libenského lázeňská
kolonáda v Poděbradech**
[foto: Michal Louč]

**Vojtěch Kerhart,
Libenský spa colonnade
in Poděbrady**
[photo: Michal Louč]

lel na projektu Štefánikova domu v Sokolské ulici 33 a brzy poté získal na sklonku roku 1931 cenu v soutěži na areál civilního letiště v Praze-Ruzyni, která ho přivedla k realizaci skupiny obytných domů s více než 50 byty pro zaměstnance, dílen, brzdovny a garáží nejdůležitějšího československého leteckého přístavu, jehož provoz byl zahájen 7. dubna 1937.^[19] Další realizované stavby vznikly ve 30. letech v rodných Poděbradech: v roce 1933 budova poštovního úřadu a jeho životní dílo vyvrcholilo elegantní Libenského kolonádou, dominující centrálnímu parkovému prostoru lázeňského města. Z projektů, které zůstaly na papíře, je třeba zmínit sokolské kino, evangelický kostel a zejména nejvyšší cenou (ex aequo) odměněný návrh na divadlo v Poděbradech z roku 1939. Společně s Ferdinandem Fenclem se podílel také na stavbě polikliniky v Praze na Karlově náměstí, dokončené až krátce po válce.

Zvláštní a významný soubor Kerhartových prací tvoří památníky: v roce 1924 získal se sochařem Otakarem Švecem 4. cenu v soutěži na Žižkův pomník na Vítkově a o dva roky později s týmž sochařem 2. cenu v soutěži na památník TGM v Pardubicích. V zápětí následovala krátká, ale plodná spolupráce s Otto Gutfreundem, s nímž realizoval pomník TGM v Poděbradech, který byl zopakován ještě v Kroměříži a v Nitře. Všechny tyto tři památníky byly za nacismu a za komunismu odstraněny, kroměřížský byl znovu instalován v roce 1993, nitranský byl přesunut do Topolčianek a poděbradský je nyní umístěn na jiném místě s jinou architektonickou úpravou. Po úmrtí Karla Čapka byl vyzván jeho bratrem Josefem ke spolupráci na spisovatelově náhrobku na vyšehradském Slavíně. Společně se sochařem Karlem Lidickým vytvořil také před válkou v Poděbradech pomník Bedřicha Smetany a krátce po válce památník obětem nacismu na zámeckém nádvoří. Ze všech těchto památníků svou lapidární formou vyniká právě „*Napoleonův stůl*“ na Žuráni.

Otto Gutfreund, Vojtěch Kerhart, pomník TGM, Poděbrady
[reprofoto: Muzeum Polabí]

Otto Gutfreund, Vojtěch Kerhart, TGM monument, Poděbrady
[repro: Museum of the Polabí Region]

19 Styl. Praha, roč. 21 (1937–38), s. 131–132.

20 Architektura ČSR. Praha, roč. 27 (1968), č. 9–10, s. 622.

František Kerhart and Jaroslav Farský, he won the 3rd prize in the competition for the Jirásek Bridge (1926), and they designed a residential house in Prague, at Žižkov in 1928. At the beginning of the 1930s Vojtěch Kerhart took part in the exhibition of the Union of the Czechoslovak Arts and Crafts Association in Baba by building villas for the writer Václav Řezáč and for the director Moravec^[18], and in the following years he also built a villa in Dobřichovice. Together with another legionary, Jan Zázvorka, he participated in the design of the Štefánik House at 33 Sokolská Street and soon afterwards, at the end of 1931, he won a prize in a competition for the civil airport complex in Prague-Ruzyně, which led him to design a group of residential buildings with more than 50 flats for employees, as well as workshops, engine test houses and garages for the most important Czechoslovak airport, which commenced operations on 7 April 1937.^[19] Further buildings to his designs were completed in the 1930s in his native Poděbrady. These included the Post Office building in 1933 and crowning achievement of his career: the elegant Libenský Colonnade, which dominates the central park space of the spa. Among the projects that remained on paper, mention should be made of the Sokol cinema, a protestant church and especially his design for a theatre in Poděbrady, which was awarded the highest prize (ex aequo) in 1939. Together with Ferdinand Fencel, he also participated in the construction of the polyclinic in Prague on Charles Square, which was not completed until shortly after the war.

Monuments constitute a specific and important part of Kerhart's output: in 1924 he and the sculptor Otakar Švec won 4th prize in the competition for the Žižka Monument on Vítkov, and two years later he and the same sculptor won 2nd prize in the competition for the Monument to Tomáš Masaryk in Pardubice. There followed a short but fruitful collaboration with Otto Gutfreund, with whom he created a monument to Tomáš Masaryk in Poděbrady, which was replicated in Kroměříž and in Nitra. All three of these monuments were removed under Nazism and Communism. The one in Kroměříž was reinstated in 1993, the one in Nitra was moved to Topolčianky, and the one in Poděbrady is now located in a different place with a different architectural setting. After the death of Karel Čapek, he was invited by his brother Josef to collaborate on the design of the writer's tombstone in the Slavín pantheon at Vyšehrad. Together with the sculptor Karel Lidický he also created a monument to Bedřich Smetana in Poděbrady before the war, and shortly after the war, a memorial to the victims of Nazism in the castle courtyard. Of all these monuments, "Napoleon's Table" at Žuráň stands out for its unadorned form.

After the coup d'état by the Communist Party in February 1948 and the closure of private architectural studios, Vojtěch Kerhart, as a representative of the Masarykian oriented cultural milieu, was prevented from engaging in creative work. In the following years, he was employed at Stavoprojekt and SÚDOP, and only an unfinished fragment of his work remained. He himself recalled the post-Febru-

**Vojtěch Kerhart,
Libenského lázeňská
kolonáda v Poděbradech**
[foto: Vladimír Šlapeta]

**Vojtěch Kerhart,
Libenský spa colonnade
in Poděbrady**
[photo: Vladimír Šlapeta]

18 Křížková, Alena – Šlapeta, Vladimír – Urlich, Petr: *Slavné vily Prahy 6. Osada Baba*. Praha: Foibos, 2014.

19 Styl. Praha, Vol. 21 (1937–38), pp. 131–132.

**Vojtěch a František
Kerhart, návrh
památníku odboje
na Žižkově**

[reprofoto: Stavba, 1923]

**Vojtěch and František
Kerhart, design
of the resistance
memorial in Žižkov**

[repro: Stavba, 1923]

**Vojtěch Kerhart,
poštovní a telegrafní
úřad Poděbrady**

[foto: Národní památkový
ústav, Zuzana
Syravá-Anýžová]

**General view of the
site with the memorial
at Žuráň Hill**

[photo: National Heritage
Institute, Zuzana
Syravá-Anýžová]

Po únorovém puči komunistické strany v roce 1948 a likvidaci soukromých architektonických ateliérů byla tvůrčí práce Vojtěchu Kerhartovi, jako představiteli kulturní fronty masarykovského ražení, znemožněna. V následujících letech byl zaměstnán ve Stavoprojektu, v SÚDOPu a jeho dílo zůstalo nedokončeným fragmentem. Sám poúnorovou dobu a svůj tehdejší postoj připomenul na sklonku roku 1968 v časopise *Architektura ČSSR* citátem ze své poúnorové korespondence: „Jsem od 1. února 1949 zaměstnancem Stavoprojektu – konstrukčního střediska a musil jsem se písemně zavázat, že nebudu projektovat soukromě. Výsledky naší úřední činnosti se vystavovat nesmí a ani by se vystavovat nedaly. U nás je dnes po architektuře.“^[20] Pro kvalitu jeho prací i pro morální integritu jejího tvůrce si však zaslouží náš obdiv a úctu. Vojtěch Kerhart zemřel v rodných Poděbradech 31. května 1978.

ary period and his attitude at that time in the end of 1968 in the magazine *Architektura* with a quotation from his post-1948 correspondence: *"I have been employed by Stavoprojekt – Design Centre since 1 February 1949 and I had to give a written commitment not to design privately. The results of our official activities must not be exhibited and could not be exhibited. We are now out of architecture."*^[20] For the quality of his work and for the moral integrity of its creator, however, he deserves our admiration and respect. Vojtěch Kerhart died in his native Poděbrady on 31 May 1978.

Vojtěch Kerhart, Josef Čapek, náhrobek Karla Čapka na Vyšehradském hřbitově
[foto: Vladimír Šlapeta]

Vojtěch Kerhart, Josef Čapek, Karel Čapek's tombstone at Vyšehrad Cemetery
[photo: Vladimír Šlapeta]

Jan Zázvorka – Vojtěch Kerhart, Štefánikův dům, Praha
[foto: Vladimír Šlapeta]

Jan Zázvorka - Vojtěch Kerhart, Štefánik House, Prague
[photo: Vladimír Šlapeta]

20 *Architektura ČSSR*. Praha, Vol. 27 (1968), Nos. 9–10, p. 622.

Památník Mohyla míru, rekonstrukce návštěvnické infrastruktury

Petr Franta

**Pro Muzeum Brněnska,
Krajinná památková zóna
bojiště bitvy u Slavkova
[2017–2024]**

[Autor] [Author]
Petr Franta

[Spolupráce]
[Collaboration]
Štěpán Sekera, Petr
Sobotka, Danuše
Kolenová, Jan Červenák –
klimatolog/ climatologist,
Vratislav Brabeneč

Objekt Mohyla míru je evidován v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek. Zároveň se nachází na území krajinné památkové zóny bojiště u Slavkova.

S Fantovým významným dílem – secesním Hlavním nádražím v Praze – jsem vyrůstal, bydleli jsme na Vinohradské třídě, pár kroků od nádraží. Dědeček mě vodil do Vrchlického sadů, které byly tehdy půvabným parkem s jezírkem, a vyprávěl mi o architektovi Fantovi a jeho tehdy Wilsonově nádraží, po našem vilzoňáku.

Dialogu s Fantovým dílem jsem se účastnil několikrát: při projektech na řešení okolí Hlavního nádraží a znovu projektem přímo v historické budově Hlavního nádraží v bývalé příjezdové hale. V roce 2006 jsme navrhli změnu č.1027/06 Územního plánu hl.m. Prahy – Překryv kolejíště při Vinohradské ulici. Projekt s názvem Dvořákova vyhlídka, který by propojil Vinohrady s Novým Městem. Na ochoz nad tunely chodil rád Antonín Dvořák poslouchat zvuky lokomotiv, které byly jeho celoživotním koníčkem, jejich ozvěna je slyšet ve slavné Novosvětské symfonii.

Po úspěšném výběrovém řízení Jihomoravského kraje v roce 2017 jsem se s velkou radostí ujal rekonstrukce okolí Mohyla míru, jednoho z Fantových dalších významných děl. Historie vzniku prvního mírového památníku v Evropě byla jistě popsána mnohými veličinami, nicméně při řešení návrhu našeho projektu jsme vycházeli z historických souvislostí, z nichž několik přece jen uvedu.

Na přelomu 19. a 20. století byl ustaven „komitét pro zřízení památníku na bojišti Slavkovském“^[1], jehož duší i motorem byl pater Alois Slovák a zadáním bylo: „...*Má být hotova ke 100. výročí bitvy roku 1905, má se skládat z kostnice, muzea, kaple, bytu pro invalidu a rozhledny.*“^[2]

Návrhu se měli zúčastnit profesor Josef Fanta z Prahy a profesor Otto Wagner z Vídně se chtěl zúčastnit se svými studenty. Architekt Josef Fanta vypracoval hned šest návrhů, z nichž byl vybrán návrh číslo III. *Mohyla míru: Nad smutnými poli na kříži Spasitel. V dolní části mohyly kostnice, nahoře kaple. Rozhled po bojišti z balkonu kaple a z plošin nad kaplí, stranou domek hlídače.*

Originály Fantových výkresů Mohyla míru jsme našli ve výborném stavu v Technickém muzeu v Praze, pan profesor Fanta se dožil úctyhodného věku a ke konci života si nechal uspořádat výkresy lepením na velké kartony. V tomto stavu bylo možno je dobře prostudovat, zdokumentovat, poskytnout památkářům a využít při návrhu okolí Mohyla míru.

Studiem originálů výkresů architekta Josefa Fanta i četné korespondence s Aloisem Slovákem jsme zjistili, že navrhl stupňovitě řešené „rozhledy - plošiny“ na místa bitvy tří císařů, které po sto letech byly překryty zatravněnými vrstvami. Přišlo nám přirozené tento Fantův záměr obnovit. Odhalené pískovcové stupně byly v převážné většině v dobrém stavu, po dohodě s památkáři byly doplněny o několik kusů božanovského pískovce.

¹ Špatný, Jan. *Tradice bitvy u Slavkova, Napoleonské války a české země*. Praha 2001, s. 255
² Kessler, Vojtěch. *Válečné pomníky a historická paměť*. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Praha 2014, s.109.

The Cairn of Peace Memorial, Reconstruction of the Visitor Infrastructure

Petr Franta

The building of the Cairn of Peace is registered in the Central List of Cultural Monuments – Buildings and Land. At the same time, it is located on the territory of the Battlefield at Austerlitz landscape conservation zone.

I grew up with Fanta's important work – the Secessionist Main Station in Prague – and we lived on Vinohradská třída, a few steps from the station. My grandfather used to take me to Vrchlického sady, which was then a charming park with a pond, and he would tell me about the architect Fanta and what was then Wilson Station, what we called "Vilzoňák".

I engaged in dialogue with Fanta's work on several occasions: when working on the design of the surroundings of the Main Station and again when working on a project right in the former arrivals hall of the historic Main Station building. In 2006, we proposed Amendment No.1027/06 to the Prague Master Plan – Bridging the railway track at Vinohradská Street. The project was named Dvořák's Vista, and would connect Vinohrady with the New Town. Antonín Dvořák liked to go to the gallery above the tunnels to listen to the sounds of locomotives, which were his lifelong hobby; their echo can be heard in the famous New World Symphony.

After winning the tender of the South Moravian Region in 2017, it was with great pleasure that I undertook the reconstruction of the surroundings of the Cairn of Peace, one of Fanta's other important works.

The history of the creation of the first peace memorial in Europe has certainly been described by many luminaries. The design of our project, however, was based on historical circumstances, a few of which I will mention.

At the turn of the 20th century, a "committee for the establishment of a memorial on the Austerlitz battlefield"^[1] was established, whose spiritual father and mastermind was Father Alois Slovák. According to the commission: "...It is to be completed by the 100th anniversary of the 1905 battle; it is to consist of an ossuary, a museum, a chapel, an apartment for an invalid and a lookout tower."^[2]

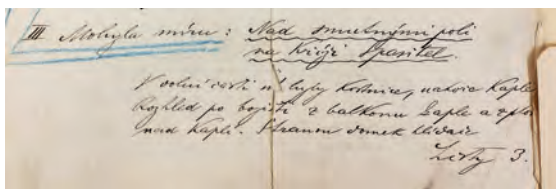
Those interested in the proposal were Professor Josef Fanta from Prague and Professor Otto Wagner from Vienna, who wanted to participate with his students. The architect Josef Fanta drew up six designs, from which design number III was selected: *Cairn of Peace: Above the sad fields the Saviour on the cross. At the bottom of the mound the ossuary, above it, the chapel. A view of the battlefield from the balcony of the chapel and from the platforms above the chapel, with the watchman's house off to one side.*

We found the original drawings of the Cairn of Peace in excellent condition in the Technical Museum in Prague; Professor Fanta lived to a venerable old age and towards the end of his life he had the drawings arranged by gluing them onto large sheets of cardboard. In this state, it was possible to study them thoroughly, to document them, to make them

**For the Brno Region
Museum, Landscape
Monument Zone of the
Battle of Austerlitz
[2017–2024]**

1 Špatný, Jan. *Tradice bitvy u Slavkova, Napoleonské války a české země*. Praha 2001, p. 255

2 Kessler, Vojtěch. *Válečné pomníky a historická paměť*. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Praha 2014, p.109

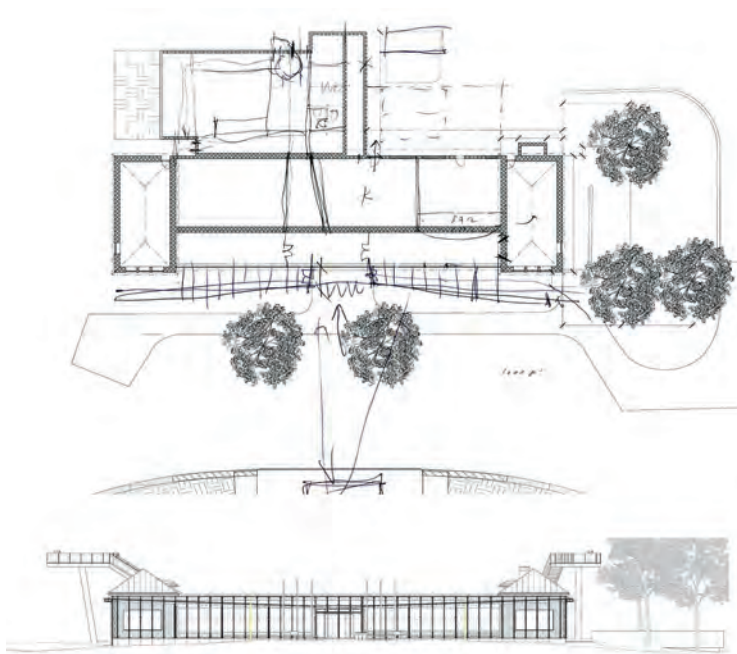

Josef Fanta, titul k návrhu č. III Mohyla míru

[reprofoto: archiv Muzea Brněnska]

Josef Fanta, title to the design no. III The Cairn of Peace

[repro: archive of the Brno Region Museum]

Skica rekonstrukce muzejního areálu

[reprofoto: Petr Franta]

Sketch of the reconstruction of the museum grounds

[repro: Petr Franta]

Muzeum Památníku Mohyla míru

V roce 1925 „...architektonicky jednoduchá přzemní budova byla postavena tak, aby myšlenkově navazovala na poslání památníku.“^[3] Od té doby začala fungovat budova muzea s muzejní expozicí, která má být soustavně doplňována nálezy z bojiště.

Muzeum památníku bylo v roce 2006 rozšířeno přístavbou přednáškového sálu s výstavním okruhem podle návrhu brněnského Atelieru 90 Vlachynský a spol., autoři Ladislav Vlachynský a Jaromír Foretník, kteří nad sálem realizovali zelenou střechu se světlíky z cortenové oceli, tento prvek zahradní architektury zachováváme.

Nynější projekt a stavba Památníku Mohyla míru pro Muzeum Brněnska řeší jednak rekonstrukci návštěvnické infrastruktury, nedostatečné prostory kurátorů a zázemí muzea, ale hlavně příchod návštěvníků skleněným zádveřím, které zároveň tvoří v oblouku představenou skleněnou stěnou pozadí, v němž se Fantova Mohyla míru s kaplí zrcadlí.

V našem návrhu je nový návštěvnický okruh s plošinami – rozhlednami obhlížejícími bojiště z osmi metrové výše, které přesahují koruny okolních vzrostlých stromů. O století později tak dochází k naplnění původního zadání komitétu, tedy k realizaci rozhledny, sice ne přímo na pomníku (jak si původně přál komitét v korespondenci Aloise Slovák), což je z hlediska estetického i památkářského naprosto nemožné, ale dvě navržené plošiny – rozhledny směřované k bojištím jsou součástí Památníku Mohyla míru – muzea. Je navržen nový návštěvnický okruh, ve kterém kurátoři – průvodci z těchto plošin povedou výklad s podrobnostmi historie v souvislosti s bitvou tří císařů a jejich obětí.

Podrobným studiem skicáků s ideovými návrhy, skicami, poznámkami, které si architekt Fanta vedl ke každému projektu, jsme zjistili, jak si představuje zahradní úpravu na úbočí – plošinách Mohyla.

3 Večeřa, Josef. *Muzejní areál na pražském kopci*. In: Sborník společnosti pro výzkum kamených křížů. AŠ 2008, s. 15.

26.- 1910. ledna 10. Komitét - Fantovi .

Slovutný pane profesore.

Kladu sobě za čest Vašnosti oznámiti, že stavba pomníku zadána byla ve výšejším sezení komitétu většinou hlasů firmě p. V. Nekvasila. Máte tudíž, prosím, dle líbí zasídliti.

Slechnu ráde vám zaslati, kterou komitét zvevduje a pak schvídí.

Cetše jsem byl od některých šlent interpellovám, proč při projektu odpadá rozhlédna a musem, což bylo původně od komitétu usneseno. Rašte tudíž, prosím, v příštím Svém dopisu nám bezpečně odpovédáti:

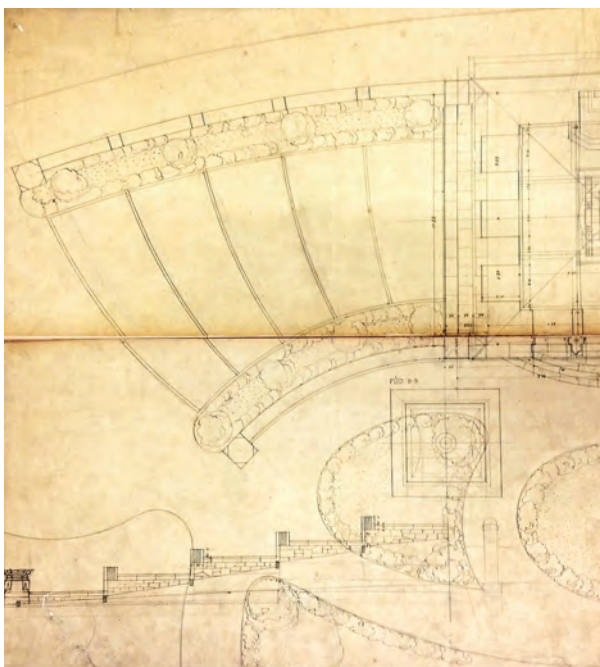
a/ Jest možno, aby ještě nyní nebo znad později zbudována byla na pomníku rozhlédna?

b/ Neutrplí by rozhlédnou / snad pod kříšem/ celkový dojem architektonický? Sedaly by se k ní zavěsti z kaple úské sohody točitě?

c/ Čč by se překročil původní rozpočet 60.000K zřizováním této rozhlédny?

Znamenám se za komitét v hluboké a válečné úctě oddaný

Prof. Alois Slovák.

available to the conservationists and to use them in the design of the surroundings of the Cairn of Peace.

By studying the original drawings of the architect Josef Fanta and his extensive correspondence with Alois Slovák, we have discovered that he had designed tiered “look-out-platforms” for the sites of the Battle of the Three Emperors, which after a hundred years were covered with layers of grass. It seemed natural to us to revive Fanta’s plan. The exposed sandstone steps were mostly in good condition, and after agreement with the conservationists they were supplemented with a few pieces of Božanov sandstone.

The Museum of the Cairn of Peace Memorial

In 1925 „...The architecturally simple, single-storey building was constructed in such a way that it reflected the mission of the memorial.“^[3]

The museum exhibition has been systematically augmented since then with finds from the battlefield.

In 2006, the Memorial Museum was expanded by the addition of a lecture hall with an exhibition circuit designed by the Brno-based Atelier 90 Vlachynský a spol. – architects Ladislav Vlachynský and Jaromír Foretník – who created a green roof with Corten steel skylights over the hall; this feature of the garden architecture is preserved.

The current design and construction of the Cairn of Peace Memorial for the Brno Museum addresses both the reconstruction of the visitor infrastructure, the provision of adequate space for curators and museum facilities, but mainly the visitor access via a glass vestibule, which also forms a background in the arch of the projecting glass wall, in which Fanta’s Cairn of Peace and the chapel are mirrored..

In our proposal there is a new visitor circuit with eight-metre high observation platforms on towers, which rise above the crowns of the surrounding mature trees and overlook

Slovutný pane profesore... opis části dopisu, který Fanta dozoroval při adjustaci jeho korespondence

Josef Fanta, stupně na úbočí mohly

[reprofoto: Národní technické muzeum, Muzeum architektury a stavitelství]

Distinguished professor... a copy of the part of the letter that Fanta supervised in adjusting his correspondence

Josef Fanta, tiered lookout-platforms

[repro: National Technical Museum, Museum of Architecture and Civil Engineering]

³ Večeřa, Josef. *Muzejní areál na pražském kopci*. In: Sborník společnosti pro výzkum kamených křížů. AŠ 2008, p. 15.

Doufám, že každý rok při slavnostech výročí bitvy se v duchu pietního návrhu architekta Fanta budou červenat obnovené záhony keříků nad kaplí (skalník – Cotoneaster Dammeri), které mají plody ve tvaru a barvě kapky krve k uctění památky desetitisíců padlých. Současně s Památníkem Mohyly míru bylo rekonstruováno celé okolí, ovál cest a prvky zahradní architektury, nová dlažba před kaplí.

Quo vadis Homo Sapiens?

Nápis „*INTERFECTI MEI RESURGENT*“ (Moji mrtví dojdou vzkříšení) – citace z proroka Izaiáše nad lunetovým vstupem do kaple, spolu se všemi křesťanskými symboly naplňuje zcela původní myšlenku vzniku Mohyly míru.

Mohyla míru je zároveň důkazem, jak je lidstvo nepočitelné, sotva se jako bájný Fénix zvedne z popela, už je tu další válka... Moje generace zažila Ruskem vedenou okupaci Československa v srpnu 1968, v mém bydlišti naproti Československému rozhlasu na dolních Královských Vinohradech bylo tehdy jak ve válečné zóně – hořící tanky, barikáda z převržených aut a autobusů, první mrtví přikrytí vlajkou, střelba do vzduchu i do okolních oken... dále vlna emigrace, normalizace. Po této zkušenosti jsme si třicet let po sametové revoluci – v 21. století – mysleli, že dalším válkám v Evropě už odzvonilo...

Tak je tomu i v příběhu Mohyly míru o století dříve, sotva ji architekt Josef Fanta stačil v letech 1910–1912 postavit, a tak dokončit naplnění vize Aloise Slováka učinit z centra bojiště „místo světla“, memento válek, už v roce 1914 přišla Velká válka, která duchovní odkaz a ideu piety za životy padlých ve válkách dále odsunula. K předání Mohyly veřejnosti tak došlo až 23. března 1923, už za jiných okolností, než vznikala – v Masarykovské první republice.

Mohyle míru se nevyhnula ani 2. světová válka, tentokrát dokonce sloužila jako zaměřovací vertikála dělostřelectvu, byla těžce poničena jak německými, tak ruskými střelami. Rekonstruována byla poprvé v roce 1947.

Pohled na mohylu s muzeem v pozadí

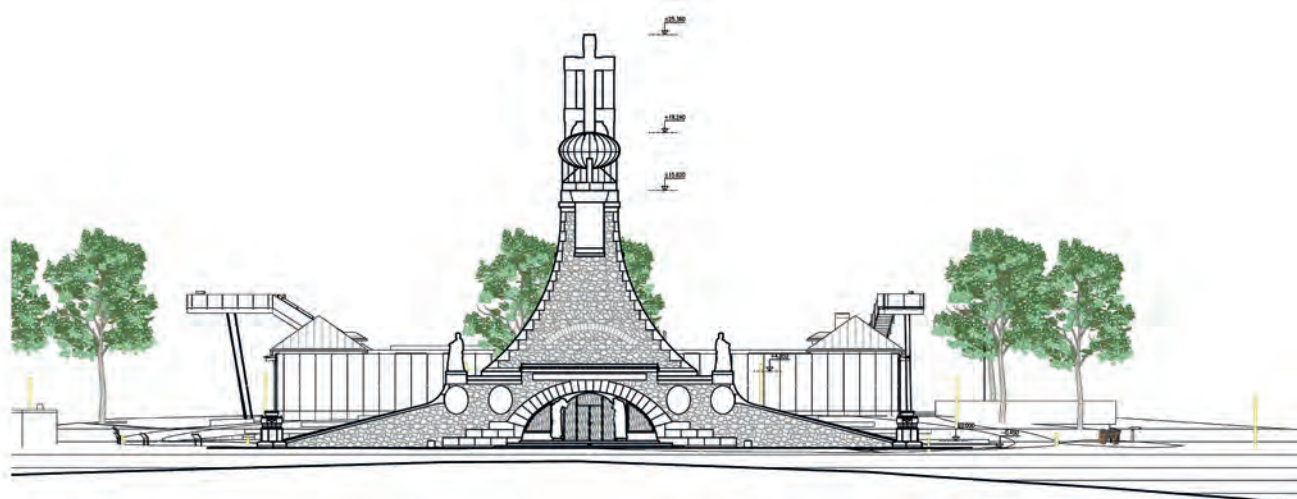
[reprofoto: Petr Franta]

View of the cairn with the museum in the background

[repro: Petr Franta]

Mohyla míru, první mírový památník v Evropě

Historicky ojedinělý památník, který je dedikovaný pietě ostatků padlých vojáků uložený-
mi do ossaria pod kaplí, uchovává vzpomínku na všechny padlé bez rozdílu národnosti.

the battlefield. Thus, the original commission of the committee is being fulfilled a century later, i.e. an observation tower is being constructed, albeit not directly at the monument (as the committee had originally wished in the correspondence of Alois Slovák), as this is quite out of the question for both aesthetic and conservation reasons, but as part of the Cairn of Peace Museum. From the platforms curator-guides will provide detailed commentary about the history of the Battle of the Three Emperors and its victims.

By studying in detail the sketchbooks with conceptual designs, sketches, and notes that architect Fanta kept for each project, we discovered how he imagined the landscaping of the hillside – the platforms of the Cairn of Peace.

It is hoped that each year during the Battle Anniversary celebrations – in the spirit of the architect Fanta's commemorative design – the restored beds of Cotoneaster Dammeri shrubs above the chapel will be red with fruit the shape and colour of a drop of blood in commemoration of the tens of thousands of the fallen.

When the Cairn of Peace was reconstructed, the whole surroundings also underwent reconstruction, including the oval of paths and elements of garden architecture, as well as new paving in front of the chapel.

Quo vadis Homo Sapiens?

The inscription "*INTERFECTI MEI RESURGENT*" (My dead will rise again), a quotation from the prophet Isaiah above the lunette entrance to the chapel, along with all the Christian symbols, fulfils the initial idea that gave rise to the creation of the Cairn of Peace.

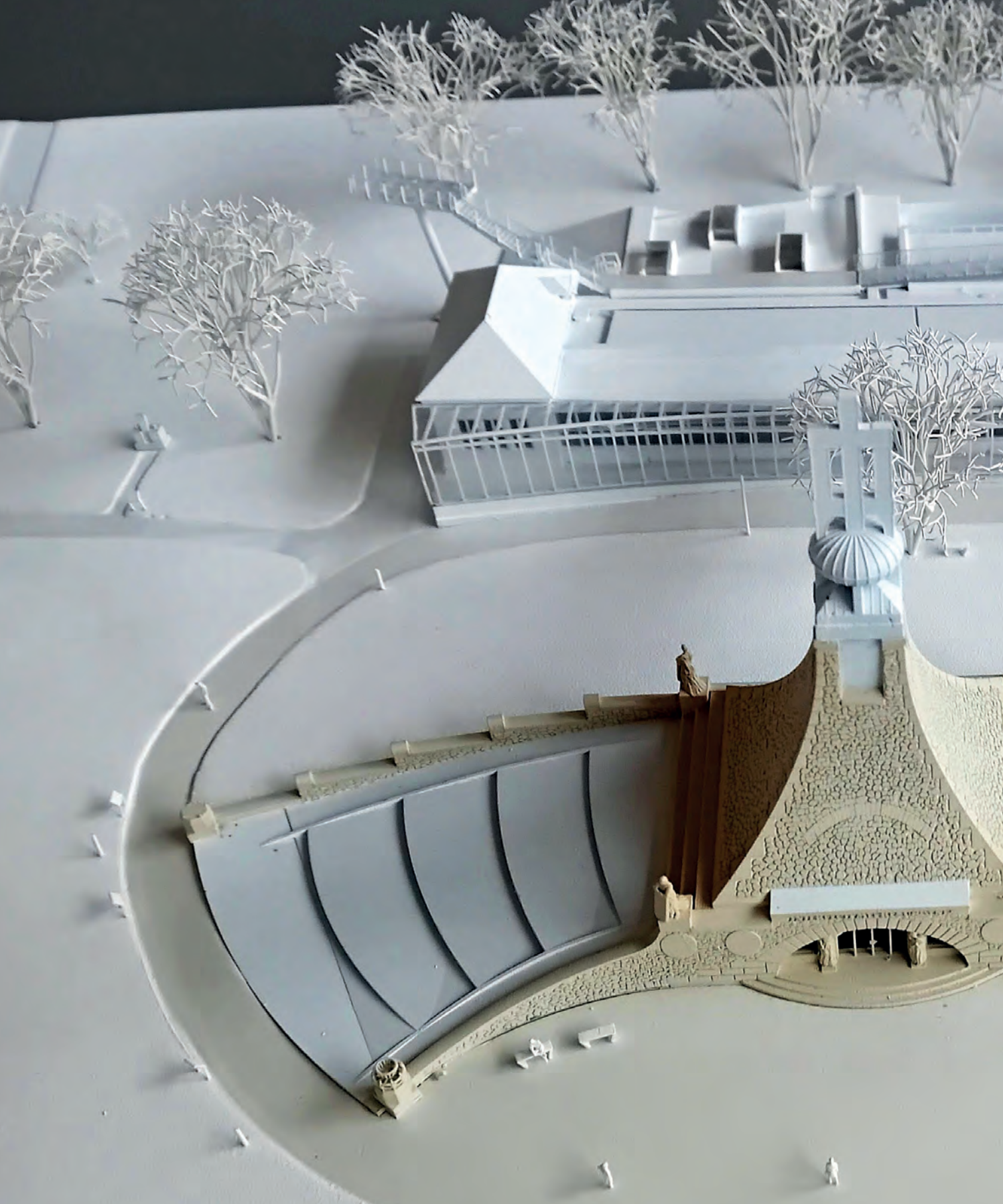
The Cairn of Peace is also proof how mankind never learns; no sooner does it rise from the ashes like the mythical phoenix than there is another war.. My generation lived through the Russian-led occupation of Czechoslovakia in August 1968. My home opposite the Czechoslovak Radio in the lower part of Vinohrady was like a war zone then, with tanks on fire, a barricade of overturned cars and buses, the first dead covered with flags, guns being fired into the air and even the surrounding windows... then the wave of emigration and normalisation. After that experience, thirty years after the Velvet Revolution – in the 21st century – we thought that there would be no further wars in Europe...

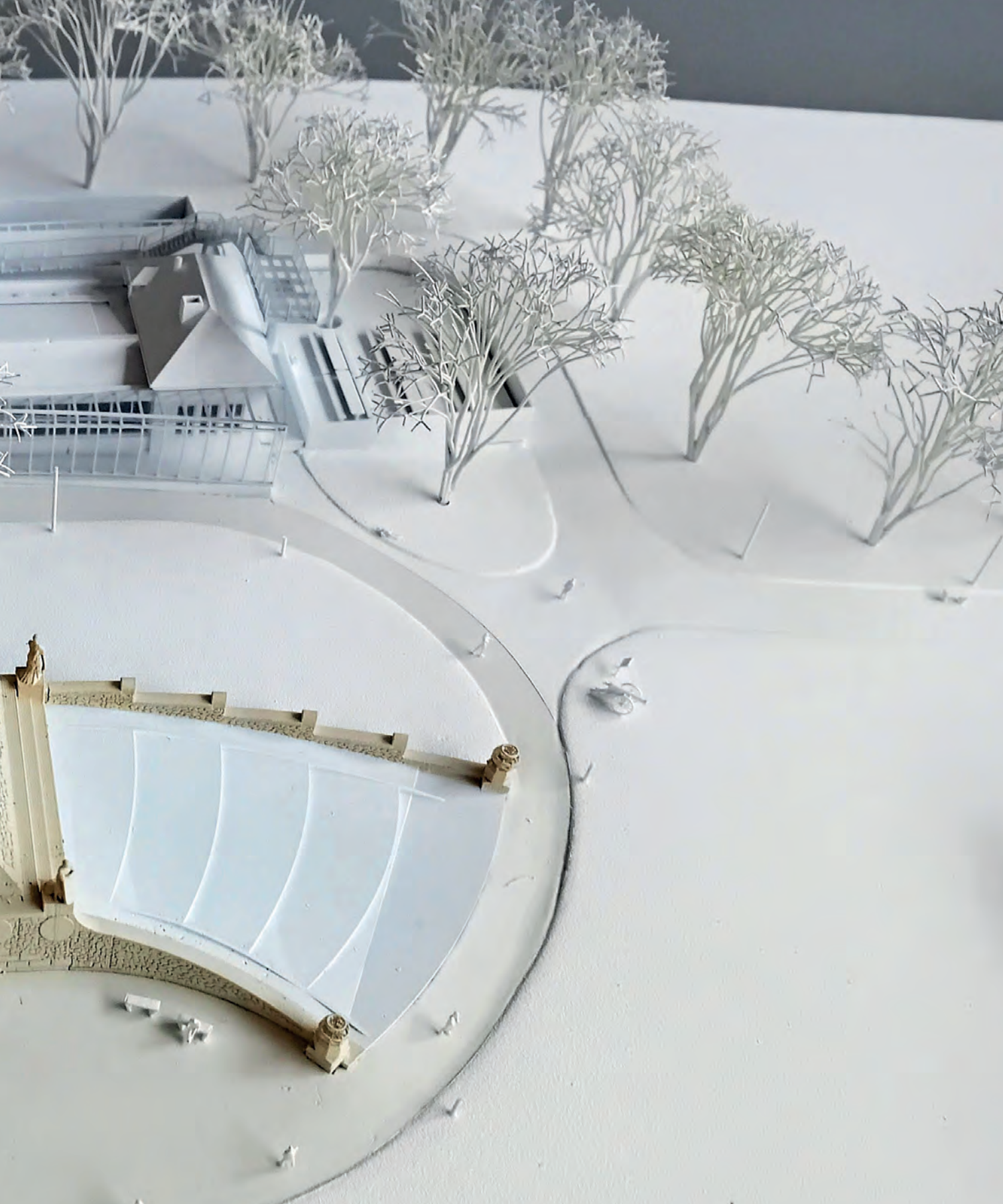
The same applies to the story of the Cairn of Peace a century earlier: no sooner had the architect Josef Fanta managed to complete its construction in 1910–1912, thereby fulfilling Alois Slovák's vision of turning the centre of the battlefield into a "place of light", a memento of wars, than the Great War arrived in 1914, thereby further delaying the spiritual legacy and the idea of remembrance for the lives of the fallen in wars. The public handover of the Memorial did not take place until 23 March 1923, in Masaryk's First Republic – a different context from when it was built.

Pohled na prosklenou stěnu vestibulu muzea a vyhlídkové plošiny
[reprofoto: Petr Franta]

Glass wall of the vestibule elevation and viewing platforms
[repro: Petr Franta]

[foto na předchozí straně: Petr Franta]
[photo on the previous page: Petr Franta]

Na jejich památku se zde každoročně slouží mše v den výročí bitvy na prateckém bojišti (2. prosince 1805).

Naší intervencí v muzejní části s plošinami rozhleden spolu s úpravou celého areálu prateckého bojiště bychom rádi přispěli ke stému výročí předání Mohyly míru veřejnosti a současně ji pojmáme jako živé memento válek kolem nás v 21. století. Ukazuje také, že je možné uvést současnou architekturu do historického, dokonce posvátného kontextu a možná by mohla pomoci zahájit nové dialogy ve snaze zachovat mír.

Model, pohled na mohylu a muzeum
[foto: Jiří Hájek]

Model, view of the cairn and the museum
[photo: Jiří Hájek]

The Cairn of Peace was not spared by World War II either. In those days, it even served as a vertical point of aim for the artillery and was heavily damaged by both German and Russian shells. It was first reconstructed in 1947.

The Cairn of Peace, the first peace memorial in Europe

The historically unique memorial, which is dedicated to the memory of the fallen soldiers whose remains are deposited in the ossuary beneath the chapel, preserves the memory of all those who have fallen in war, regardless of nationality. Mass is celebrated here every year on the anniversary of the battle (2 December 1805).

Our contribution to the museum component – the observation tower platforms and the landscaping of the Pratzen part of the battlefield – would like to be seen as part of the centenary celebration of the public dedication of the Cairn of Peace and as a living memento to the wars around us in the 21st century. It also shows that it is possible to put contemporary architecture into a historical, even sacred context and perhaps help to start new dialogues in the quest to preserve peace.

Model, pohled na mohyly a muzeum
[foto: Jiří Hájek]

Model, view of the cairn and the museum
[photo: Jiří Hájek]

100 let připomínky míru a úcty padlým u Slavkova

Petr Svoboda

V roce 1992 byly ministerstvem kultury prohlášeny dvě vůbec první krajinné památkové zóny v České republice, mezi nimi i areál bojiště u Slavkova. To svědčí o mimořádných hodnotách, které si zdejší krajina uchovala po dobu téměř dvou století od slavné bitvy. Přehledný ač zvlněný reliéf s návršími, poli, loukami, remízky, vodními plochami i toky protkaný sítí sídel a cest s množstvím nemovitých památek, jež bitvu přímo připomínají, nebo se v jejich blízkosti odehrávala některá z klíčových událostí. Samotná bitva tří armád proběhla 2. prosince 1805 v těsné blízkosti Brna, v prostoru vymezeném přibližně obcemi Podolí, Tvarožná, Křenovice, Újezd u Brna, Sokolnice a Šlapanice. Mírová jednání mezi císaři Napoleonem a Františkem I. pak proběhla o dva dny později u Spáleného mlýna, přičemž Napoleon se dočasně usadil na zámku ve Slavkově, kde také bitvu po tomto měs-
tě sám pojmenoval. Celému území však vévodí jiná stavba, mnohem více spojená s klí-
čovými válečnými manévry – Mohyla míru zbudovaná na prateckém návrší před sto lety. Mimořádná stavba, jež má na věčné časy připomínat památku padlých a jako memento vztyčené k nebesům varovat před hrůzami války a nabádat k míru.

Příběh vzniku tohoto památníku byl popsán v literatuře mnohokrát.^[1] Je nepochybné, že otcem památníku byl v Brně usadlý boskovický rodák, páter Alois Slovák. Legenda praví, že hlavním impulzem pro něj byla procházka bývalým bojištěm ve svátek Památky zesnu-
lých, kdy míjel vesničany pospíchající upravit hroby svých předků, a tu ho napadla myšlen-
ka, že vlastně celé obrovské území je jediným „nesmírným hřbitovem“, na kterém chybí
centrální místo pro upomínku padlých. Máme dokonce doloženo datum a trasu – pro-
cházka se váže k roku 1896 a páter Slovák se tehdy vydal ze Šlapanic do Prahy. Skuteč-
nost byla zřejmě o něco prozaičtější. Alois Slovák působil jako kněz v brněnské katedrále
na Petrově, o nedělích mival kázání v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Jezuitské ulici
a zároveň vyučoval náboženství na I. české státní chlapecké reálce v Křenové ulici.^[2] Ve-
dle toho měl velkou vášně pro vlastivědu a historii. Podrobně se věnoval dějinám bitvy
u Slavkova a roku 1898 své úsilí korunoval vydáním publikace, jež byla pro velký zájem
vydávána opakovaně, a to i v německém a francouzském jazyce.^[3] Tématu se zhostil vě-
deckými metodami – dosavadní četnou literaturu porovnával s prameny. Byl například
vůbec prvním, komu se podařilo nezvratným způsobem vyvrátit rozšířené teorie o tisících
utonulých vojáků pod probořených ledem v místních rybnících.^[4] To svědčí o velmi pečlivé
a dlouhodobé přípravě knihy a pochopitelně i o dlouho trvajícím zájmu a promyšlené bitvy,
její interpretace i možností připomínání.

Jakkoliv je zásluha pátera Slováka o připomínání bitvy nezastupitelná, nebyl na sklonku
19. století jediným, kdo se poukazováním na slavné události na Moravě zabýval. V Sokol-
nicích, tedy přímo v místě bojiště, se v budově tzv. Presshausu tradičně scházeli pamětní-
ci, veteráni a historičtí nadšenci z regionu.^[5] K nim se Slovák přidával a není proto žádným

1 Dosavadní literaturu obdivu-
hodně shrnuje Kessler, Vojtěch.
*Válečné pomníky a historická
paměť. K recepci sepulkrálních-
militárních památek v českých
zemích z válek mezi lety 1757–
1914.* Disertační práce. Praha:
Univerzita Karlova v Praze, 2014.

2 Škola byla později přeložena
na ulici Veveří.

3 Slovák, Alois. *Bitva u Slavkova.*
Brno: 1898.

4 Tamtéž, s. 88–94.

5 Sáček, Karel – Uhlíř, Dušan
– Kořalník, Ladislav. *Sokolnice
a slavkovská bitva.* Brno: 2000,
s. 27.

100 Years of Remembrance of Peace and Homage to the Fallen at Austerlitz

Petr Svoboda

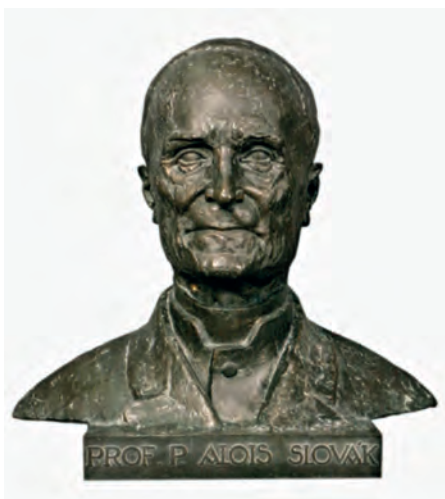
In 1992, the Ministry of Culture proclaimed the first two landscape conservation zones in the Czech Republic, which included the area of the Austerlitz battlefield. It is a testimony to the outstanding qualities preserved by the local landscape for almost two centuries since the famous battle: an open, albeit undulating, terrain with hills, fields, meadows, water bodies and streams, interwoven with a network of settlements and paths, with many monuments that directly commemorate the battle or some of the key events that took place in their vicinity. The Battle of the Three Armies itself took place on 2 December 1805 in the vicinity of Brno, in an area approximately defined by the villages of Podolí, Tvarožná, Křenovice, Újezd u Brna, Sokolnice and Šlapanice. The peace negotiations between the emperors Napoleon and Francis I took place two days later at Spálený mlýn, while Napoleon temporarily settled in the castle at Slavkov (Austerlitz in German), where he also named the battle after this town. However, the whole area is dominated by another building, much more closely associated with the key war manoeuvres – the Cairn of Peace built on the Pratzten Heights a hundred years ago. An extraordinary structure, intended to commemorate the fallen for all time and, as a monument pointing upwards to the heavens, to warn of the horrors of war and urge peace.

The story of how this memorial came into being has been described many times in the literature.^[1] There is no doubt that the father of the memorial was a native of Boskovice, Father Alois Slovák, who had settled in Brno. Legend has it that the main impulse for him was a walk through the former battlefield on All Souls' Day, when he passed villagers hurrying to tidy up the graves of their ancestors. At that moment that it struck him that the entire vast area was in fact one "immense cemetery", which lacked a central place to commemorate the fallen. We even have a documented date and route – the walk dates back to 1896 and Father Slovák was then walking from Šlapanice to Prace. The reality was probably a little more prosaic. Alois Slovák worked as a priest in Brno's Petrov Cathedral, on Sundays he used to preach in the Church of the Assumption of the Virgin Mary in Jezuitská Street and at the same time taught religion at the First Czech State Boys' School in Křenová Street.^[2] In addition, he was passionate about history in general and local history. He studied in detail the history of the Battle of Austerlitz and in 1898 his efforts were crowned with the publication of a book that saw many reprints, including in German and French editions, thanks to its great interest.^[3] He approached the topic using scientific methods, comparing the copious existing literature with the sources. He was, for example, the first person to succeed in conclusively refuting widespread theories about thousands of soldiers being drowned under the ice in local ponds. This testifies to his very careful and lengthy preparation of the book and also, of course, to his long-lasting interest in and reflection on the battle, as well as on how to interpret and commemorate it.

1 The existing literature is admirably summarized by Vojtěch Kessler: *Válečné pomníky a historická paměť. K recepci sepulchrálních-militárních památek v českých zemích z válek mezi lety 1757–1914.* [War Memorials and Historical Memory. On the reception of sepulchral-military monuments in the Czech lands from the wars between 1757–1914.] Doctoral thesis. Prague: Charles University, 2014.

2 The school subsequently moved to Veveří Street.

3 Slovák, Alois. *Bitva u Slavkova*. Brno: 1898.

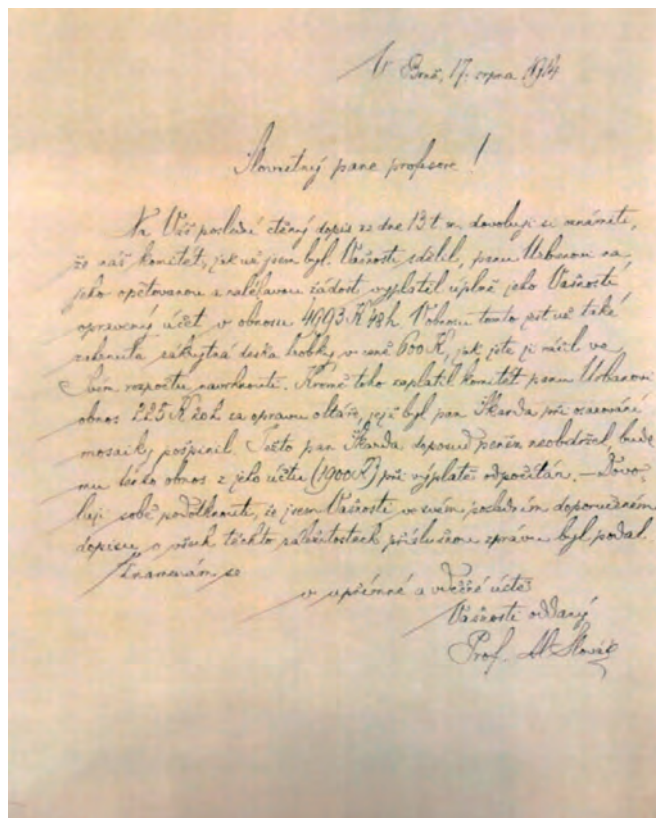

**Páter Alois Slovák
na bustě zhotovené
Josefem Axmannem**
[foto: archiv Muzea Brněnska]

**Father Alois Slovák
on the bust made
by Josef Axmann**
[photo: archive of the
Brno Region Museum]

**Dopis Aloise Slovák
Josefu Fantovi, 1914**
[reprofoto: Památník
národního písemnictví]

**Letter from Alois Slovák
to Josef Fanta, 1914**
[repro: Memorial of Na-
tional Literature]

překvapením, že k založení „Komitétu pro zřízení pomníku na bojišti Slavkovském“ došlo roku 1899 právě v Sokolnicích. Alois Slovák postupoval systematicky a měl velký zájem na tom, aby plánovaný památník vznikl za co nejširší podpory místních obyvatel. Téměř současně s aktivitou v Sokolnicích tak vybudil i vznik podpůrné organizace ve Slavkově. Záměr byl od počátku dobře promyšlen – cílem bylo vybudovat památník coby trvalou a zdaleka viditelnou připomínku a zároveň ossarium/kostnici pro důstojné uložení pozůstatků padlých. V záměru se objevila i myšlenka na muzejní expozici a turistickou rozhlednu. Slovák pamatoval také na to, aby připomínka nijak nevyjadřovala sympatie k císaři Napoleonovi a aby se nestala oslavou samotné bitvy. To bylo prozřetelné už jen z hlediska následného hledání finančních zdrojů na stavbu. Pečlivý byl také výběr členů komitétu, jejichž sociální postavení, vzdělání i regionální příslušnost byla pečlivě vyvažována. Mezi zakládajícími členy tak najdeme samostatně hospodařící rolníky, zaměstnance velkostatku, živnostníky, učitele i kněží. Několik vojenských vysloužilců bylo pečlivě vybráno z celého území bojiště. Teprve později bylo členství nabídnuto významným osobnostem či politikům. Arcivévoda Bedřich se stal nejen členem, ale také formálním protektorem záměru. Mezi členy komitétu se zařadili rovněž moravský místodržitel hrabě Karel ze Žerotína, majitel sokolnického panství Vladimír Mitrovský, brněnský biskup hrabě Pavel Huyn, opat rajhradského kláštera Benedikt Korčian, císařský polní zbrojmistr rytíř Eduard von Mingazzi di Modigliano a mnozí další.^[6] V dosavadní literatuře se pravidelně objevuje tvrzení, že Mohyla míru je ojedinělým válečným památníkem, jež nevybudovala žádná vláda, církev či státní instituce, ale sami lidé z místa bojiště a jeho okolí. Nyní víme, že

6 Kompletní jmenný seznam se nachází ve sbírce Zámku Slavkov – Austerlitz, ev. č. M132.

Although Father Slovák's contribution to the commemoration of the battle is incalculable, at the end of the 19th century he was not the only one to commemorate the famous event in Moravia. Survivors, veterans and history enthusiasts from the region traditionally gathered at the so-called Presshaus at Sokolnice, i.e. at the very site of the battle.^[4] Slovák joined them and it is therefore no surprise that the "Committee for the establishment of a monument on the Slavkov battlefield" was founded in 1899 in Sokolnice. Alois Slovák proceeded systematically, and had a great interest in ensuring that the planned memorial was built with the widest possible support of the local population. Almost simultaneously with the activity in Sokolnice, he built up a supporting organisation in Slavkov. The intention was well thought out from the beginning – the aim was to build a memorial as a permanent reminder, visible from afar, as well as an ossuary for the dignified burial of the remains of the fallen. The plan also included the idea of a museum exhibition and a tourist observation tower. Slovák was also mindful that the memorial should not express any sympathy for the Emperor Napoleon and should not become a celebration of the battle itself. This was prudent if only in terms of the subsequent search for financial support for the construction. Care was also taken in selecting the members of the committee, whose social status, education and regional affiliation were carefully balanced. The founding members thus included independent farmers, estate employees, tradesmen, teachers and priests. Several military veterans were carefully selected from throughout the battlefield. Only later was membership offered to prominent personalities or politicians. Archduke Frederick became not only a member of the committee, but also the formal patron of the plan. Other members of the committee included Count Karel of Žerotín, the Moravian governor, Vladimír Mitrovský, the owner of the Sokolnice estate, Count Pavel Huyn, the bishop of Brno, Benedikt Korčian, the abbot of the monastery in Rajhrad, Eduard Ritter von Mingazzi di Modigliano, the imperial field armourer, and many others.^[5] In the existing literature, it is regularly claimed that the Cairn of Peace is a unique war memorial, built not by any government, church or state institution, but by the people themselves from the battlefield and its surroundings. We now know that from the outset this was the intention of Father Slovák, who came up with the idea of the memorial and took great care in formulating and promoting it.

The work of the committee quickly made progress – a site for the memorial was chosen – the Prätzen Heights, which was a natural landmark and at the same time a focal point of the battle. Father Slovák then embarked on a study tour of other monuments to important battles and archives, travelling across much of Europe. By this time he had already devoted himself to work for the memorial as his main activity and had entirely given up teaching at the Brno Real School. Despite careful preparation, finding the necessary funding proved to be a problem. The governments of all the countries that took part in the famous battle, i.e. Austria-Hungary, France and Russia, were approached. After years of inactivity, only the latter party responded – the Russian War Ministry donated a sum equivalent to about 50,000 crowns for the construction of the monument. The good news was that this covered about half of the expected costs, the bad news was that the other half was not forthcoming. At the same time, accepting the Russian contribution meant meeting a number of requirements regarding the form of the building. Being home country, Austria was obliged to contribute, and Archduke Frederick had assumed the role of patron of the project. A series of obstructions resulted in a rather symbolic contribution of 2500 crowns. The French were more generous, but their contribution of 11,000 crowns only arrived when the cairn was already under construction. Consequently, a significant portion had to be covered by public collections, which were traditionally well prepared and well publicized.

4 Sáček, Karel – Uhlíř, Dušan – Kořalník, Ladislav. *Sokolnice a slavkovská bitva*. Brno: 2000, p. 27.

5 The complete list of names can be found in the collection of the Castle of Slavkov – Austerlitz, ref. no. M132.

Interiér Mohyly míru na archivním snímku

[reprofoto: archiv Národního památkového ústavu]

Interior of the Cairn of Peace on archive photo

[repro: archive of the National Heritage Institute]

právě to bylo od samého počátku záměrem tvůrce idey památníku pátera Slováka, který formulaci a prosazení této myšlenky věnoval značnou péči.

Práce komitétu šla rychle kupředu – bylo vybráno místo pro osazení památníku – pratecký kopec, který byl přirozenou krajinnou dominantou a zároveň klíčovým místem bitvy. Páter Slovák se pak vydal na studijní cestu po dalších památnících na významné bitvy a archi-vech a procestoval tak větší část Evropy. To už se práci pro památník věnoval jako své hlavní činnosti a vyučování na brněnské reálce zcela ukončil. Navzdory pečlivé přípravě se jako problém ukázalo shánění potřebných financí. Osloveny byly vlády všech zemí, jež se účastnily slavné bitvy, tedy Rakouska-Uherska, Francie a Ruska. Po letech nečinnosti zareagovala pouze poslední ze stran – ruské ministerstvo války věnovalo na výstavbu pomníku částku odpovídající asi 50 tisícům korun. Pozitivní zprávou bylo, že tím byla pokryta přibližně polovina očekávaných nákladů, méně pozitivní už bylo, že druhá polovina chyběla. Zároveň přijetí ruského příspěvku znamenalo vyhovět celé řadě požadavků na podobu stavby. Domácí Rakousko přispět muselo, ostatně arcivévoda Bedřich přijal roli protektora projektu. Série obstrukcí vyústila v příspěvek ve spíše symbolické výši 2,5 tis. korun. Francouzi byli štedřejší, jejich vklad odpovídající 11 tisícům korun však přišel až v době, kdy už se mohyla stavěla. Významná část proto musela být pokryta z veřejných sbírek, tradičně skvěle připravených a příkladně propagovaných.

Zdá se, že Alois Slovák měl o architektonické podobě chystané stavby docela jasnou představu. Oslovil dva proslulé architekty tvořící v moderním secesním slohu – Vídeňana Otto Wagnera a Pražana Josefa Fantu. Wagner projevil o projekt velký zájem, k překvapení pátera Slováka se ale návrhu nechtěl ujmout sám, ale nabídl uspořádání soutěže mezi svými studenty. Navíc se mu k památníku nehodila secese a doporučoval spíše historizující podobu inspirovanou empírem. Ani s Josefem Fantou nebyla situace bez obtíží – jeho vkladu se podrobněji věnuje příspěvek Vladimíra Šlapety.

Původní představa otevřít památník na 100. výročí bitvy vzala za své. Konečně stavba začala až v roce 1910 s plánem dokončení a zpřístupnění veřejnosti do roku 1914. V té době byl exteriér mohyly stavebně dokončen a v interiéru probíhaly dokončovací práce související s výzdobou. Vřava I. světové války ale nepřála jejímu slavnostnímu vysvěcení a otevření. Po skončení války roku 1918 bylo najednou všechno jinak. Nová sebevědomá

**Mohyla míru na
kolorované pohlednici**

[reprofoto: archiv Národního památkového ústavu]

**The Cairn of Peace on
a coloured postcard**

[repro: archive of the National Heritage Institute]

Alois Slovák would seem to have had quite a clear idea of the architectural shape of the planned building. He approached two famous architects working in the modern Secession style – Otto Wagner from Vienna and Josef Fanta – from Prague. Wagner showed great interest in the project, but to Father Slovák's surprise he did not want to undertake the design himself, but offered to organize a competition among his students. Moreover, he did not think the Secession style suited the memorial and recommended a more historicist form inspired by the Empire Style. The situation with Josef Fanta was not without difficulties either – his contribution is discussed in more detail in Vladimír Šlapeta's article. The original idea of opening a memorial on the 100th anniversary of the battle was abandoned. In the end construction did not begin until 1910, with a plan to complete and open to the public by 1914. At that time, the exterior of the cairn was structurally complete and finishing work on the interior decoration was underway. The turmoil of World War I, however, did not favour its consecration and inauguration. After the end of the war in 1918, everything was suddenly different. The new self-confident Czechoslovak Republic could not bear any reference to the defunct monarchy. The original plaque on the wall of the chapel had borne the inscription "Established in 1912 during the glorious reign of H.H. Emperor and King Franz Joseph I, under the patronage of His Imperial and Royal Highness Archduke Bedřich, by the care of the Committee in Sokolnice". The new text now read "Established in 1912 A.D. – handed over to the free homeland under its first president T. G. Masaryk".

The building was not opened to the public until 1923. Almost immediately the Cairn of Peace became a tourist magnet. Due to the close military alliance between Czechoslovakia and France, many descendants of the soldiers of the victorious army found their way to the memorial. Further building was needed to meet the needs of international tourism. First, a guard house was built in the vicinity of the cairn, and shortly afterwards a small museum building was built with a restaurant-cum-café.^[6] The administration of the whole area was assumed by the Provincial Foreigners' Association for Moravia and Silesia, and Alois Slovák accepted the leadership of the so-called Cairn Commission, which played the role of an advisory body. The museum gradually collected objects found on the battlefield or donated by local citizens. However, it was still not possible to fulfil the basic purpose

6 Hanák, Jaromír. *Mohyla míru – Příběh památníku a expozice*. Unpublished manuscript, p. 1.

Československá republika nesnesla nic z odkazů na zaniklé mocnářství. Původní nápisová deska umístěná na stěně kaple nesla nápis „Zřízeno roku 1912 za slavného panování j. v. císaře a krále Františka Josefa I., za protektorátu j. c. a k. výsosti pana arcivévodv Bedřicha péčí komitétu v Sokolnicích“. Nový text už zněl „L. P. 1912 zřízeno – svobodné vlasti odevzdáno za jejího prvního presidenta T. G. Masaryka“.

K otevření stavby veřejnosti došlo až v roce 1923. Téměř okamžitě se Mohyla míru stala turistickým magnetem. Vzhledem k úzkému vojenskému spolenectví mezi Československem a Francií si cestu k památníku našlo i mnoho potomků vojáků vítězné armády. Pro potřeby mezinárodního turismu bylo zapotřebí dalšího budování. V sousedství mohyly vznikl nejprve domek hlídače, krátce nato byla postavena také malá budova muzea s výletní restaurací či kavárnou.^[7] Správu nad celým areálem převzal Zemský cizinecký svaz pro Moravu a Slezsko, Alois Slovák přijal vedení tzv. Mohylové komise, jež měla roli poradního orgánu. Muzeum postupně sbíralo předměty nalezené na bojišti nebo věnované místními občany. Stále se však nedařilo naplnit základní účel mohyly, jímž bylo důstojné uložení kosterních pozůstatků padlých vojáků. Pietních aktů spojených s ukládáním do krypty proběhlo v celé historii stavby jen několik. Vůbec první se odehrál roku 1935 a byl spojen s oslavou duchovního otce mohyly Aloise Slováka. Ten zesnul o pět let dříve a na jeho počest byla u Mohyly míru odhalena bronzová busta od sochaře Josefa Axmana.^[8] Dnes je busta součástí sbírek místního muzea. Ve stejném roce se v blízkém Slavkově uskutečnila vůbec největší a nejvýznamnější napoleonská slavnost první republiky – II. Napoleonské hry.^[9]

To už se připomínka bitvy rozrostla o další památník na nedalekém vrchu Žuráni, na místě, které bylo prvním Napoleonovým velitelským stanovištěm v průběhu bitvy. Autorem památníku ve funkcionalistických formách se stal architekt Vojtěch Kerhart.

Na Mohyle míru se těžce podepsal závěr II. světové války, kdy se v její blízkosti opevnila německá vojska bombardovaná Rudou armádou. Škody vzniklé na památníku byly

7 Hanák, Jaromír. *Mohyla míru – Příběh památníku a expozice*. Nevydaný rukopis, s. 1.

8 Do dnešních dnů nebyla zpracována důstojná monografie věnovaná životu Aloise Slováka, nejpodrobnější práce věnovaná této osobnosti je Špatný, Jan. *Brněnský tribun: život a dílo profesora P. Aloise Slováka, rodáka z Boskovic*. Boskovic: Městské kulturní středisko, 1995; nejnověji pak Bělohoubek, Petr. *Nový poznatek k osobnosti Aloise Slováka?* In: Sborník muzea Brněnska. Brno: Muzeum Brněnska, 2020.

9 *II. Napoleonské hry 1935, Slavkov*. Brno: Družstevní nakladatelství a knihtiskárna, 1935.

Mohyla míru v průběhu výstavby
[reprofoto: archiv Muzea Brněnska]

The Cairn of Peace during construction
[repro: archive of the Brno Region Museum]

of the cairn, which was the dignified burial of the skeletal remains of the fallen soldiers. There have been only a few commemorative acts of burial in the crypt in the entire history of the building. The very first one took place in 1935 and was connected with a celebration of the life of the spiritual father of the cairn, Alois Slovák. He had died five years earlier and a bronze bust by the sculptor Josef Axman was unveiled at the Cairn of Peace in his honour.^[7] The bust is now part of the collections of the local museum. That same year – 1935 – saw the largest and most important Napoleonic festival of the First Republic: the 2nd Napoleonic Games.^[8]

By then, the commemoration of the battle had already gained another memorial on the nearby Žuráň Hill, the site of Napoleon's first command post during the battle. The monument was designed in functionalist style by the architect Vojtěch Kerhart.

The end of World War II had a grave impact on the Cairn of Peace, when German troops, bombarded by the Red Army, strengthened their fortifications in its vicinity. The damage to the memorial was extensive, and repairs were not completed until 1947. The repairs were not carried out to a very high standard, and the consequences of the compromised damp-proofing and ventilation systems are still being addressed today. After the war, the site continued to attract a large number of tourists, and visitor numbers even increased compared to the pre-war period. Tourist trips from France almost ceased, but in their place there were tours from Russia.

The post-war rapid change of operators was detrimental to the continuity of the collection activities of the recently established museum at the cairn. The Foreigners' Association ceased to exist and the memorial was entrusted to the care of the State Heritage Institute in Brno in the 1950s. In 1960, the administration was taken over by the newly established District Museum of Brno-Venkov, which, as a regional contributory organisation, has been managing the Peace Mound under the name of the Brno Museum ever since. However, not much new was introduced in the administration of the memorial during the

7 To this day, no serious monograph has been written on the life of Alois Slovák; the most detailed work devoted to him is Špatný, Jan. *Brněnský tribun: život a dílo profesora P. Aloise Slováka, rodáka z Boskovic*. Boskovice: Městské kulturní středisko, 1995; and more recently Bělohoubek, Petr. *Nový poznatek k osobnosti Aloise Slováka?* In: *Sborník muzea Brněnska*. Brno: Muzeum Brněnska, 2020.

8 *II. Napoleonské hry 1935, Slavkov*. Brno: Družstevní nakladatelství a knihtiskárna, 1935.

Mohyla míru krátce po otevření

[reprofoto: archiv Národního památkového ústavu]

The Cairn of Peace shortly after opening

[repro: archive of the National Heritage Institute]

Mohyla míru, škody způsobené v průběhu války

[reprofoto: archiv Národního památkového ústavu]

The Cairn of Peace, damage caused during the war

[repro: archive of the National Heritage Institute]

rozsáhlé a jejich oprava se protáhla až do roku 1947. Opravy přitom nebyly provedeny příliš kvalitně a s důsledky narušeného systému hydroizolace a větrání se stavba potýká dodnes. Po válce pokračovala vysoká návštěvnost místa turisty, počty návštěvníků se oproti předválečnému období dokonce zvýšily. Sice téměř ustaly cesty turistů z Francie, nahradily je však zájezdy z Ruska.

Kontinuitě sbírkové činnosti mladého muzea při mohyle nepomohla poválečná překotná změna provozovatelů. Cizinecký svaz zanikl a památník byl v 50. letech svěřen do péče Krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody. Roku 1960 pak správu přebralo nově vzniklé Okresní muzeum Brno-venkov, jež jako krajská příspěvková organizace spravuje pod názvem Muzeum Brněnska Mohylu míru do dnešních dnů. Tři desetiletí socialismu však do správy památníku nevnesly mnoho nového. Sbírky se nerozšiřovaly, opravy historické stavby neprobíhaly a většinu exponátů muzea tvořila zápůjčka pražského vojenského historického muzea. Jisté oživení tradic nastalo v 60. letech ve Slavkově, kde vznikla Napoleonská expozice a celé muzeum se načas přejmenovalo na „Muzeum napoleonských válek a ohlasu francouzské revoluce“. Od roku 1975 se dokonce slavkovské muzeum stalo jediným specializovaným vědeckým pracovištěm zaměřeným na prezentaci a dokumentaci napoleonských památek. V tomto roce se této instituci podařilo uspořádat přednáškový den s účastí odborníků z Dijonu a reportáž z této akce přinesla francouzská televize TF1.^[10]

O vybuzení do té doby poněkud mizejících neorganizovaných aktivit se na konci 60. let postaral Belgičan Norbert Brasinne, hoteliér z Waterloo, jež se zčistajasna zjevil na slavkovském bojišti v uniformě granátníka císařské gardy a ve svých návštěvách neustal až do roku 1984. Svérázný, konvencemi naprosto nsvázaný a zcela bezprostředně vystupující Belgičan dodal kuráž a pospojoval všechny místní nadšence do vojenské historie. Ti sice nemohli organizovat oficiální akce, jejich aktivity však vyústily ve vznik Klubu vojenské historie při 605. základní organizaci Svazarmu a po společenských změnách roku 1989 k pravidelnému připomínání bitvy u Slavkova.

90. léta konečně vedla k dílčím opravám Mohyly míru, především k eliminaci dramatického zavlhání. Svobodné poměry se však neprojevil vždy jen příznivě. V roce 1990 byla expo-

10 viz pozn. 1, s. 123, 138.

Mohyla míru, detail po provedení provizorního zabezpečení

[reprofoto: archiv Národního památkového ústavu]

The Cairn of Peace, detail after temporary protection

[repro: archive of the National Heritage Institute]

three decades of socialism. Collections were not expanded, repairs to the historic building were not carried out and most of the museum's exhibits were on loan from the Prague Military History Museum. A certain revival of traditions occurred in the 1960s in Slavkov, where a Napoleonic exhibition was created and the entire museum was temporarily renamed the "Museum of the Napoleonic Wars and the French Revolution". Since 1975, the Slavkov museum has even become the only specialised scientific institution dedicated to the presentation and documentation of Napoleonic monuments. This year, the institution managed to organise a lecture day with the participation of experts from Dijon, and the event was covered by the French TV channel TVF1.^[9]

At the end of the 1960s, activities were revived by the Belgian Norbert Brasinne, a hotelier from Waterloo, who appeared out of the blue at the Austerlitz battlefield in the uniform of an Imperial Guard grenadier and continued his visits until 1984. The utterly unconventional Belgian, who acted with spontaneous sincerity, lent courage to all local military history enthusiasts. Although they could not organize official events, their activities led to the formation of the Military History Club affiliated to the 605th Base Organization of Svazarm and, after the social changes of 1989, to the regular commemoration of the Battle of Austerlitz.

The 1990s finally saw partial repairs to the Cairn of Peace, chiefly to eliminate the dramatic dampness. Freedom has not always proved solely positive, however. In 1990, the museum exhibition at the Cairn of Peace was robbed twice, and another robbery occurred in 2002. Even the memorial at Žuráň did not escape damage – in 1995 a bronze plaque with a map of the battlefield disappeared, later to be found in an Austrian scrap metal yard sawn into 13 pieces.

The losses were irreplaceable, at a time when the 200th anniversary of the battle was imminent. The historian Jaromír Hanák took charge of building a new exhibition, but at the time the situation seemed desperate. Following the robberies, there were dozens of objects in the collection, but most of them were unsuitable for permanent display. Loans were out of the question given the current security situation. All this resulted in a departure from traditional procedures and the creation of an innovative concept for its time. The story of the battle is told with reverence for the victims of the battle, and this is featured both directly and indirectly in the exhibition. The common goal of this mosaic of diverse traditional and audiovisual means is to strive for a dynamic presentation of the military campaign of 1805 and the Battle of Austerlitz as a historical event taking

Mohyla míru, stav v roce 2018

[foto: Marta Procházková, Národní památkový ústav]

The Cairn of Peace, state in 2018

[photo: Marta Procházková, National Heritage Institute]

9 See note 1, pp. 123, 138.

zice muzea při mohyle míru hned dvakrát vyloupena, k další loupeži došlo roku 2002. Ani památník na Žuráni neunikl škodám – v roce 1995 zmizela bronzová deska s mapou bojiště, později nalezená ve sběrně kovů v Rakousku rozřezaná na 13 dílů.

Ztráty byly nenahraditelné, přitom se blížil čas 200. výročí bitvy. Budování nové expozice se ujal historik Jaromír Hanák, situace se však v dané chvíli zdála zoufalá. Ve sbírce byly po loupežích řádově desítky předmětů, většina z nich navíc pro trvalé vystavení nevhodná. Zápůjčky vzhledem k dosavadní bezpečnostní situaci nepřipadaly v úvahu. To vše vyústilo v odklon od tradičních postupů a vytvoření na svou dobu invenční koncepce. Příběh bitvy je vyprávěn s pietou k obětem, přičemž tento prvek je v expozici obsažen přímo i nepřímo. Společným cílem mozaiky různorodých tradičních a audiovizuálních prostředků je snaha o dynamickou prezentaci historické události, jakou bylo vojenské tažení roku 1805 a bitva u Slavkova. Příběhu, který se odehrává v kontextu „velkých“ i „malých“ dějin. Na návštěvníky přitom čekají dvě roviny: faktografická a emocionální. Nechybí tu dialog ruských dělostřelců vyjadřujících očekávání statečného boje i strach ze smrti, prožitek nabízí i koláž fragmentů z Bondarčukova filmu *Vojna a mír*, počítačová animace vykresluje průběh bitvy a celý příběh završuje prostorová audiovizuální rekonstrukce známého obrazu setkání císařů Napoleona I. a Františka I. dva dny po bitvě u Spáleného mlýna. Expozice získala cenu v soutěži muzejních expozic *Gloria musaealis* 2005. V roce 2010 byl otevřen nový muzejní pavilon a s ním také rozšířena expozice. Stavba, částečně zapuštěná do terénu, zahrnuje multifunkční sál. Rozšíření expozice pak zahrnuje druhý život bitvy a do značné míry mapuje právě aktivity pátera Slováka. A nechybí tu ani rozřezané části památníku ze Žuráně znázorňující soudobou rovinu péče o odkaz předků. I po rozšíření muzejní budovy v roce 2010 jde stále o spíše skromné poměry. Jestliže muzejní prezentace se dostala na soudobý standard, turistické zázemí mu zdaleka nevyhovovalo. Teprve zpřístupnění celého areálu po právě probíhající obnově snad nabídne návštěvníkům všechny funkce, které dal komitét vedený Aloisem Slovákem mohyle míru do vínku.

Na bývalém slavkovském bojišti se nachází desítky památných míst, jejichž počet navíc díky soudobým uměleckým intervencím stále stoupá. Tradice bitvy, která se udála před více než 200 lety, je tu stále živá. Každoroční rekonstrukce připomíná statečnost dávných vojáků, prozřetelnost velitelů i výhody terénního reliéfu a nevyzpytatelnost místního počasí. Inscenované bitevní scény však vždy končí pietní událostí na Mohyle míru – v místě, které nebylo vybudováno k ničím oslavám, ale k připomínce padlých, úctě a oslavě míru. Po letech se ale toto místo přece jen stalo i oslavou jedné velké osobnosti – zakladatele památníku pátera Aloise Slováka, který svými průmyslovými kroky vytrvale směřoval a nakonec i dosáhl vybudování Mohyly míru. Vedle muzea na zámku ve Slavkově jde o místo, kde lze přímo nahlédnout do minulosti a vzpomenout na množství obětí. Mohyla míru je mementem, které nám má navždy připomenout, jak dramatické mohou být důsledky války.

place in the context of both big and little histories. There are two levels awaiting visitors: factual and emotional. There is a dialogue between Russian artillerymen expressing their anticipation of a valiant battle and their fear of death. There is a collage of fragments from Bondarchuk's film *War and Peace*, computer animation depicts the course of the battle, and the whole story is rounded off by a spatial audiovisual reconstruction of the famous scene of the meeting of the Emperors Napoleon I and Francis I near Spálený Mlýn two days after the battle. The exhibition was awarded a prize in the *Gloria musaealis* 2005 museum exhibition competition. In 2010, a new museum pavilion was opened and the exhibition was expanded. The building, which is partially embedded in the terrain, includes a multifunctional hall. The extension of the exhibition now encompasses the battle's second life and largely charts the activities of Father Slovák. Among the exhibits are the dismembered parts of the memorial from Žuráň, illustrating the contemporary level of care for the ancestral legacy. Even after the expansion of the museum building in 2010, it is still a somewhat modest undertaking. While the museum's presentation has been brought up to contemporary standards, the tourist facilities still fall far short. Hopefully, when the whole area is opened up after the ongoing restoration, it will finally offer visitors all the features bestowed on the Cairn of Peace by the committee under the leadership of Alois Slovák.

There are dozens of memorial sites on the former Austerlitz battlefield, and their number is growing thanks to contemporary artistic interventions. The tradition of the battle, which took place more than 200 years ago, is still alive here. The annual reenactments recall the bravery of the soldiers of old, the providence of the commanders, the advantages of the terrain and the unpredictability of the local weather. The staged battle scenes, however, always end with a commemoration on the Cairn of Peace – a place built not to celebrate any individual, but to commemorate the fallen, and to honour and celebrate peace. But years later, this place has also become a celebration of a great personality – the founder of the memorial, Father Alois Slovák, whose purposeful and persistent efforts led to the construction of the Cairn of Peace. In addition to the museum in the castle in Slavkov, it is a place where it is possible to look directly into the past and remember the many victims. The Cairn of Peace is a reminder of how dramatic the consequences of war can be.

Setkání císařů Napoleona I. a Františka I. dva dny po bitvě u Spáleného mlýna

[reprofoto: archiv Muzea Brněnska]

Meeting of Emperors Napoleon I and Francis I two days after the Battle at Spálený mlýn

[repro: archive of the Brno Region Museum]

Výroba lustru dle návrhu architekta Fanty

Lea Raisová

Původní secesní lustr instalovaný v kapli Mohyly míru byl ztracen v době na konci 2. světové války. Přestože šlo o klíčový výtvarný prvek interiéru,¹⁾ nedochovala se žádná historická fotografická dokumentace. V souvislosti s plánovanými opravami mohyly, které se připravovaly od roku 2013, nám byl předložen návrh podoby lustru od architekta Josefa Fanty. Tento návrh byl ve formě skici – kresby tužkou. Takže nebyl znám materiál, ze kterého by měl být lustr vyroben, a ani nebylo zřejmé provedení některých detailů a prvků.

Dle návrhu měl být na hlavní obruči lustru nápis, snad některý verš z bible, ale z nákresu to nelze rozpoznat. Proto bylo s investorem dohodnuto, že se od nápisu upustí, aby nedošlo ke sporům, co by bylo pro daný objekt nejvhodnější. Na místo nápisu byl na hlavní obruči lustru použit ornament – jeho návrh vycházel ze stávajícího dekoru na stěně za oltářem. Ornament je tvořen elipsami a obdélníky, které jsou propojeny křížky. Při horním i spodním okraji obruče jsou osazeny mosazné pásoviny se vzorem pletence. Tento motiv byl převzat z hrany oltářní desky. Materiál pro výrobu lustru byl vybrán dle ostatních kovových prvků použitých v daném prostoru a také, aby odpovídal zdejší barevnosti, tj. černo zlaté. Hlavní kruh (obruč) lustru byl vyroben z ocelového plechu o síle 4 mm. Ten je uchycen k dvoukruží z hranatých dutých profilů. Na něj byl ve středu přinýtován ornament z prořezaného plechu z leštěné mosazi a mosazná pásovina se vzorem pletence po okrajích. Na horní hraně obruče bylo osazeno 12 svícňů, jejichž kulovitý spodek ve tvaru makovice byl odlit z mosazi. Misky pod svíčky byly odlity ze stejného materiálu. Jejich vzorem se staly svícny, které byly původně umístěny na oltáři. Z vnitřní strany velké obruče jsou vedeny k menší obruči hranaté duté profily tak, aby tvořily šesticípou hvězdu. Menší obruč byla stočena z ocelové pásoviny o síle 3 mm. Lemována je úzkou mosaznou pásovinou se vzorem perlovce. K menší obruči jsou uchycena zdobnými, okrouhlými mosaznými prvky (maticemi) esovitě prohnutá ramena z železné kulatiny, která přidržují nádobu lampy věčného světla. Ta je složena z ocelové obruče, z níž vychází zdobné obloučky z železné kulatiny. Do obruče je osazena půlkulatá mosazná nádoba, ve které jsou umístěny světelné zdroje věčného světla a horní část věčného světla tvořena mosaznými pruty, které se nahoře sbíhají do mosazného kotoučku, takže je tvar celé lampy věčného světla vejčitý. Na spodku lampy je kulovitá spodní matice s kruhovým okem z oceli. Od věčného světla jde středem lustru ocelová trubka průměru 16 mm. K hlavní obruči jsou do úchytů, které jsou umístěny na spojnici dvoukruží za svícny, zaháknuta táhla z ocelové kulatiny o průměru 12 mm, v počtu 12 kusů. Táhla jsou po dvou uchycena do oka spojovacího dílu vyrobeného z ocelové tyčoviny, který prochází zdobnou mosaznou rolnicí. Z horního oka spojovacího dílu nad rolnicí vede vždy již jen jedno táhlo. Těchto šest táhel je zavěšeno do háků horního dílu lustru, který byl vyroben z ocelových kulatin a obruče z ocelové pásoviny lemované mosaznou pásovinou s perlovcem. Součástí horního dílu je také kruhové

1 Původní lustr byl zhotoven podle výkresové dokumentace Josefa Fanty v kovotepecké dílně Franty Anýže – ve stejné dílně vznikaly i všechny další kovové umělecké a uměleckořemeslné prvky stavby.

Manufacturing a Chandelier Designed by the Architect Fanta

Lea Raisová

The original Secessionist chandelier installed in the chapel of the Cairn of Peace was lost at the end of World War II. Although it was a key artistic element of the interior,^[1] no historical photographic documentation has survived. In connection with the planned repairs to the monument, which had been under consideration since 2013, we were presented with a design for the chandelier by the architect Josef Fanta. The design was in the form of a sketch – a pencil drawing. So the material from which the chandelier would be made was unknown, and the design of some details and elements was also unclear.

According to the design, there should be an inscription on the main hoop of the chandelier, perhaps a verse from the Bible, but it is not recognizable from the drawing. Therefore, it was agreed with the investor that the inscription would be dropped to avoid disputes about what would be most appropriate for the building. In place of the inscription, an ornament was used on the main hoop of the chandelier – its design was based on the existing decoration on the wall behind the altar. The ornament consists of ellipses and rectangles connected by crosses. At the top and bottom edge of the hoop, brass bands with a braid pattern are fitted. This motif was taken from the edge of the altar plate. The material for the chandelier was chosen according to the other metal elements used in the space and also to match the local colour scheme, i.e. black and gold.

The main ring (hoop) of the chandelier was made of 4 mm thick steel plate. It is attached to a double ring made of square hollow profiles. An ornament made of an openwork sheet of polished brass and a brass band with a braid pattern around the edges was riveted to the centre of it. Twelve candlesticks with spherical bases in the shape of a poppy heads cast in brass were mounted on the upper edge of the hoop. The drip pans under the candles were cast from the same material. These were modelled on the candlesticks that were originally placed on the altar. From the inside of the large hoop, square hollow profiles lead to the smaller hoop to form a six-pointed star. The smaller hoop was twisted from 3 mm thick steel banding and is lined with a narrow brass band with a mother-of-pearl pattern. Attached to the smaller hoop by ornamental, rounded brass elements (nuts) are s-shaped arms made of iron rods, which hold the container of the sanctuary lamp. The latter consists of a steel hoop from which extend ornamental curved iron rods. The hoop is fitted with a semi-circular brass vessel in which the light sources of the sanctuary lamp are placed, and the upper part of the sanctuary lamp is made up of brass rods which converge at the top into a brass disc, so that the whole sanctuary lamp is ovoid in shape. At the bottom of the lamp is a spherical bottom nut with a circular steel eye. A 16 mm diameter steel tube runs from the sanctuary lamp through the centre of the chandelier. Twelve 12 mm-diameter steel rods are hooked to lugs located at the junction of the two rings behind the candlesticks. The rods are attached two by two to the eye of the con-

1 The original chandelier was made according to Josef Fanta's drawings in the workshop of the coppersmith František Anýž – which was also the source of all other hand crafted metal features of the building.

Osazená replika lustru
[foto: Jan Červenák]

Mounted chandelier replica
[photo: Jan Červenák]

závěsné oko lustru vyrobené z ocelové kulatiny. Od lustru až do výše jeho ukotvení vede železná silnostěnná trubka o průměru 35 mm zakončená závěsným okem. Povrchová úprava u železných částí byla provedena nástřikem základovou a svrchní černou kovářskou barvou. Mosazné části byly vyleštěny a po odmaštění zalakovány lakem na mosaz. Lustr byl elektrifikován tak, aby odpovídal platným normám. Objímky svíci jsou kryty skleněnými šešulemi barvy amber. V roce 2015 byl lustr instalován na místo a společně s ozvučením kaple, které se vyrábělo současně.^[2] Oba tyto nové prvky se záhy staly předmětem zájmu účastníků připomínky 210. výročí bitvy u Slavkova.

2 Práce probíhaly v období 15. 7. – 4. 12. 2015 a zahrnovaly komplexní obnovu interiéru kaple a dílčí obnovu vnějšího pláště.

necting piece made of a steel rod, which passes through a decorative brass bell. Only one rod extends from the upper eye of the connecting piece above the bell. These six rods are suspended in the hooks of the upper part of the chandelier, which was made of steel rods and a hoop made of a steel strip lined with a brass strip with mother-of-pearl. The upper part also features the circular suspension eye of the chandelier made of steel rods. A 35 mm diameter thick-walled iron tube, ending in a suspension eye, runs from the chandelier to the anchorage point.

The surface treatment of the iron parts was carried out by spraying the base and the top with black forge paint. Brass parts were polished and varnished with brass varnish after degreasing. The chandelier was electrified to meet current standards. The sockets of the candles are encased in amber coloured glass tubes.

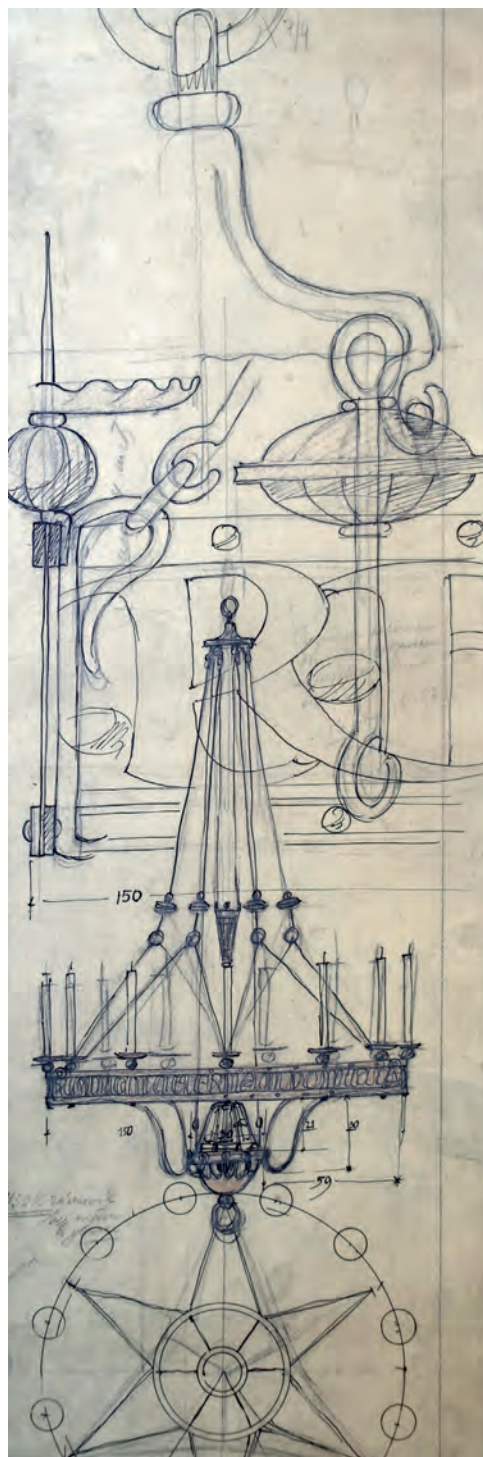
In 2015, the chandelier was installed on the site together with the chapel's sound system^[2], which was produced at the same time. It became a magnet for the commemoration of the 210th anniversary of the Battle of Austerlitz.

**Josef Fanta, návrh
lustru pro kapli**

[reprofoto: Národní
technické muzeum, Muzeum
architektury a stavitelství]

**Josef Fanta, chandelier
design for the chapel**

[repro: National Technical
Museum, Museum
of Architecture and
Civil Engineering]

2 The work took place between 15 July and 4 December 2015 and included a comprehensive restoration of the interior of the chapel and a partial restoration of the exterior shell.

Technická výzva: mikroklima památníku míru

Jan Červenák

V září 2013 jsem byl požádán ředitelem Muzea Brněnska,^[1] zda bych neměl zájem se podívat na neutěšený stav Mohyly míru nad obcí Prace. Do té doby jsem jen věděl, že Mohyla míru existuje, a že je to památník bitvy u Slavkova.

Když jsme přijeli na místo a otevřeli jsme dveře, zarosily se nám brýle. Tak vysoká tam byla vlhkost. Měřicí přístroje vykazovaly hodnoty značně odchýlné od hodnot venkovního prostředí a hodnota relativní vlhkosti byla trvale 100 %. V bočních kaplích byly otvory, z nichž proudil vzduch z bočních podzemních dutin o teplotě o 15 stupňů nižší, než byla teplota venkovního prostředí. Omítky na stěnách v pásu do 5 m od podlahy byly degradovány.

Pro zhodnocení stavu bylo zahájeno jak měření, tak průzkumy a archivní rešerše předchozích stavebních zásahů či oprav. V archivu Muzea Brněnska byla dohledána dokumentace předchozích sanací z let 1995, 1996, 2001, 2005 a 2010.

Návrhy a provedené práce se týkaly jak exteriéru, tak i interiéru kaple. Výstupem průzkumů a dlouhodobého měření bylo zjištění, že provedené předchozí zásahy stav interiéru spíše zhoršily, než by mu pomohly. Dále bylo zjištěno, že původní stavební opatření ke snížení vlhkostní zátěže spodní části stavby (do cca 5 m) již nefungují, a tím mají trvale negativní vliv na dolní část budovy.

Všechna navržená řešení byla vzhledem k režimu provozování památníku a omezeným personálními kapacitám muzea koncipována jako plně automatická a centrálně řízená. Řešena byla jak sanační opatření interiéru do výšky 5,5 m, tak také opatření pro regulované temperování a eliminaci kondenzace vody na vnitřních omítkách, stejně jako systém řízeného přirozeného větrání.

Do podomítkových vrstev byla instalována temperace a jako zdroj napájení byla využita fotovoltaika instalovaná na střeše provozní budovy.

Do interiéru bylo doplněno celoplošné zádveří s otevíratelnými nadsvětlovými okny ovládanými servopohonem s regulací.

Za velmi záslužný počín považujeme doplnění a návrat repliky lustru, jehož nákras s přesnými rozměry od architekta Fanty byl dohledán, překreslen, vyroben a instalován paní restaurátorkou Raisovou.^[2]

„Poškození, která utrpěl exteriér památníku, se podařilo téměř beze stopy opravit, interiéru kaple se od původního vzhledu částečně liší (zničena byla zejména osvětlovací tělesa z Anýžovy kovotepecké dílny).“^[3]

Praskliny ve spárování pláště mohyly byly nově přespárovány, tím však byla narušena předchozí celoplošná hydrofobizace. Ta by měla být dle výstupní zprávy každých pět let obnovována, zkušenosti však ukazují, že několikanásobné provedení chemické hydrofobizace vede k uzavírání pórů a změnám v prodyšnosti struktury zdiva.

1 Ředitelem Muzea Brněnska byl v té době Mgr. Antonín Reček.

2 K tomuto tématu podrobněji v textu Ley Reisové v předcházející kapitole.

3 Jireček, Miroslav. *Bitva u Slavkova – verze 1945. Osvobození obcí „slavkovského bojiště“ na konci 2. světové války*. In: Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, řada společenských věd, roč. 32, 2018, č. 1, s. 71–98.

A Technical Challenge: the Micro-climate of the Cairn of Peace

Jan Červenák

In September 2013 I was asked by the director of the Brno Museum^[1] if I would be interested in taking a look at the sorry state of the Cairn of Peace above the village of Prace. Until then, all I knew was that the Cairn of Peace existed and that it was a memorial to the Battle of Austerlitz.

When we arrived at the place and opened the door, our glasses fogged up as the humidity was so high. The readings on the measuring instruments were significantly at variance with the outside environment and the relative humidity was consistently 100%. There were openings in the side chapels where air from the side underground cavities flowed in at a temperature 15 degrees lower than the outside temperature. The plaster on the walls up to five metres from the floor had deteriorated.

In order to assess the condition, measurements, surveys and archival research of previous construction interventions or repairs were initiated. Documentation of previous restorations from 1995, 1996, 2001, 2005 and 2010 was traced in the archives of the Brno Museum.

The designs and works carried out concerned both the exterior and the interior of the chapel. As a result of the surveys and long-term measurements, it was found that the previous interventions had worsened rather than helped the condition of the interior. It was also found that the original construction measures designed to reduce the moisture load in the lower part of the building (up to about 5 m) were no longer working and therefore had a permanent negative effect on the lower part of the building.

All the proposed solutions were conceived as fully automatic and centrally controlled in view of the memorial's mode of operation and the limited staff capacity of the museum. They included interior remediation measures up to a height of 5.5 m, as well as measures for regulated heating and the elimination of condensation on the interior plaster, as well as a system of controlled natural ventilation.

Heating was installed in the layers beneath the mortar, and photovoltaics installed on the roof of the building were used as a power source. Inside, a full-width door space with operable transom windows controlled by a servo-controlled actuator was added.

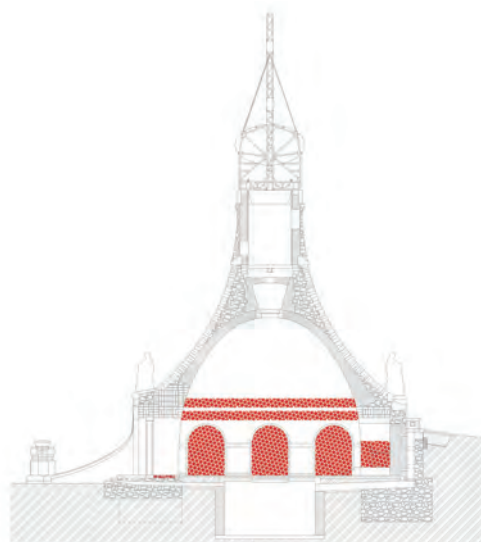
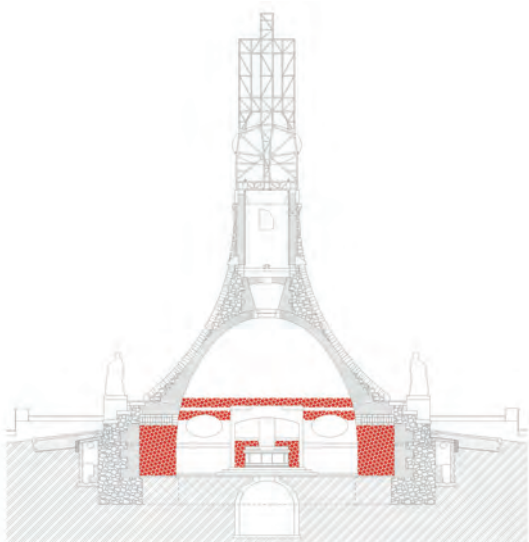
A very worthy achievement was the addition and return of a replica of the chandelier, a drawing of which with exact dimensions by the architect Fanta had been located. This was then redrawn, and the chandelier was manufactured and installed by the restorer Mrs. Raisová.^[2]

"The damage to the exterior of the memorial has been repaired almost without a trace, the interior of the chapel differs somewhat from its original appearance (it was mainly the lighting fixtures from the workshop of the coppersmith František Anýž that were destroyed)".^[3]

1 The director of the Brno Region Museum at that time was Antonín Reček.

2 More on this topic in the text by Lea Reisová in the previous chapter.

3 Jireček, Miroslav. *Bitva u Slavkova – verze 1945. Osvobození obcí „slavkovského bojiště“ na konci 2. světové války*. In: Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, řada společenských věd, Vol. 32, 2018, No. 1, pp. 71–98.

Temperace stěn. Aktivace stěnové temperace je závislá na parametru povrchové teploty a rosného bodu interiéru
[repro: Jan Červenák]

Tempering of walls. The activation of wall tempering depends on the surface temperature and dew point of the interior
[repro: Jan Červenák]

V exteriéru byla provedena rekonstrukce původních distančních bočních podzemních dutin i průduchů za oltářem. Při provádění těchto prací byla dohledána stupňovitá úprava terénu po obou stranách stavby, ale protože na obnovu již nebyly v tomto projektu peníze, byla odkázána na další etapu.

V roce 2018 se objevily v horní části interiérové výmalby stopy po lokálním zatékání. Při zjišťování příčin bylo v archívních materiálech dohledáno, že se mohyla stala na konci 2. světové války součástí bojů mezi německou a sovětskou armádou. Němci využili praktické návrší jako své obranné stanoviště, kde v dubnu roku 1945 čelili dělostřeleckému ostřelování Rudé armády. Výsledkem bylo značné poškození především horní části stavby. Zednická oprava proběhla až o dva roky později. V mezidobí byly do interiéru deponovány čtyři tepané měděné desky s latinskými verši starokřesťanské sekvence Dies irae, vsazené do stěn vrcholové části památníku. Ty byly vráceny na místo až po roce 1963, současně s provedením finální opravy povrchů. Je velmi pravděpodobné, že v té době 16 let stará sanace již vykazovala praskliny.

Pro zdokumentování lokality a rozsahu nehomogenit byl v roce 2020 firmou Inset proveden detailní georadarový průzkum. Tímto průzkumem bylo prokázáno, že jsou především v horní a střední části pláště rozsáhlé kaverny, jejichž umístění většinou odpovídá místům zásahů od nacistů. Na základě těchto poznatků včetně konzultací s odborníky na sanace staveb byl zpracován návrh opatření sanace horní části stavby. Tento návrh bude realizován dle finančních možností investora.

Závěrem je nutné upozornit na to, jak je důležité na jednom místě archivovat všechny materiály, které se týkají „života a strastí“ objektů.

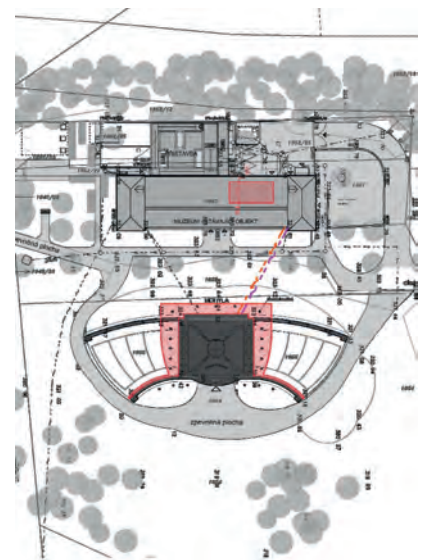
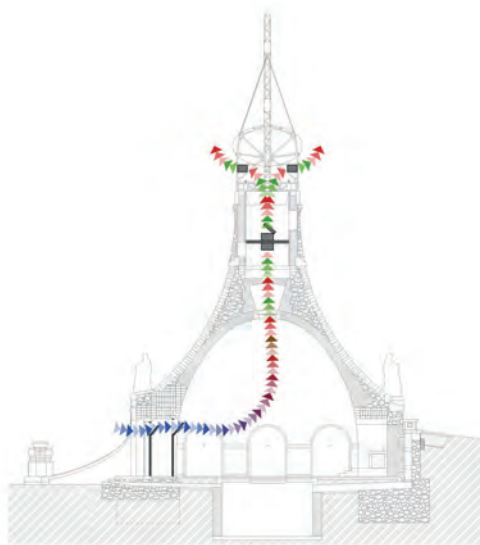

Sovětskí vojáci před poškozeným památníkem Mohyla míru
[reprofoto: archiv Muzea Brněnska]

Soviet soldiers in front of the Cairn of Peace
[repro: archive of the Brno Region Museum]

Větrání. Venkovní vzduch má stejnou nebo menší měrnou vlhkost než vzduch v interiéru
[repro: Jan Červenák]

Ventilation. Outdoor air has the same or less specific humidity than indoor air
[repro: Jan Červenák]

The cracks in the mound shell had been repaired, but the previous comprehensive damp-proofing had been disturbed. This should be renewed every five years, according to the final report, but experience shows that multiple chemical damp-proofing results in clogging of the pores and alters the permeability of the masonry structure. On the exterior, the original lateral underground cavities and the vents behind the altar were reconstructed. During this work, stepped landscaping was traced on both sides of the structure, but as there was no more money for restoration as part of this project, it was deferred to the next phase.

In 2018, traces of localised leakage appeared in the upper part of the interior paintwork. While investigating the causes, it was discovered in archival materials that the monument was involved in fighting between the German and Soviet armies at the end of World War II. The Germans used the Pratzen Heights as a defensive position where they faced artillery bombardment from the Red Army in April 1945. As a result, the upper part of the structure was badly damaged. The masonry repairs were not carried out until two years later. In the meantime, four wrought copper plaques with Latin verses of the ancient Christian sequence *Dies irae*, previously fixed to the walls of the upper part of the monument, were deposited in the interior. These were returned to the site after 1963, at the same time as the final repairs were being made to the surfaces. It is very likely that by that time the 16-year-old restoration was already showing cracks.

To document the locations and extent of the inhomogeneities, a detailed GPR survey was carried out by the Inset company in 2020. This survey showed that there was extensive subsidence, especially in the upper and middle part of the mantle, whose locations mostly correspond to the sites of Nazi interventions. On the basis of these findings, including consultations with experts in building remediation, a proposal for remediation measures for the upper part of the structure was prepared. This proposal will be implemented according to the financial resources of the investor.

Finally, it is necessary to point out how important it is to archive all materials relating to the “trials and tribulations” of buildings in one place.

Situační výkres s vyznačením rozsahu sanačních prací a fotovoltaických panelů
[repro: Jan Červenák]

Situation drawing indicating the scope of remediation works and photovoltaic panels
[repro: Jan Červenák]

Výběrová bibliografie

Selected Bibliography

- » *II. Napoleonské hry 1935, Slavkov*. Brno: Družstevní nakladatelství a knihtiskárna, 1935.
- » *Dílo arch. dr.h.c. Josefa Fanty k 95. narozeninám umělcovým*. Praha: Uměleckoprůmyslové muzeum, 1951.
- » Baratto, Marco. *Třetí koaliční válka 1805: projekt Austerlitz 2005 : sborník přednášek slavkovské konference „Evropské aliance 18. století - aliance Evropy kolem impéria Velkého národa. Slavkovská bitva a její pozadí“ a studií vztažených k událostem roku 1805*. Třebíč: Akcent, 2004.
- » Bělina, Pavel a Šedivý, Ivan. *Napoleonské války a české země*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001.
- » Bělohoubek, Petr. *Nový poznatek k osobnosti Aloise Slováka?* In: Sborník Muzea Brněnska. Brno: Muzeum Brněnska, 2020, s. 106–115.
- » Gregorová, Lucie. *Pozůstalost Josefa Fanty k památníku Mohyla míru*. In: Sborník Muzea Brněnska. Brno: Muzeum Brněnska, 2020, s. 116–123.
- » Hanák, Jaromír. *Mohyla míru a bitva u Slavkova*. Brno: Ave, 2000.
- » Hermanová, Hana, Švácha, Rostislav (eds.). *Slavné vily Středočeského kraje*. Praha: Foibos, 2010.
- » Hochel, Marian. *Bojiště bitvy tří císařů u Slavkova: průvodce po památkové zóně*. Brno: Československá napoleonská společnost, 2011.
- » Hojda, Zdeněk a Pokorný, Jiří. *Pomníky a zapomněny*. Praha: Paseka, 1997.
- » Kessler, Vojtěch. *Paměť v kameni: druhý život válečných pomníků*. Praha: Historický ústav, 2017.
- » Sáček, Karel; Uhlíř, Dušan a Kořalník, Ladislav. *Sokolnice a slavkovská bitva*. Sokolnice: Obecní úřad, 2000.
- » Slovák, Alois. *Bitva u Slavkova*. Brno: 1898.
- » Špatný, Jan (ed.). *Tradice bitvy u Slavkova, Napoleonské války a české země*. Praha, 2001.
- » Uhlíř, Dušan, Hanák, Jaromír (eds.). *Bitva tří císařů: Slavkov – Austerlitz 1805*. Brno: Ave, 2005.
- » Urlich, Petr; Šlapeta, Vladimír a Křížková (eds.), Alena. *Slavné vily Prahy 6 – osada Baba 1932–1936*. Praha: Foibos, 2013.
- » Wirth, Zdeněk. *Výstava studií návrhů a plánů architekta Josefa Fanty z období 1881–1931*. Praha: Uměleckoprůmyslové muzeum, 1936.

Význam souvislostí
– výběr prací
v památkovém kontextu

Sense of Connection
– a Selection of Works
in a Heritage Context

Úprava galerie Císařská konírna – Pražský hrad

Exhibition gallery Imperial Stables – Prague castle

2005–2006

Pražská památková rezervace / Prague Heritage Reservation, UNESCO

[Autor] [Author]

Petr Franta

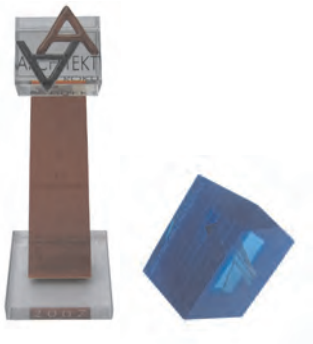
[Spolupráce]

[Collaboration]

Hana Kačírková, Štěpán Sekera, Jakub Volka, Lucie Laštovičková, Jiří Sedláček, Jan Červenák – klimatolog/ climatologist

[Ocenění] [Awards]

Grand Prix architektů 2007, Architektonický design a drobná architektura / Architectural Design and Small Architecture; Architekt roku 2007 / Architect of the Year 2007

Císařská konírna Pražského hradu prošla v letech 1991–1992 proměnou na výstavní prostor. O dekádu později vznikl v rámci výstavního režimu výstav a zápůjček vzácných uměleckých děl požadavek na stabilitu mikroklimatu výstavního sálu nejvyšší kvality tak, aby zde mohla být vystavována i díla a artefakty nejvyšší světové úrovně a zároveň byly splněny podmínky pojištění těchto hodnot. Z toho vyplynul následující úkol:

- » Zviditelnění hlavního vstupu do galerie a úprava vnějšího vestibulu a předsálí výstavního sálu.
- » Zajištění mikroklimatické stability prostředí ve výstavním sále na rozdíl ± 2 °C.

Projekt je realizován v historickém kontextu Památkové rezervace Pražského hradu za památkového dohledu Odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky. Návrh je redukován na intervenci pěti transparentních prvků ve stávajícím prostoru Císařské konírny, které umožňují přehled v prostoru i vyniknutí historických detailů kleneb a příjemných proporcí historických prostor jimi vytvořených.

Těmito intervencemi vznikl výstavní prostor, který má nejlepší parametry muzeální kvality kontroly klimatu k výměnným výstavám vzácných děl v Praze.

Po trezorové obrazárně určené pro stálou výstavu na Pražském hradě se vytvořil výstavní sál s obdobnými mikroklimatickými parametry, ovšem pro krátkodobé – výměnné – výstavy a jiné multifunkční využití.

Imperial Stables of the Prague Castle were converted into an exhibition space in 1991–1992. Ten years later, in the framework of the Gallery's evolving programme and the resulting loans of rare art works, superior climate control and stabilisation of the exhibition environment became imperative. The objective was to accommodate museum quality art works and artefacts and, at the same time, to fulfil insurance requirements for such valuables.

The resulting brief was as follows:

- » To make Gallery's entrance more visible, to make adjustments to the entrance vestibule and the foyer of the Gallery.
- » To secure a museum-quality climate control of ± 2 °C in the exhibition space environment.

Project is realized in the context of the Historic Preservation Area of the Prague Castle, under the supervision of the Department of preservation of historic buildings of the Office of the President. Design proposal is reduced to minimal intervention of 5 transparent elements in the historic space of Imperial Stables. These elements enable clear reading of the space and detailing of the vaults they create.

Integral to the above interventions is a new exhibition space of superior standards for temporary exhibitions of rare artwork with museum-quality climate control in Prague.

[foto / photo: 1–5 Lubomír Fuxa]

[1]

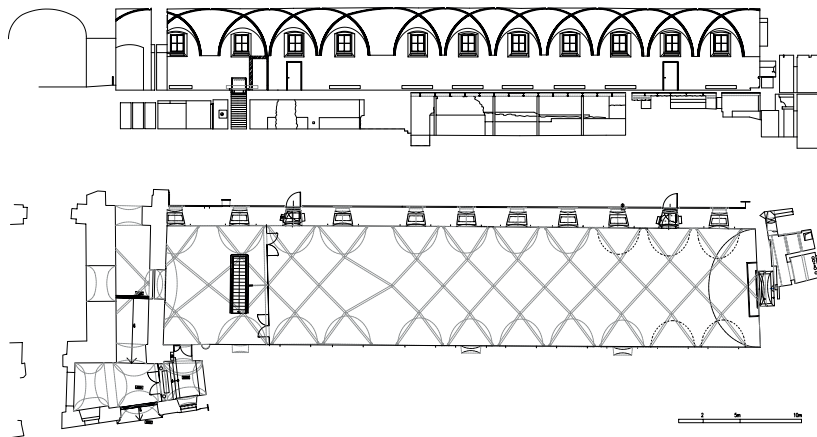
[2]

[3]

[4]

[5]

Svatovítský poklad – Kaple sv. Kříže – Pražský hrad

St. Vitus Treasure – The Chapel of the Holy Cross, Prague Castle

2011

Pražská památková rezervace / Prague Heritage Reservation, UNESCO

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

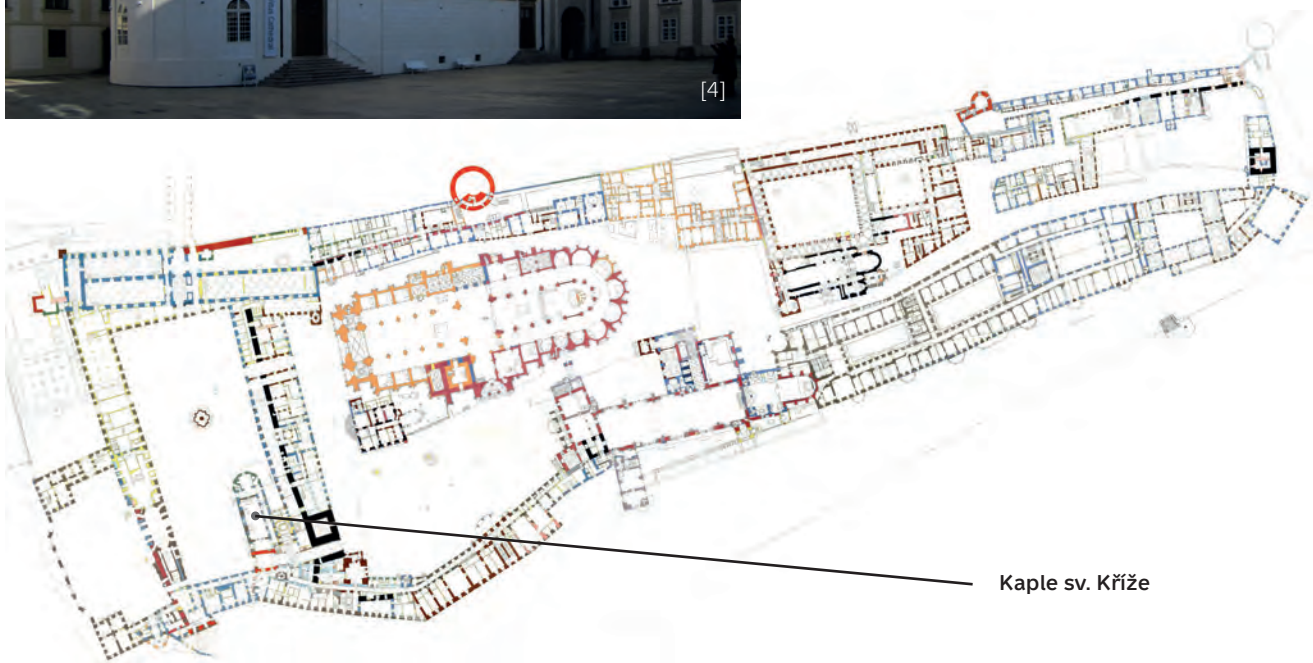
Lucie Laštovičková,
Štěpán Sekera, Petr Sobotka, Jan Červenák – klimatolog/ climatologist

Stálá expozice Svatovítského pokladu v kapli sv. Kříže ponechává na základě transparentního principu plné vyznění všem historickým prvkům interiéru. Do nově restaurovaného prostoru kaple jsou vloženy vitríny z čirého skla, které slouží jako schrána k vystavení Pokladu, jsou voleny vždy adekvátně k danému prostoru expozice. Ve spojovací chodbě jsou drobné předměty – relikviáře, monile, pektorály, malé deskové malby – umístěny v plochých nástěnných, velkoplošných skleněných schránkách na temně modrém pozadí. V lodi kaple jsou vitríny dimenzované na větší liturgické předměty. V jižní předsíni jsou umístěny historické liturgické textilie ve stolových a stojacích velkoplošných skleněných vitrínách. Transparentní princip je rovněž uplatněn u všech vložených utilitárních prvků – stěn, dveří, informačních panelů i vitrín – a nezasahuje do historické mramorové dlažby, ani žádných historických detailů (kabeláž k vitrínám byla tažena po napjatých lankách v úrovni oratoří shora). Ve výstavě byly ve speciálně navržených skleněných vitrínách umístěny dva liturgické předměty navržené architektem Josefem Fantou pro Svatovítskou kapitulou: Relikviář sv. Václava (1910) a zvláště výjimečná secesní památka – kasule – liturgické mešní roucho ze souboru kapitulního paramentu s výšivkou podle návrhu Josefa Fanta.

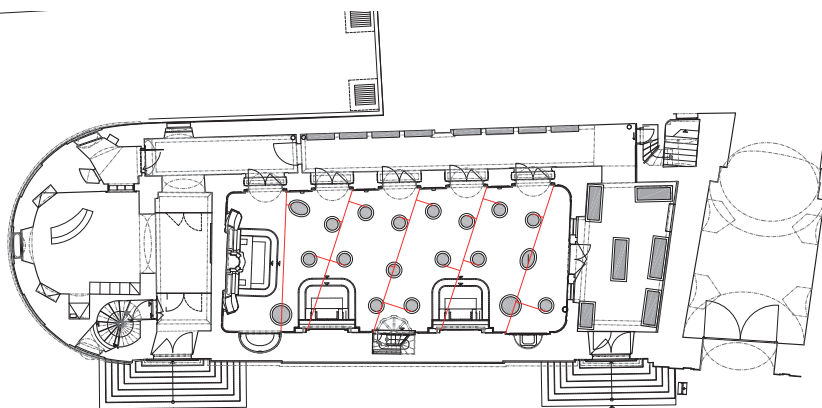
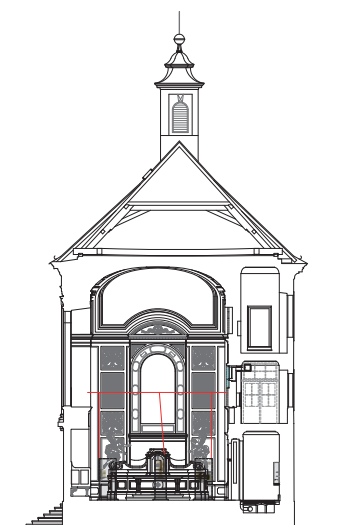
By use of the transparent principle, all the historical details of the interior are given full expression in the permanent exhibition of the St. Vitus Treasure in the Chapel of the Holy Cross. Display cases of clear glass were inserted into the newly restored space of the chapel, to serve as a repository for displaying the Treasure; they were all selected in accordance with the space of the exhibition. In the connecting corridor, small objects – reliquaries, paxes, pectorals, small panel paintings – are placed in flat wall-mounted, large glass boxes against a dark blue background. In the nave of the chapel are display cases designed for larger liturgical objects. The south narthex houses historic liturgical textiles in large glass table and floor standing display cases. The transparent principle is also applied to all the inserted utilitarian elements – walls, doors, information panels and display cases – and does not interfere with the historic marble paving or any historical details (the cabling to the display cases was drawn through stretched cables from above). In the exhibition, two liturgical objects designed by the architect Josef Fanta for the St. Vitus Chapter were placed in specially-designed glass cases: the Reliquary of St. Wenceslas (1910) and a particularly exceptional secessionist memento – a cassock – a liturgical mass vestment from the collection of the chapter paraments with embroidery designed by Josef Fanta.

[foto / photo: 1–4 Jan Gloc]

Kaple sv. Kříže

[1]

[2]

[3]

[foto / photo: 1–3 Jan Gloc]

Na okraj architektury muzejních synagog

Irena Žantovská Murray

*„Uvnitř zbrusu nového
muzea / se nachází
stará synagoga /
Uvnitř synagogy /
jsem já.“*

Jehuda Amichai
Báseň bez konce
Angl. překlad Chana Bloch

Petr Franta ve své tvorbě vždy prosazoval „všezahrnující“ definici architektury jako oboru zahrnujícího krajinu i stavbu, půdu i jádro, exteriér i interiér – městské ve venkovském. Přihlásil se také k jednomu z kréd českých kubistických architektů – monumentalitě vyjádřené objektem značně rozdílných měřítek a velikostí umístěným v prostoru.

Souběžně s rozsáhlými projekty (urbanistické generely, přístav a letiště) se v jeho kariéře objevila řada inovativních výstav a uměleckých instalací, a to jak v Kanadě, tak v České republice.

Historie je nosným tématem řady významných projektů posledních let, které architektka staví před mimořádně náročné úkoly: přispět k restaurování, pietní obnově a interpretaci „míst paměti“ v architektonickém smyslu.

Není náhodou, že Petr Franta obrátil svůj talent architekta také k několika náročným projektům, v nichž se vzájemně doplňující otázky památkové péče, historické dokumentace, vzdělávání a uchování paměti dotýkají revitalizace zvláště zranitelného příkladu kulturního dědictví ve střední Evropě – synagog. Místo, doba a okolnosti k nim byly často kruté, i když se opakovaně snažily zachovat svou identitu a své místo ve společnosti.

V období po druhé světové válce zdecimované české židovské obce truchlily nad ztrátou svých členů, kteří si vybudovali synagogy a rabínské školy, aby se v nich modlili, učili a diskutovali. Degradaci synagogálních budov a židovských hřbitovů v Čechách a na Moravě minulý režim většinou ignoroval, s výjimkou chvályhodné snahy z počátku 60. let 20. století uctít oběti holocaustu pečlivým záznamem jejich jmen na zdech Pinkasovy synagogy. Výtvarník Václav Boštík, který se spolu s Jiřím Johnem ujal nelehkého úkolu malířsky ztvárnit téměř 78 000 jmen zahynulých ze všech židovských obcí v českých zemích, zanechal výstižný popis v nepublikované sbírce svých básní: *„Slova jsou těly myšlenek. Písmena jsou stíny slov.“*

Kdo však byli lidé, kteří se za těmito jmény skrývali? Co se s nimi stalo a kde? Jaká byla jejich cesta do vyhnanství a zániku? Proč by se stovky lidí, kteří denně přicházejí navštívit Památník českých a moravských obětí šoa na své cestě na Starý židovský hřbitov, měly zastavit právě zde, aby pochopily širší souvislosti místa? Židovské muzeum se snažilo vytvořit interaktivní náplň venkovní části Pinkasovy synagogy, prahového úseku mezi soukromým a veřejným, obcí a městem. Nejvýznamnějším z těchto nerealizovaných návrhů byl projekt Tři brány od významného českého sochaře Aleše Veselého. Trvalo dalších dvacet let, než se našlo jednoduché, ale dynamické řešení, které zároveň ilustruje vývoj a rozšíření významu budovy synagogy jako moderního muzea.

In the margins of Franta's museum synagogue architecture

Irena Žantovská Murray

In his work, Petr Franta has always advocated an "all-inclusive" definition of architecture as a field encompassing the landscape and the building, the ground and the core, the exterior and the interior - the urban in the rural. He has endorsed one of the credos of the Czech Cubist architects - the monumentality expressed in an object of vastly varying scales and sizes situated in space.

His career has, in parallel with large scale designs (masterplans, a port and an airport) included a number of innovative exhibitions and art installations, both in Canada, the Czech Republic and elsewhere.

History has been an underlying theme in a number of important projects of recent years, challenging the architect to address particularly demanding issues: those of contributing to the respectful restoration, renewal and interpretation of the "precincts of memory" in architectural terms.

It is not accidental, that Petr Franta has also turned his talents as an architect to some challenging projects in which the complementary issues of historic preservation, documentation, education and preservation of memory are brought to bear on a revitalization of a particularly vulnerable example of cultural heritage in Central Europe – the synagogues. Place, time and circumstances have often not been kind to them and never more than in the first half of the 20th century.

In the post – World War II period, the decimated Czech Jewish communities grieved the loss of their members who had built their synagogues and rabbinical schools to pray, to learn and to debate. The degradation of the synagogue buildings and cemeteries in Bohemia and Moravia had been mostly ignored by the previous regime, except for the commendable efforts in the early 1960s to honour the victims of the Holocaust by painstakingly inscribing their names on the walls of the Pinkas synagogue. The artist Václav Boštlík, who together with Jiří John undertook the backbreaking task of lettering close to some 78 000 names of those perished from every Jewish community in the Czech lands, left a fitting description in an unpublished collection of his poems: *"words are the bodies of thoughts. Letters are the shadows of words."*

But who were the people behind the names? What happened to them and where? What had been their journey into exile and annihilation? Why should the hundreds of people who come every day to visit the Memorial of Czech and Moravian victims of shoah on their way through to the Old Jewish Cemetery pause here and reflect?

There had been earlier efforts by the Jewish Museum to create an interactive content for the exterior part of the Pinkas synagogue, the liminal stretch between private and public, the community and the city. Most notable among these proposals had been a project Three Gates by the outstanding Czech sculptor Aleš Veselý. Unrealized, it took another

*"Inside the brand-
-new museum /
there is an old sy-
nagogue /
Inside the synagogue /
is me."*

Yehuda Amichai
Poem Without an End
tr. Chana Bloch

Pinkasova synagoga

Nový venkovní výstavní okruh, který Petr Franta realizoval v roce 2018 v areálu Pinkasovy synagogy v Praze, představuje důležitý současný přírůstek do souboru historických staveb, postavených ve stopě původní modlitebny v soukromém domě na samém okraji židovského hřbitova. Dát fyzickou podobu nové venkovní expozici „Cesty bez návratu“ bylo pro architektky skutečnou zkouškou, zejména vzhledem k úzkému prostoru, který po sobě zanechala bývalá Pinkasova ulička. Jejich novátorské řešení dokonale ilustruje náročnost skloubení terénu a tématu v nabitém historickém prostředí, jakým je Památník českých a moravských obětí šoa.

Celkový prostor, v němž je výstava situována, je úsporný. Skládá se ze vstupního nádvoří přiléhajícího k synagoze, se vstupem z ulice Široká, a z na ní kolmé Pinkasovy uličky, která vede k brance na jižní straně židovského hřbitova.

Prostor nádvoří, kdysi obsazený stánky se suvenýry, byl proměněn pomocí dlouhé výstavní vitríny ve tvaru skleněného klínu, připomínající před lodí, která zve návštěvníky k nahlédnutí do historie budovy Pinkasovy synagogy a jejího okolí. Důmyslná forma návrhu výstavní vitríny od Petra Franty se vyrovnává s nepravidelnou stopou zdi oddělující areál synagogy od ulice a jižní stěnou samotné synagogy. Vnitřní osvětlení, které se aktivuje s příchodem noci, činí vitrínu při pohledu z ulice zářivou, přitažlivou a tajemnou, ale její účel za denního světla je křišťálově jasný: maximálně přiblížit příběh místa a jeho roli ve městě.

Architektonická inscenace Pinkasovy uličky na západní straně budovy vychází z ústředního tématu – deportace českých a moravských Židů do terezínského ghetta a transportů do vyhlazovacích táborů dále na východ. Z výstavního hlediska vyžaduje citlivý přístup a také prostor pro odpočinek a reflexi; obrazová dokumentace je velice evokativní a její emocionální dopad silný.

Franta se tohoto úkolu zhostil s přesností, jednoduchostí a jasností, která je v tak emotivním prostoru, jako je tento, nezbytná. V sérii velkých panelů z tvrzeného skla, které jsou bodově kotveny do historické zdi, se odvíjí příběh exodu zachycený strohými černobílými fotografiemi.

V kontextu příběhu, který se odvíjí před návštěvníky, je zvlášť vítané nepravidelné seskupení skleněných laviček, které doplňují nástěnnou instalaci a vytvářejí vedle ní miniaturní učebnu pod širým nebem. Slouží tak zároveň jako místo k odpočinku, vstřebávání obsahu a diskuzi. Jemné začlenění Frantova návrhu do velkolepé symboliky okolních budov je tak skutečným exkurzem.

Španělská synagoga

Španělská synagoga, která byla v centru Prahy postavena jako poslední v období emancipace, je situována v půdorysu původní středověké budovy známé jako Stará škola, která tu sloužila prvním židovským osadníkům. Snahy o rozšíření a oživení stavby tak aby mohla pojmout rostoucí kongregaci, sledovaly stovky let příliv a odliv lidské i architektonické destrukce a obnovy. Nakonec to bylo zavedení reformních bohoslužeb ve třicátých letech 19. století, které se stalo podnětem ke stavbě zcela nové budovy na místě stěsnaných historických vrstev Staré školy, zbořené v roce 1867. Nová impozantní budova, navržená architektky Ignácem Ullmannem a Josefem Niklasem v byzantském stylu a s bohatě zdobeným „maurským“ interiérem, získala přídomek „španělská“, odvozený především od jejích výrazných vizuálních rysů. K pozoruhodné budově z konce 19. století byla nakonec v roce 1935 meziválečným architektem Karlem Pecánkem přistavěna pohledná funkcionalistická

twenty years to find a simple, but ingenious solution that illustrates at the same time the evolution and expansion of meaning of the synagogue structure as a modern museum.

The Pinkas Synagogue

A new, luminous, outdoors exhibition circuit that Petr Franta realized in 2018 on the grounds of the Pinkas Synagogue in Prague represents the most recent didactic addition to the ensemble of historic structures dating back to the 1500s and erected in the footprint of the original prayer hall in a private house situated on the very edge of the Jewish cemetery. To give physical form to the new outdoors exhibition, “Journeys with no Return”, curated by Jana Šplíchalová has been a true test for the architects, particularly given the narrow space left behind by the former Pinkas alley. Their innovative solution perfectly illustrates the challenges of marrying the ground and the theme in a charged historical setting, such as this Memorial to the Czech and Moravian Victims of the Shoah. The overall space is spare, consisting of the synagogue-adjacent entrance courtyard open from Široká street and the paved Pinkas alley which abuts a see-through door on the south side of the Jewish cemetery.

The courtyard space, once occupied by souvenir stands, has been transformed with the use of a large exhibition case shaped like a glass wedge, a ship’s prow that invites the visitor to discover the history of the Pinkas synagogue building and its surroundings. The ingenious form of the exhibition case design by Petr Franta reconciles the irregular footprint of the wall separating the synagogue precinct from the street and the south wall of the synagogue itself. The illumination from within that comes on with the night makes the case glow, intriguing and mysterious when viewed from the street, but its daylight purpose is crystal-clear: to bring out the story of the place and its role in the city.

The architectural staging of the Pinkas alley to the west is governed by the core theme of the deportation of Czech and Moravian Jews to the Terezín ghetto and the transports to the extermination camps further East. In exhibition terms it requires a sensitive touch and a space of repose, as the images are often disturbing and the emotional impact can be overwhelming.

Franta has met this brief with the precision, simplicity and clarity that is required in an emotionally charged space such as this. A series of large tempered-glass panels riveted to the historic wall unspools the narrative of the exodus captured in the stark, black-and-white, photographs.

Particularly effective is a small irregular grouping of glass stools that complement the more traditional wall installation and form a miniature open-air learning room, a place to rest, to absorb and to ask questions, alongside it. The subtle integration of Franta’s design in the grand symbolism of the surrounding buildings is a real tour-de-force.

The Spanish Synagogue

The last to be built in central Prague during the Emancipation Period, the Spanish Synagogue occupies the ground of a much earlier structure known as the Old Schul, that had served the first Jewish settlers. For five hundred years, the efforts to expand and revive the medieval building so as to accommodate a growing congregation followed the ebb and flow of both human and architectural destruction and renewal. Ultimately, it was the introduction, in the 1830s, of Reform services that had provided an impetus to erect a wholly new building in the place of the knotty historic layers of the Old Schul, demolished in 1867. Designed in a Byzantine style by the architects Ignác Ullmann and Josef Niklas

ká stavba, která v přízemí poskytla vstupní vestibul a v horním patře současně podporovala ženskou galerii a tzv. zimní synagogu neboli modlitebnu.

Stejně jako několik dalších synagog situovaných poblíž, i Španělská synagoga postupně rozvíjela roli kustoda synagogálních sbírek a posléze prošla transformací v současné muzeum, zkoumající historii a kulturu židovské komunity od období emancipace. Pod zastřešujícím tématem „Židé v českých zemích 19.–20. století“ se zaměřila na novodobé dějiny a způsob jakým se odrážejí ve sbírkách Židovského muzea. Nutnost oživit, technologicky zmodernizovat a vytvořit adekvátní klimatologické podmínky pro vystavené artefakty si vyžádala, aby muzeum realizovalo další úpravy interiéru samotné synagogy a zásadní proměnu celé výstavní architektury – nejen vitrín, ale i doplňujících digitálních programů a skloubení všech forem do plynulé a interaktivní podoby.

Architekt Petr Franta se zapojil do projektu v roce 2018, jakmile muzeum schválilo celkové zadání a formulovalo specifické fáze nezbytné k jeho provedení. Mezi hlavní úkoly zadání patřilo rozšíření celkového výstavního prostoru ve dvou podlažích, kompletní rekonstrukce muzejního obchodu i mobiliáře a jednoduchý, flexibilní systém dodatečných míst k sezení, určený pro řadu veřejných akcí, koncertů i možnosti bohoslužeb. Petr Franta a jeho tým tak navrhli komplexní systém výstavní architektury, včetně oválných vitrín ze skla a oceli o výšce 250 cm se zabudovaným ovládním klimatu vnitřního prostředí, prostorovým LED osvětlením a možností instalace rozměrných předmětů; interaktivních vestavěných digitálních kiosků s lavicovým sezením; a systém plynulého přechodu novým okruhem k pokračování expozice v horním patře a skromnému prostoru zimní modlitebny s inovativním systémem nástěnných projekcí a volně stojících pylonů s obrazovkami, na nichž se promítá výběr významných společenských událostí z nedávné minulosti.

Zasahovat, byť účelně, do památkově chráněné budovy, navíc takové, která je jako srdce Starého Města uznána za součást dědictví UNESCO, je nesmírně náročný a choulostivý úkol. Zásluhou součinnosti Židovského muzea, jeho odborníků a kurátorů, památkového odboru a architektů, kteří realizovali tak náročné zadání, byla kvalita tohoto počínu oceněna v rámci Národní soutěže muzeí Gloria Musaealis 2020. Znovuotevření renovované Španělské synagogy nabízí návštěvníkům vysoce přesvědčivý, informativní a živý zážitek, který navazuje na předchozí interpretace přínosu židovské komunity ke všem aspektům občanského života, od průmyslového a obchodního rozvoje přes vědecké vynálezy až po intelektuální a kulturní rozkvět, a to vše v období dvou set let před druhou světovou válkou. Celkový dojem z této skvěle zrestaurované budovy s novou expozicí je pozoruhodný svou narativní i vizuální intenzitou, kvalitou svého obsahu a formou, jejímž prostřednictvím architekti přiblížili a propojili dříve nesourodé prvky.

Jak synagogy, tak muzea, jsou společně prostory, ovšem to nejcennější v nich je vždy neredukovatelně osobní. To platí i o příbězích sdílených výstavní formou v obou pražských synagogách, na nichž se architekt Franta podílel. Předcházela jim řada příspěvků k restaurování a výstavnímu designu malé, ale významné skupiny venkovských synagog v péči Federace židovských obcí: Rychnov nad Kněžnou, Polná, Police u Jemnice a Jičín.

and featuring a richly decorative 'Moorish' interior, the new building acquired the epithet 'Spanish' derived largely from its distinctive visual features. The striking late 19th century building eventually saw a handsome functionalist structure added to it by the interwar architect Karel Pecánek in 1935, providing a vestibule entrance on the ground floor and simultaneously supporting, on the upper floor, the women's gallery as well as the so called Winter synagogue, or prayer hall.

Like the majority of Prague synagogues situated in the quarter, the Spanish synagogue, too, gradually assumed a mantle of a museum exploring the history and culture of the Jewish Community since the Emancipation. Under the umbrella theme " Jews in the Bohemian Lands, 19th – 20th centuries", it has focused on the modern, rather than ancient history as reflected in the objects from the collections of the Jewish Museum. Nevertheless, the need to refresh, technologically upgrade and environmentally protect the artefacts on display made it imperative that the Museum introduce further adjustments to the interior of the synagogue itself, accompanied by an entire transformation of not just the exhibition cases but also their digital complements in a seamless and interactive form.

Petr Franta's engagement with the project began in 2018, once the overall museum brief articulated varying forms of intervention on a broad scale. Among the major tasks to undertake had been the expansion of an overall exhibition space on the two floors to a total of 600m²; a complete reconstruction of the museum shop and its equipment; and an easy and flexible system of additional seating, for a range of public events. Petr Franta and his team undertook a purpose-built design of curved glass-and-steel exhibition cases 250 cm high, with a built-in environmental control, surround LED lighting and a possibility of installing large objects from the top down; interactive built-in digital kiosks with a bench seat that complemented discrete areas of the exhibition itinerary; and a seamless transition toward the upper-floor continuation of the exhibit and the modest space of the Winter prayer hall with an innovative system of wall-based and free-standing screens showing a selection of important community events from the more recent past.

Intervening, however purposefully, in a listed building, furthermore one that, as the heart of Old Town, is recognized as part of the UNESCO heritage, is a hugely demanding and delicate task. It is a tribute to the synergy of the Jewish Museum, its curators as well as conservators of the Heritage Department and the Architects who together carried out the overall brief that the quality of the achievement has been singled out as one of the recipients of Gloria Musaealis, 2020. Never before had the public access to the Spanish synagogue offered visitors' experience that had been so compelling, educational and vivid in portraying the contributions of the Jewish community to every aspect of civic life, ranging from industrial and commercial development, through scientific inventions, to the intellectual and cultural flowering, all in a two-hundred-year period before World War II. The overall impression is that of a new life and transparency in a brilliantly restored and enhanced building.

Both synagogues and museums are communal spaces, yet the precious essence of any such space is irreducibly personal. So is the story told in the new exhibitions designed by Petr Franta inside the Spanish and on the grounds of the Pinkas Synagogues. These two signature projects had been preceded by the architect's contributions to the exhibition design, restoration and renewal of a small, but important, group of country synagogues in the care Federation of Jewish Communities: Rychnov nad Kněžnou, Polná, Police near Jemnice and Jičín.

Pinkasova synagoga, Praha

The Pinkas Synagogue, Prague

2018

Pražská památková rezervace / Prague Heritage Reservation, UNESCO

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

Lucie Laštovičková,
Štěpán Sekera, Petr
Sobotka, Miroslav Špaček,
Jan Červenák –
klimatolog / climatologist

Ke stávající expozici v památníku českým a moravským obětem šoa Židovského muzea byl navržen nový venkovní prohlídkový okruh. Z rekonstruovaného vstupního vestibulu vede návštěvníky do Pinkasovy uličky. Zde je sedm zastavení výstavy „Cesty bez návratu“ připravených kurátorkou PhDr. Janou Šplíchalovou, s možností posezení na celoskleněných lavičkách. Ty slouží též při výkladu průvodců i jako venkovní auditorium k lektorským přednáškám. Zároveň byla rekonstruována všechna nádvoří, na vstupním nádvoří byl umístěn trojrozměrný skleněný poutač s výstavou historie Pinkasovy synagogy a vzniku Židovského muzea.

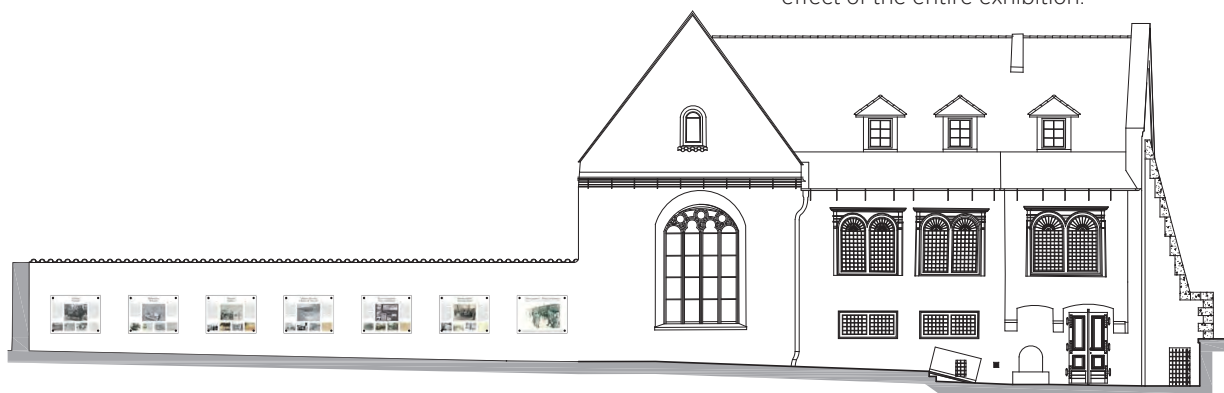
Veškeré přidané prvky jsou transparentní a slouží jako takřka „neviditelné“ nosiče informací – tisk na skle, displeje, či uživatelské objekty – lavičky.

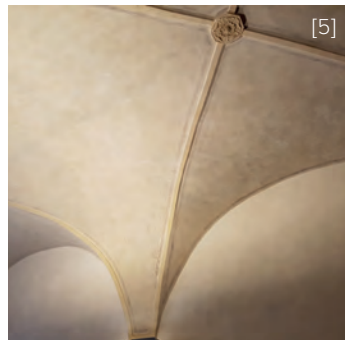
Hlavním materiálem všech prvků výstavy a dalších objektů je sklo v různých podobách, které svými vlastnostmi přispívá k výtvarnému účinku celé expozice.

A new outdoor touring circuit has been designed to complement the existing exhibition in the Jewish Museum's memorial to the Czech and Moravian victims of the Shoah. It leads visitors from the reconstructed entrance lobby to Pinkas Alley. Here there are 7 stations of the exhibition „Journeys with No Return“, curated by PhDr. Jana Šplíchalová, with optional seating on all-glass benches. The benches are also used for guided tours and as an outdoor auditorium for lectures. At the same time, all the courtyards were reconstructed and a three-dimensional glass display unit with an exhibition of the history of the Pinkas Synagogue was placed in the entrance courtyard.

All the added elements are transparent and serve as almost „invisible“ carriers of information – printing on glass, displays, or utilitarian objects – benches.

The main material of all the elements of the exhibition and other objects is glass in various forms, which contributes to the artistic effect of the entire exhibition.

[foto / photo: 1–2 Gabriel Urbánek, 3–6 Petr Franta]

Rekonstrukce Španělské synagogy a nová expozice, Praha

Reconstruction of the Spanish Synagogue and a new exhibition, Prague

2020

Pražská památková rezervace / Prague Heritage Reservation, UNESCO

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

Lucie Laštovičková, Štěpán Sekera, Petr Sobotka, Vladimír Míka, Jan Červenák – klimatolog / climatologist

[Ocenění] [Awards]

Zvláštní ocenění – Cena Gloria musealis, Kategorie Muzejní počin roku 2020 / Special prize – Gloria musealis Prize, in the category museum achievement 2020

Rekonstrukce a stavební úpravy Španělské synagogy (1868, Ignác Ullman) s přilehlým funkcionalistickým objektem (1936, Karel Pecánek) s návrhem nové expozice ve velmi exponované historické části Starého Města pražského v památkové rezervaci UNESCO. Hlavní loď po rekonstrukci Španělské synagogy slouží třem funkcím:

VÝSTAVNÍ – nová stálá expozice „Židé v českých zemích“, v návrhu bylo nutno zajistit podmínky mikroklimatu muzeální kvality.

KULTURNÍ – pořádání koncertů pro 250 sedících posluchačů

NÁBOŽENSKÉ – k příležitostným bohoslužbám.

Hlavním materiálem všech prvků nové expozice „Židé v českých zemích“ je sklo v různých podobách, které přispívá k výtvarnému účinku celé expozice. Hlavním nosičem výstavních exponátů jsou oválné vitríny (2,5 × 2,5 × 0,8 m) s kontrolou vnitřního klimatu.

Veškeré nové prvky jsou transparentní a slouží k informacím – tisk na skle, integrované audiovizuální displeje. Nový návštěvnický okruh na ženskou galerii s převážně pultovými celoskleněnými vitrínami přivádí návštěvníky do galerie v tzv. zimní modlitebně.

Reconstruction and structural modifications of the Spanish Synagogue (1868, Ignác Ullman) with the adjacent functionalist building (1936, Karel Pecánek) with the design of a new exhibition in a very prominent historical part of the Old Town of Prague in a UNESCO World Heritage Site.

After the reconstruction of the Spanish Synagogue, the main nave serves 3 functions:

EXHIBITIONS – A new permanent exhibition „Jews in the Czech Lands“; in the design it was necessary to ensure a museum-standard microclimate.

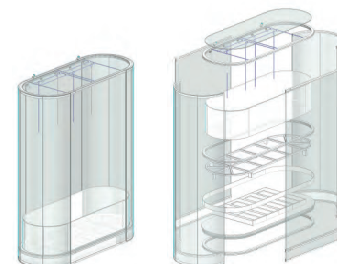
CULTURE – holding concerts for 250 seated listeners

RELIGION – for occasional worship.

The main material of all elements of the new permanent exhibition „Jews in the Czech Lands“ is glass in various forms, which contributes to the visual effect of the entire exhibition. The exhibits are chiefly housed in oval showcases (2.5 × 2.5 × 0.8 m) with internal climate control. All new elements are transparent and provide information – printing on glass and integrated audiovisual displays. A new visitor circuit in the women's gallery with mostly counter-top all-glass display cases leads visitors into the gallery in the so-called "winter prayer room".

[foto / photo: 1–6 Ester Havlová]

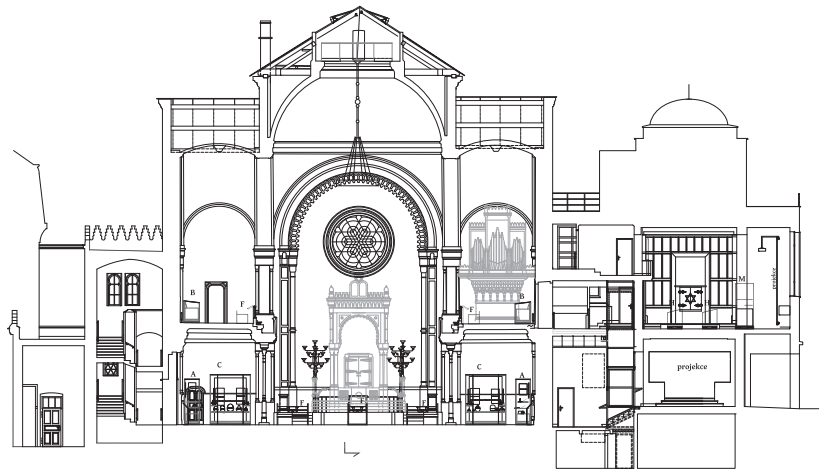
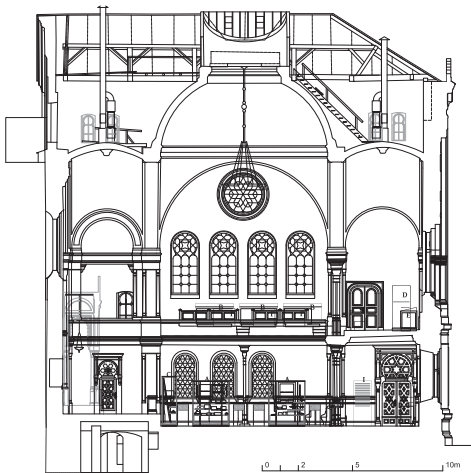
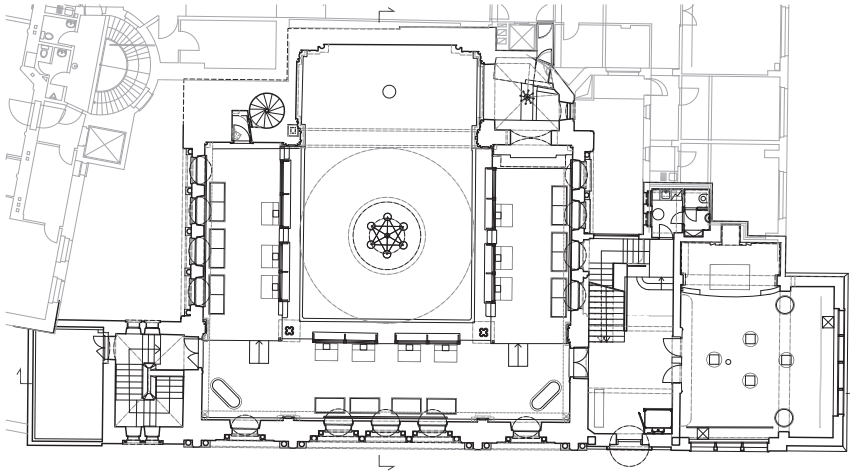
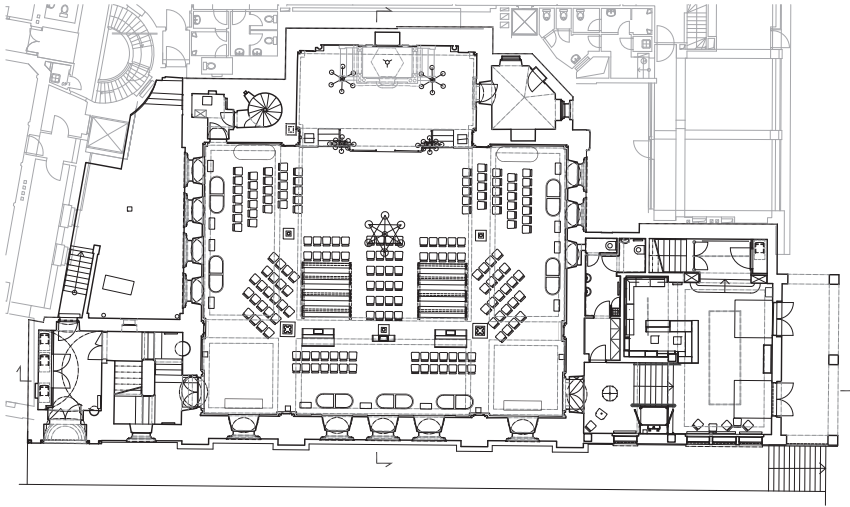

[vizualizace / visualization: REVYKO]

[foto / photo: Ester Havlová]

Židovské muzeum Podorlicka, Památník Karla Poláčka. Rychnov nad Kněžnou

The Jewish Museum of the Podorlicko Region. Karel Poláček Memorial. Rychnov nad Kněžnou

1993

Městská památková zóna
Rychnov nad Kněžnou

[Autor] [Author]

Petr Franta, Michal Brix

[Spolupráce]

[Collaboration]

Lucie Laštovičková

Od devadesátých let jsme rekonstruovali řadu židovských památek v Čechách i na Moravě.

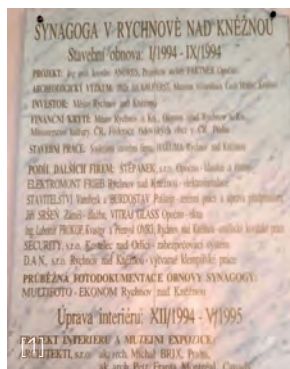
Obnova židovských památek začala v Rychnově nad Kněžnou ještě v době, kdy synagogy jako duchovní prostory byly naprosto nevhodně degradovány, komunistickému režimu sloužily jako sklady zemědělských strojů, vyjetého oleje... Předseda Federace židovských obcí Jiří Daniček s PhDr. Arno Paříkem s námi v Rychnově chtěli vytvořit příklad, jak by se mohly obnovit zchátralé objekty, které obec získá v restitucích a tak je znovu vrátit do života a připomenout jejich ztracenou minulost.

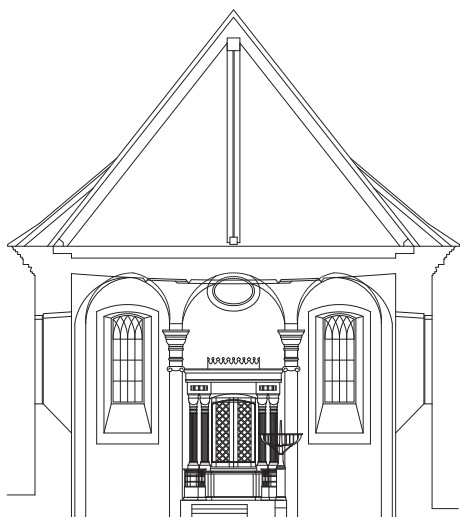
Po obnově interiéru synagogy bylo v lodi synagogy vytvořeno Židovské muzeum Podorlicka s památníkem slavného rychnovského rodáka Karla Poláčka na ženské galerii.

Since the 1990s, we have reconstructed several Jewish monuments in Bohemia and Moravia.

The restoration of Jewish monuments began in Rychnov nad Kněžnou at a time when synagogues as spiritual spaces had been completely degraded in inappropriate ways, the communist regime having used them as storehouses for agricultural machinery, used oil, etc. The chairman of the Federation of Jewish Communities, Jiří Daniček, and Dr. Arno Pařík, wanted to create an example in Rychnov of how the dilapidated buildings that the community had restituted could be restored and brought back to life, as a reminder of their lost past.

After the restoration of the interior of the synagogue, the Jewish Museum of the Podorlicko Region was created in the nave of the synagogue, along with a memorial in the women's gallery to the famous Rychnov native Karel Poláček.

[foto / photo: 1, 4 Petr Franta, 2–3 Jiří Stach]

[2]

[3]

[4]

Synagoga Polná

Polná Synagogue

2000, 2014

Městská památková
zóna Polná / Polná
Heritage Area

[Autor] [Author]
Petr Franta

[Spolupráce]
[Collaboration]
Hana Kačírková, Lucie
Laštovičková, Markéta
Svobodová, Jaroslav
Felix, Jan Červenák –
klimatolog / climatologist

„Polná je nepochybně nejvýznamnější židovskou obcí na území české země, kam historicky patří. Zároveň je také největším a nejlépe dochovaným židovským ghettem v této oblasti. Mimo vlastní bohaté historie židovské obce od 16. do 19. stol. je v celém světě známa také díky Hilsnerově aféře jako jedno z míst zrodu moderního antisemitismu. Vzhledem k významné úloze, kterou Hilsnerova aféra hrála také v české historii, považujeme za neobyčejně významné tuto problematiku prezentovat širší veřejnosti, stejně jako usilovat o obnovu bohatých židovských památek v Polně.

Obě dochované budovy – synagoga ze 17. stol. a židovský obecní dům – které byly vráceny do majetku Federace židovských obcí ČR, jsou k tomuto účelu neobyčejně vhodné. Budovy se nacházejí uprostřed polenského ghetta, které je velmi dobře dochováno od přestavby v roce 1863. Svým výhledem se obracejí jak do horního Židovského (Karlova) náměstí, tak do dolního Rabinického plácku na jižní straně. V těsném sousedství byla i budova židovského špitálu a lázně. Rekonstrukce synagogy a obecního domu by měla ukázat cestu k obnově celého ghetta, které tvoří památkový celek oje-dinělé hodnoty.“

PhDr. Arno Pařík, Židovská obec

Synagoga byla vystavěna v letech 1681–1683 jako solitérní stavba, v roce 1717 byla spojena s rabinátem. Stavebně byla upravována v roce 1861 a zvláště po požáru 1863 – tehdy byla patrně upravena hrotitým obloukem zakončená gotizující okna, podium bimy a Áronu ve východní části a gotizující

„Polná is undoubtedly the most important Jewish community in the Czech lands, of which it is a part, historically speaking. It is also the largest and best preserved Jewish ghetto in the area. Apart from its own rich history as a Jewish community from the 16th to the 19th century, it is also known worldwide as one of the birthplaces of modern anti-Semitism due to the Hilsner Affair. Given the significant role that the Hilsner Affair also played in Czech history, we consider it extremely important to present this issue to the wider public, as well as to strive for the restoration of the abundant Jewish monuments in Polná.

The two surviving buildings – the 17th-century synagogue and the Jewish community hall – which have been returned to the ownership of the Federation of Jewish Communities of the Czech Republic, are extremely suitable for this purpose. The buildings are located in the middle of the Polná ghetto, which has been very well preserved since its reconstruction in 1863. They face both the upper Jewish (Karlovo) Square and the lower Rabbinical Square on the south side. The Jewish hospital building and the bathhouse were also in close proximity. The reconstruction of the synagogue and the community hall should point the way to the restoration of the entire ghetto, which forms a heritage complex of unique value.“

Arno Pařík, PhD., Jewish Community

The synagogue was built in 1681–1683 as a detached building, in 1717 it was connected to the community hall. It was structurally altered in 1861 and especially after the fire

výmalba na modrém podkladě. Bohoslužby se zde konaly do II. světové války. Po roce 1951 byla synagoga využita jako skladiště, v roce 1969 se zřítla střecha a strop. Nová střecha byla osazena v roce 1990.

Snahou rekonstrukce bylo maximální zachování a využití všech dochovaných historických prvků. Většina kamenných prvků – hlavice, sloupy ženské galerie, části dlažby – nalezených v rumišti po zřícení střechy, byla repasována, použita a doplněna. Na podlaže ve středním pásu jsou položeny zachované kamenné desky, částečně doplněné. Po stranách tohoto pásu je podlaha cihelná (půdovky) – vychází z archeologického průzkumu.

Novou konstrukcí je pouze obnovená ženská galerie, dřevěné prvky – podlahy a zábradlí – byly ponechány v přírodním dřevě, povrchově neupraveném.

Při průzkumech byly objeveny původní freskové malby, které byly důsledně zrestaurovány. Ostatní stěny, po dlouhé periody času vystavené povětrnostním vlivům – omítky smyté deštěm byly takto ponechány, spáry očištěny a zakonzervovány. Byl tak zdůrazněn „archeologický“ přístup: na stěnách jsou čitelné přístavby, alterace v čase, vytvářející velmi působivý příběh – archeologie dob.

Na ženské galerii byla umístěna stálá expozice „Hilsneriády“, která byla otevřena v roce 100. výročí Hilsnerova procesu.

Synagoga byla slavnostně otevřena starostou města jako Regionální Židovské muzeum 5. září 2000 za účasti izraelské velvyslankyně v ČR, francouzského velvyslance v ČR a zástupců Židovských obcí Čech a Moravy.

[1]

of 1863 – at that time the gothic-style windows with a pointed arch, the bimah and Aaron’s platform in the eastern part and the gothic-style painting on a blue background were probably altered. Services were held here until World War II. After 1951 the synagogue was used as a warehouse, and in 1969 the roof and ceiling collapsed. A new roof was fitted in 1990.

The aim of the reconstruction was the maximum preservation and use of all preserved historical features. Most of the stone features – capitals, columns of the women’s gallery, parts of the pavement – found in the rubble after the roof collapse were repaired, used and added. In the central strip of the floor, preserved stone slabs have been laid and partially replenished. On the sides of this strip the floor is of earthenware loft tiles based on archaeological survey.

The only new construction is the restored women’s gallery, the wooden features – floors and railings – were left in untreated natural wood.

The original fresco paintings were discovered during a survey and have been carefully restored. The other walls, exposed to the weather for long periods of time so that the plaster was washed away by rain, were left as such, the joints cleaned and preserved. The „archaeological” approach was thus emphasised: the additions on the walls are visible, alterations over time, creating a very compelling story – the archaeology of the times.

A permanent exhibition of the “Hilsner Affair”, which was inaugurated in the year of the 100th anniversary of the Hilsner trial, was placed in the women’s gallery.

The synagogue was ceremonially opened by the mayor of the town as the Regional Jewish Museum on 5 September 2000 in the presence of the Israeli Ambassador to the Czech Republic, the French Ambassador to the Czech Republic and representatives of the Jewish communities of Bohemia and Moravia.

[2]

[3]

[4]

[foto / photo: 1–3 Jiří Stach, 4 Petr Franta]

[1]

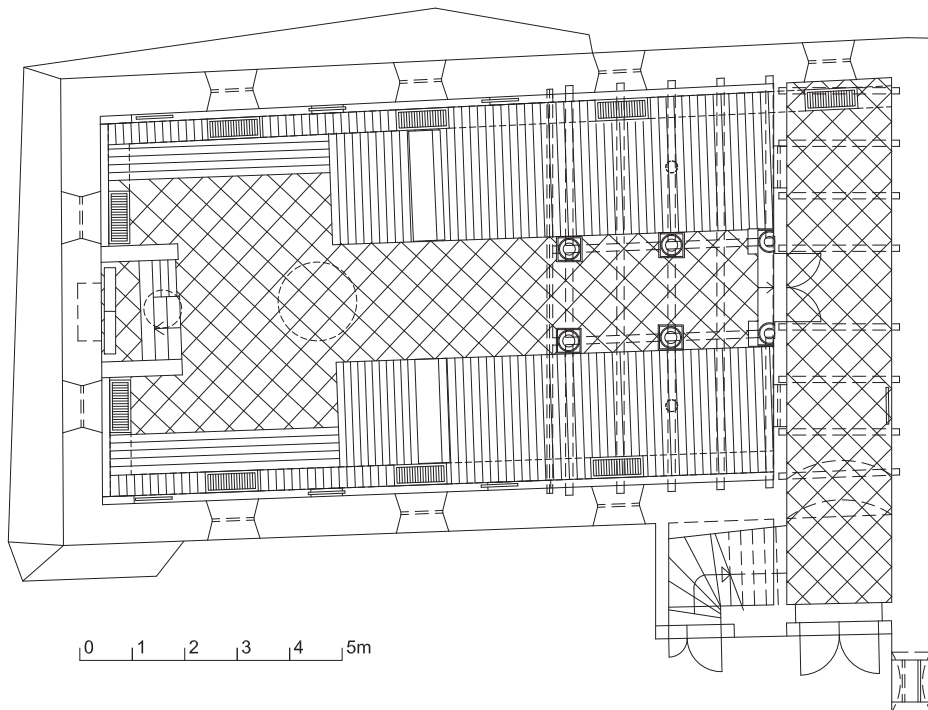

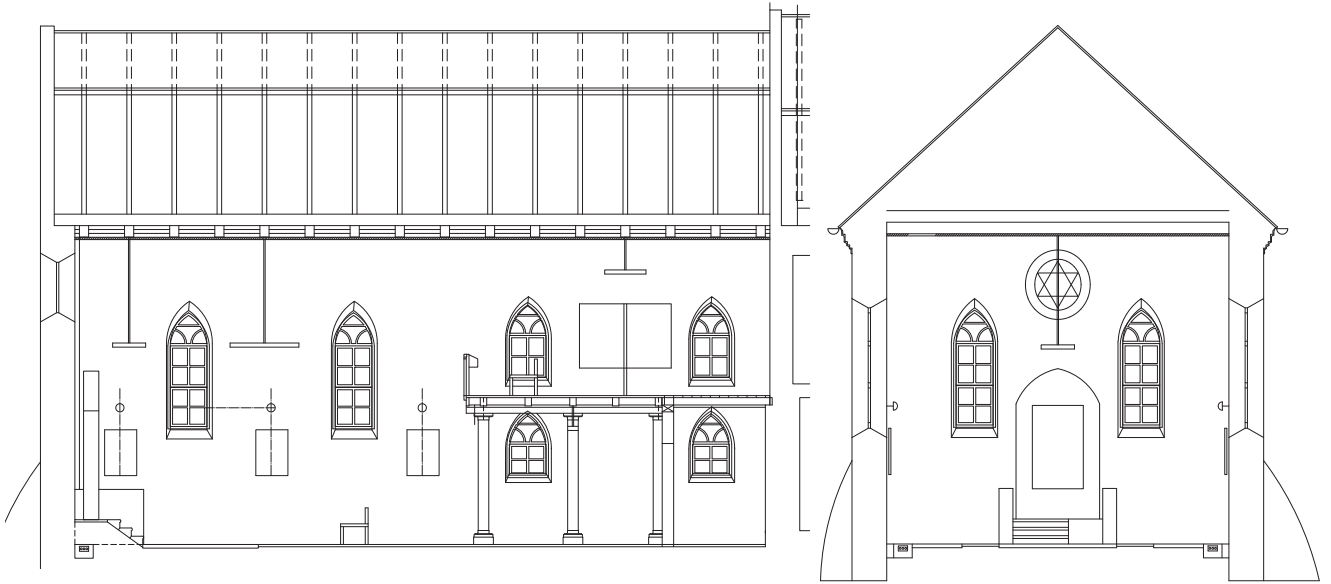
[2]

Archeologie dob

Archeology of the times

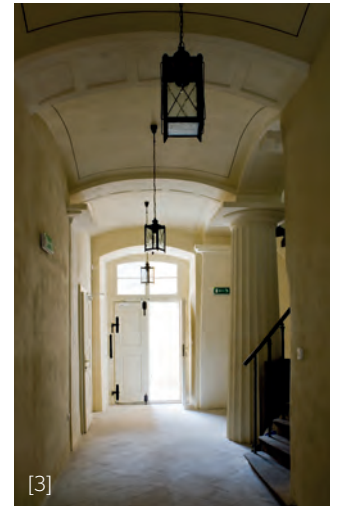
[foto / photo: 1–3 Pavel Štecha]

[3]

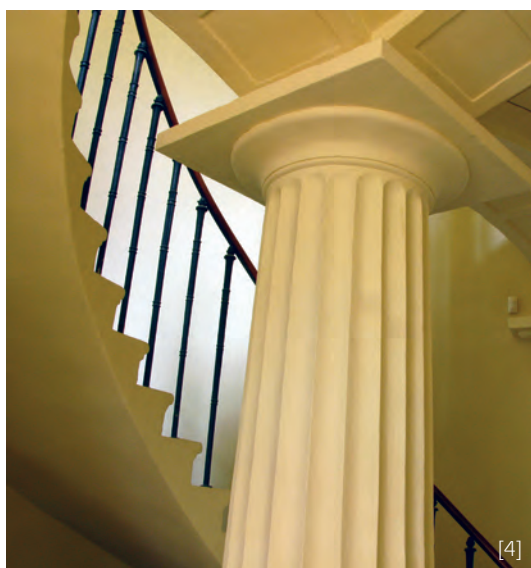

a totalitní režim po roce 1948. Výstava chce v krátkosti zaznamenat, co navzdory všemu v oblasti literatury přetrvalo: připomenuto je zhruba dvě stě německy a česky píšících spisovatelů, novinářů, dramatiků a kritiků. Zvláštní pozornost je věnována osobnosti a dílu nejslavnějšího jičínského rodáka Karla Krause, jehož otec byl předsedou zdejší židovské obce.

Hlavním autorem koncepce a podoby výstavy je historik a novinář Tomáš Pěkný, dále spolupracovali Barbara Köpplová, spisovatel Viktor Šlajchrt a další.

neficial for literature, was destroyed by the catastrophe of 1933–1946 and the totalitarian regime after 1948. The exhibition aims to succinctly record what has survived in the field of literature in spite of everything: roughly 200 German and Czech writers, journalists, playwrights and critics are commemorated. Special attention is paid to the personality and work of the most famous Jičín native, Karl Kraus, whose father was chairman of the local Jewish community. The main author of the concept and design of the exhibition is the historian and journalist Tomáš Pěkný, with the cooperation of Barbara Köpplová, the writer Viktor Šlajchrt and others.

[foto / photo: 1–5 Jiří Stach]

Rekonstrukce synagogy Police u Jemnice

Reconstruction of synagogue Police near Jemnice

2020

Kulturní památka

[Autoři] [Authors]

**Petr Franta, Lucie
Laštovičková**

[Spolupráce]

[Collaboration]

Stavebně-historický

průzkum / Historic

preservation research:

Arno Pařík, Jaroslav

Klenovský

„Jedná se o zcela jedinečný příklad venkovské barokní synagogy, jaký není v České republice z období baroka jinak doložen. Ojedinelý příklad je o to cennější, že je součástí celého urbanistického komplexu židovské ulice, který se právě v Polici dochoval v téměř kompletním stavu. Na židovskou ulici, která takto vznikla na periférii obce, v dolní části navazuje velmi dobře dochovaný a historicky neobyčejně cenný židovský hřbitov. Synagoga je jedna z budov tohoto vzácného urbanistického komplexu, která zůstala v těle stavby velmi dobře dochována.“ PhDr. Arno Pařík

Synagoga byla postavena roku 1759, bohoslužby zde probíhaly do doby kolem roku 1900. Tempel v roce 1913 byl prodán hraběti A. Vraždovi a ten ho r. 1919 daroval místnímu Sokolu, který jej upravil na tělocvičnu.

K další úpravě došlo v roce 1950, synagoga dále sloužila jako tělocvična. Když jsme v roce 2005 přijeli na obhlídku objektu, památka byla značně zdevastovaná, ale uvnitř od stropu stále visely kruhy...

Při rekonstrukci byl objekt očištěn od novodobých stavebních zásahů a provedena důsledná památková obnova. Celý exteriér a interiér stavby je navrácen do původního stavu z doby výstavby synagogy. Byla obnovena okna a vstupy synagogy, v interiéru dochované fragmenty černých hebrejských textů a světle modrá výmalba stěn v oblasti klenby s tradičními okrovými hvězdičkami odpovídající tradici venkovského klasicismu, Synagoga byla slavnostně otevřena a vrácena do života 9. července 2020.

„Completely unique example of a rural Baroque synagogue, which is not otherwise documented in the Czech Republic from the Baroque period. This unique building is even more valuable because it is part of the entire urban complex of Jewish Street, which has been preserved in an almost complete state. The Jewish street in Police, which thus arose on the outskirts of the village, is connected in the lower part by a very well-preserved and historically extraordinarily valuable Jewish cemetery. The synagogue is one of the buildings of this rare urban complex that has remained very well preserved in the body of the building.“ PhDr. Arno Pařík

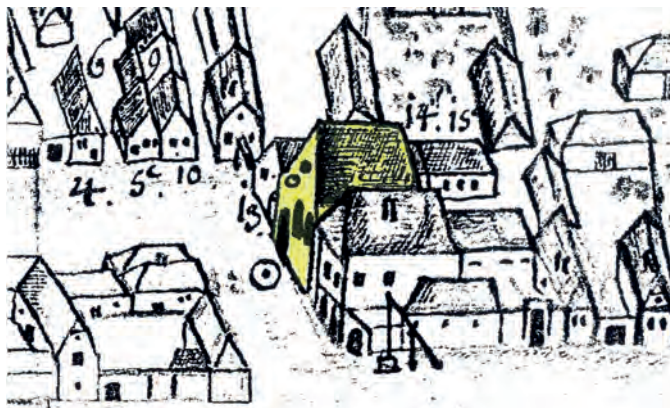
The synagogue was built in 1759, with services held here until around 1900. In 1913, the temple was sold to Count A. Vražda, who in 1919 donated it to the local Sokol and it was converted into a gymnasium.

Another modification took place in 1950, the synagogue continued to serve as a gymnasium. When we came to see the state of the monument for reconstruction in 2005, the building was quite devastated, but inside there were still circles hanging from the ceiling...

During the reconstruction, the building was cleaned of modern construction interventions and a thorough historical restoration was carried out. The entire exterior and interior of the building has been restored to its original state from the time the synagogue was built. The windows and entrances of the synagogue have been restored, fragments of black Hebrew texts have been preserved in the interior, and light blue wall painting in the area of the vault with traditional ochre stars corresponding to the tradition of rural classicism.

The synagogue was inaugurated and brought back to life on July 9, 2020.

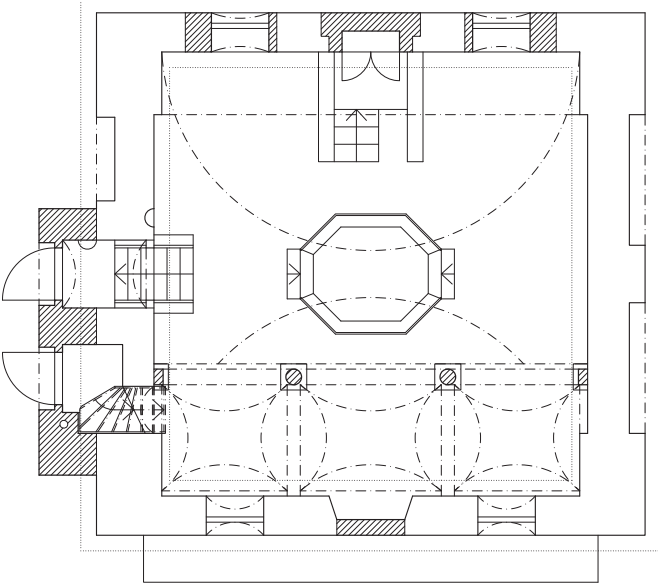
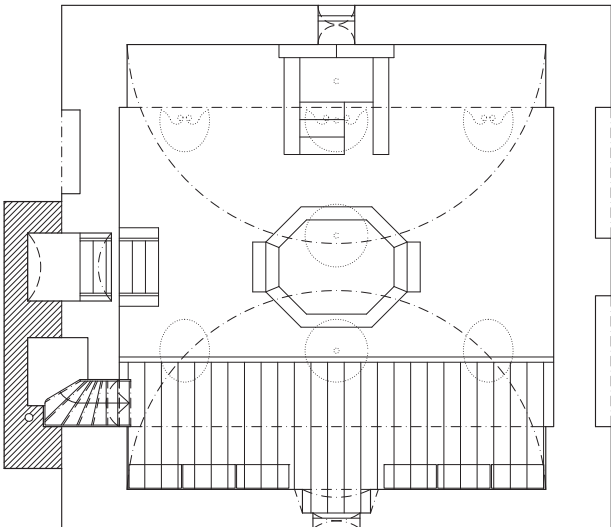
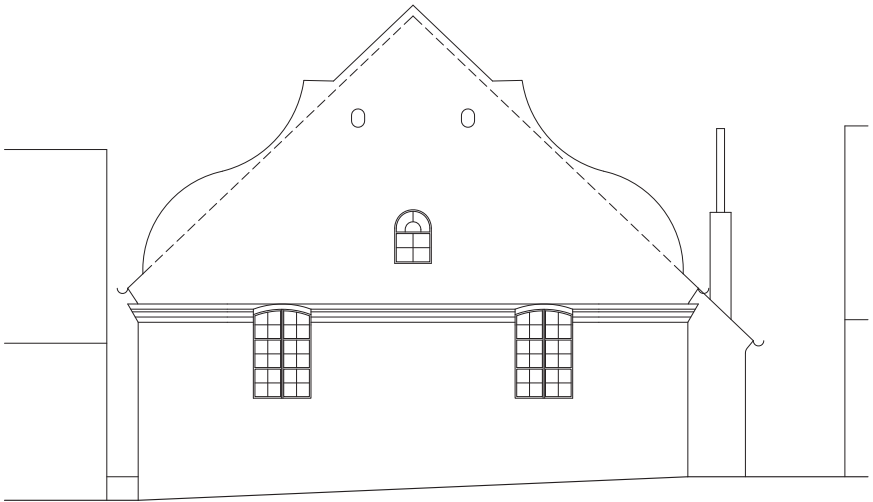
[foto / photo: 1–3 Petr Franta]

1728: axonometrický pohled na obec od jihu – detail. Starší synagoga v původním židovském okrsku. V tomto roce byla zrušena.

1728: axonometric view of the village from the south – detail. Older synagogue in the original Jewish district. It was closed in this year.

[foto / photo: 1-4 Petr Franta]

Divadelní 22, Praha

Divadelní 22, Prague

2002

Pražská památková rezervace / Prague Heritage Reservation, UNESCO

[Autoři] [Authors]

Petr Franta, Christopher Braddock

[Spolupráce]

[Collaboration]

Hana Kačírková, Markéta Svobodová, Daniel Kříž

Projekt komplexní rekonstrukce na byty s vysokým standardem vnitřního zařízení byl realizován v úzké spolupráci architektů s památkáři, vzhledem ke své exponované poloze v nábrežní frontě Pražské památkové rezervace.

V celém objektu byly zdokumentovány veškeré truhlářské a zámečnické prvky (deštění dveří, kazetové dveře, parapetní deštění, kování dveří a oken), ty byly odstrojeny, v nejvyšší možné míře repasovány, zrenovovány a osazeny na původní místa. Novými podlahami byly nahrazeny pouze nevhodné podlahy novodobé. Dlažba v kuchyních a koupelnách byla šetrně sejmuta a s doplněním neutrální dlažbou opět použita, v bytech bylo obnovoeno bohaté štukování stropů i stěn. Schodiště bylo zachováno včetně dlažby na podestách; podle dochovaných šablon byla na zdech schodištových ramen obnovena malba s ornamentálním dekorem. Leptaná skla v oknech na schodišti byla zachována, chybějící doplněna.

Rekonstrukce a vložení současných architektonických detailů: Vstupní foyer domu byl obnoven včetně mramorového obkladu, zlacené štukové výzdoby, dlažby a kamenných stupňů. Elektrický rozvaděč, umístěný za minulého režimu zcela nevhodně za vstupními dveřmi, byl odstraněn. Do stávajícího zrcadla schodiště je vložen výtah v šachtě z pískovaného skla. Z výtahu je na každém patře výstup přes skleněnou podestu.

V bytech byly odstraněny všechny příčky a přepážky z nedávné minulosti: v několika případech byl objeven pod zavěšeným stropem strop původní se štukaturou.

The project of complex reconstruction into apartments with high standard of interior furnishing was implemented in close cooperation between architects and conservationists, due to its prominent location in the riverside area of the Prague Historic Centre. Throughout the building, all joinery and metalwork features were documented (door panelling, panel doors, parapet panelling, metal door and window fittings), these were removed, refurbished as far as possible and refitted in their original places. Only unsuitable modern floors were replaced with new ones. The tiles in the kitchens and bathrooms were carefully removed and re-used with the addition of neutral tiles, and the rich stuccoing of the ceilings and walls was restored in the apartments. Staircases were preserved, including the paving on the landings; the painting with ornamental decoration was restored on the walls of the flights of stairs according to surviving stencils. The etched glass in the windows on the staircase was preserved, the missing ones were replaced.

Restoration and insertion of contemporary architectural features: the entrance foyer of the house was restored, including marble tiling, gilded stucco decoration, paving and stone steps. The electrical switchboard, located quite inconveniently behind the entrance door under the previous regime, was removed. A sandblasted glass elevator shaft has been inserted into the stairwell. There is an exit from the lift at each floor via a glass landing.

In the flats, all partitions and dividing walls from the recent past have been removed: in

[2]

[3]

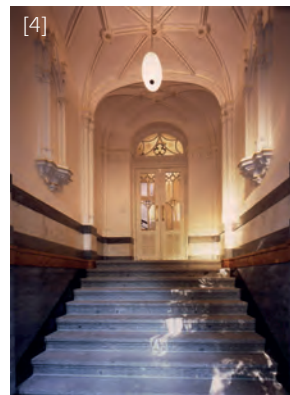
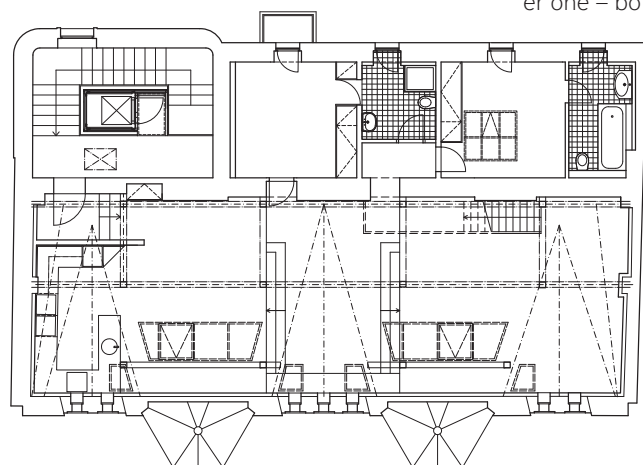
V zadních traktech do dvora jsou navrženy nové kuchyně a koupelny v současném designu vloženém do historických dispozic a s použitím původní repasované dlažby. V podkroví je navržen půdní byt v prostoru stávajícího krovu. Prostor je otevřen k hřebeni střechy s vloženou galerií. Do stávající střechy jsou vloženy úzké pásy oken za atikou do Divadelní ulice a směrem do dvora tři nová ateliérová okna. Střecha má směrem do Divadelní ulice tři výrazné štíty. U dvou menších na vnitřní stranu a u většího štítu po obou stranách jsou vloženy v šířce mezi krokvy skleněné prosvětlené pásy v úrovni krytiny střechy.

several cases, the original ceiling with stucco was discovered beneath the suspended ceiling.

New kitchens and bathrooms of contemporary design have been incorporated into the historic layouts in the rear courtyard bays facing the courtyard, and reclaimed original tiles have been used.

A loft apartment is proposed in the attic in the space of the existing roof truss. The space is open to the ridge of the roof with an inserted gallery. Narrow bands of windows have been inserted into the existing roof behind the attic facing Divadelní Street and three new studio windows facing the courtyard. The roof has three prominent gables facing Divadelní Street. Bands of glass for lighting the loft have been inserted at roofing level in between the rafters of the two smaller gables – on one side – and the larger one – both sides.

[foto / photo: 1 Petr Franta, 2–4 Lubomír Fuxa]

[4]

Rektorát ČVUT v Praze CIIRC – Český institut, informatiky, robotiky a kybernetiky

Rector's Office CTU in Prague, CIIRC – Czech Institute of Informatics, Robotics and Cybernetics

2017

Památková zóna Dejvice,
Bubeneč / Heritage
area Dejvice, Bubeneč

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

Štěpán Sekera,
Petr Sobotka, Lucie
Laštovičková, Jakub
Volka, František Doležel,
Jaroslav Felix, Jan Farka

[Ocenění] [Awards]

Grand Prix architektů
2017 v kategorii
novostavba / new
building category; Iconic
Building Award 2019,
innovative architecture;
German Design Award
Special 2019, excellent
communications design;
A' Design Award 2022

Revitalizace původního objektu Technické
menzy architekta prof. Františka Čermáka
a novostavba desetipatrové budovy.

Český institut informatiky, robotiky a kyber-
netiky je moderní výukové zařízení nové
generace s využitím pro vědecké výzkumné
týmy.

Nová budova má deset nadzemních podlaží,
v dolní části čtyři patra laboratoří, vědecké
moduly, učebny, v 5. až 9. patře jsou kancelá-
ře, zasedací místnosti, výukové a výzkumné
moduly pro profesory a studenty. Kanceláře
rektora univerzity jsou v posledních
dvou patrech budovy. V nejvyšším patře je
kongresové centrum, v suterénu je plně au-
tomatický parkovací zakladač pro 188 aut.

V projektu je aplikována řada architekto-
nických i inženýrsko-technických inovací,
jednou z nejviditelnějších je pneumatická
transparentní fólie ETFE (etylen-tetrafluor-
ethylen), splňující společně s trojitým pro-
sklením obvodové stěny akustické požá-
davky na fasádní plášť. Současně tvoří tento
systém solární kolektor k rekuperaci teplého
vzduchu v nejvyšších patrech. Předsazená
vnější fasáda pro typologickou kancelářskou
funkci rektorátu realizovaná jako pneuma-
tická membránová technologie je v České
repubrice unikátem.

Revitalisation of architect Professor Fran-
tišek Čermák's original building of the Tech-
nical University Dining Hall and the con-
struction of a new ten-storey building.

The Czech Institute of Informatics, Robotics
and Cybernetics is a modern, next-genera-
tion educational facility for scientific re-
search teams.

The new building has ten floors, with four
floors of laboratories, science modules,
and classrooms in the lower part, and offic-
es, meeting rooms, teaching and research
modules for professors and students on the
5th to 9th floors. The offices of the Rector
of the University are on the top two floors of
the building. On the top floor there is a con-
vention center, and in the basement there
is a fully automatic parking stacker for 188
cars.

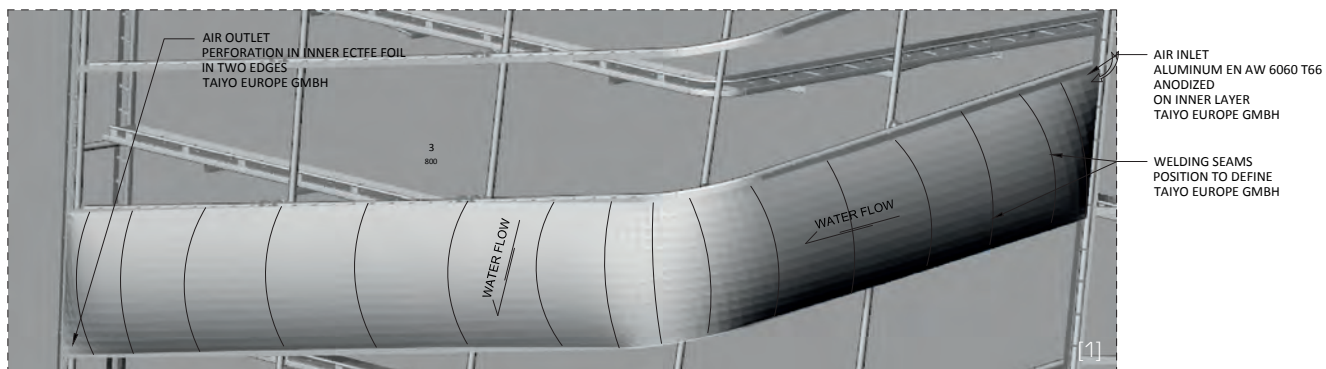
A number of architectural and engineering
innovations have been implemented in the
project, one of the most visible being the
pneumatic ETFE (ethylene-tetrafluoroethyl-
ene) transparent membrane, which, togeth-
er with the triple glazing of the perimeter
wall, meets the acoustic requirements for
the façade cladding. At the same time, this
system forms a solar collector to recover
warm air on the upper floors. The second
skin external façade for the typological of-
fice function of the Rector's Office imple-
mented as pneumatic membrane technol-
ogy is unique in the Czech Republic.

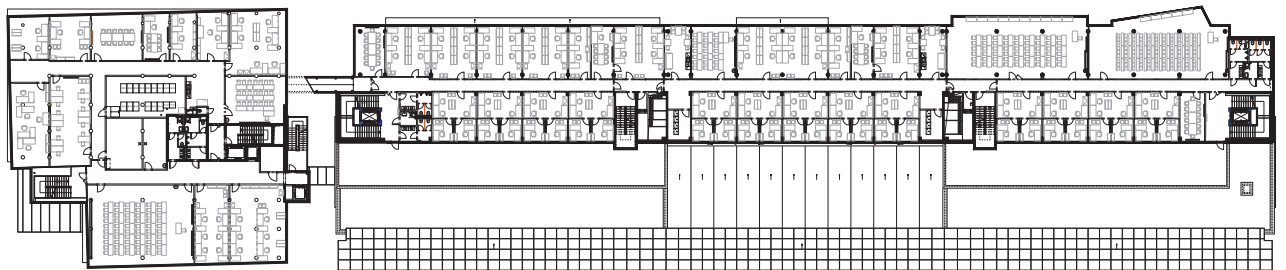
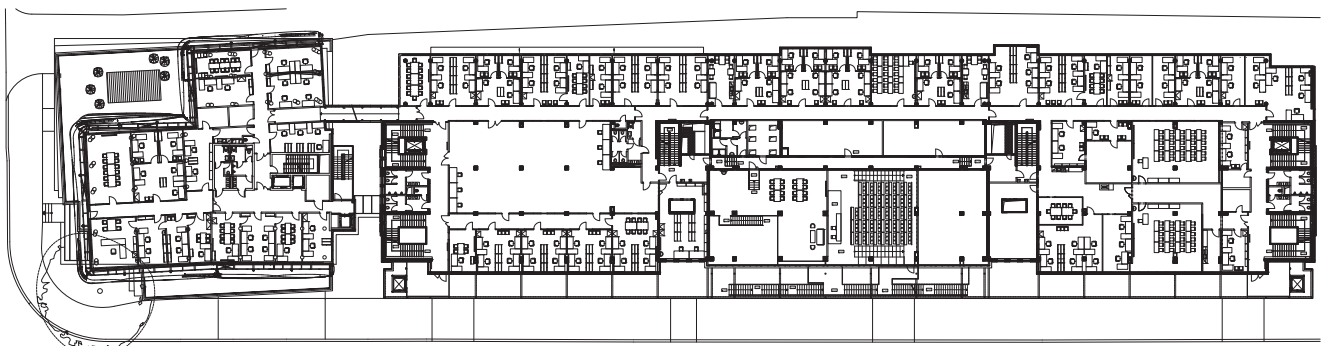

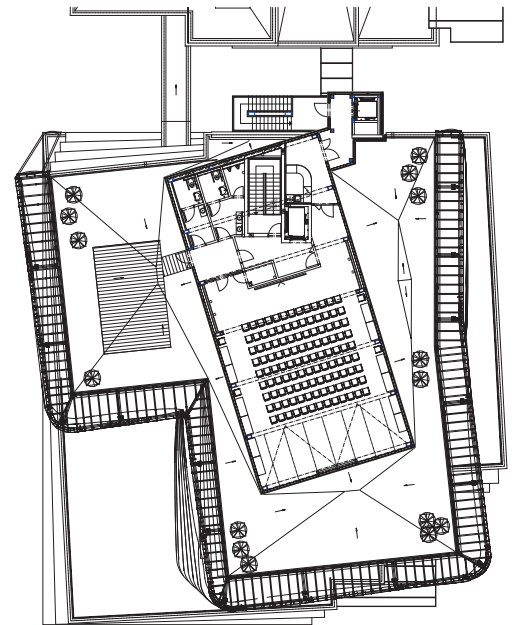
[foto / photo: Jiří Ryszawy]

[vizualizace / visualization: 1 Taiyo Europe, foto / photo: 2 archiv Petr Franta, 3 Jiří Ryszawy]

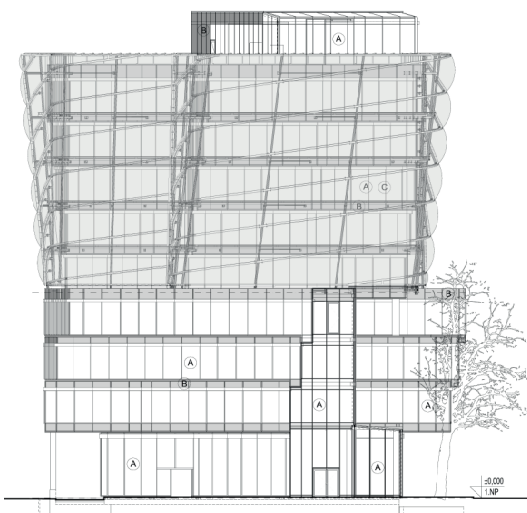
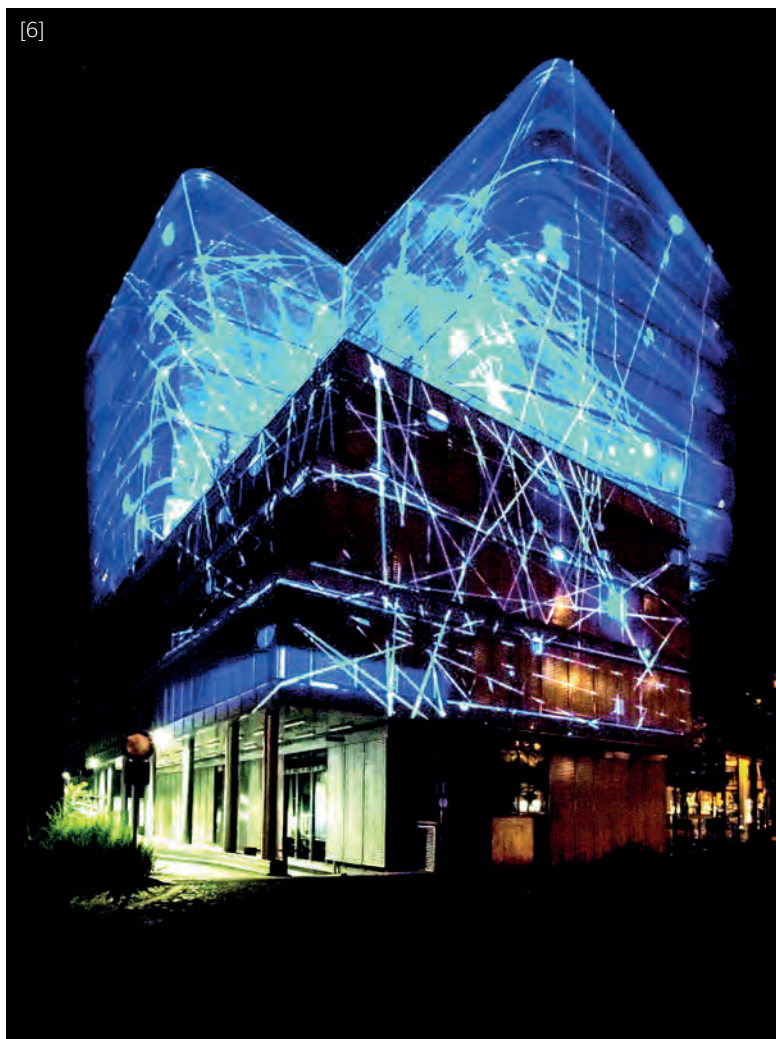

[foto / photo: 1–3 Antonín Kratochvíl,
4–5 Petr Franta, 6 Jiří Ryszawy]

Horní nádraží Karlovy Vary

Upper Railway Station Karlovy Vary

2010–2019

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

Štěpán Sekera, Petr Sobotka, Jakub Volka, Lucie Laštovičková, Miroslav Matějka st.; návrh kolejíště s nástupišti / track and platform design: SUDOP Group, návrh terminálu přednádraží / design of the station forecourt terminal: Ota Řezanka, Inplan CZ

Na místě staré provozní výpravní budovy z 50. let je postavena nová budova Horního nádraží, splňující současné požadavky provozu nádražních budov.

Architektonický návrh vychází z terénní vlny k dosažení funkčního i výtvarného účinku. Stavba má aerodynamický tvar vhodný k odvádění vody a sněhu, jako list stromu, který po dešti zase větrem oschne. Architektonický jazyk je současný, dvoupodlažní budova je zasazena do svažitého terénu se vzrostlou zelení, směrem k centru města má organický tvar. Ústřední veřejná část je prosklená dvorana s horním světlem přes obě patra, kde úroveň přízemí navazuje na prostor přednádraží, a v patře je hala s pokladnami ČD centra a s přístupem na peron. Propojení dopravní kanceláře se zázemím ČD lávkou vnitřním prostorem dvorany.

Z původního nádraží z roku 1898, které bylo vybombardováno 19. 4. 1945 spojenci, je zachován a odborně restaurován nádherný, památkově chráněný litinový přístřešek s výtvarnými prvky, který je integrován do nového projektu kolejíště.

Zvláštní ocenění se dostavilo nečekaně z Portugalska. Z Lisabonu se ozvala redaktorka televizní stanice, že dělají reportáže o nádražích Evropy „Z Lisabonu do Stockholmu“ a že na trase našli naše nádraží, upozornila, že na jejich webových stránkách je článek „*Karlovy Vary has magnificent railway station*“. Přijeli, viděli, udělali film s rozhovorem...

[foto / photo: 1 Jan A. Novák, 2 Petr Franta]

A new Upper Station building was built on the site of the old station building from the 1950s, meeting the current requirements for the operation of station buildings.

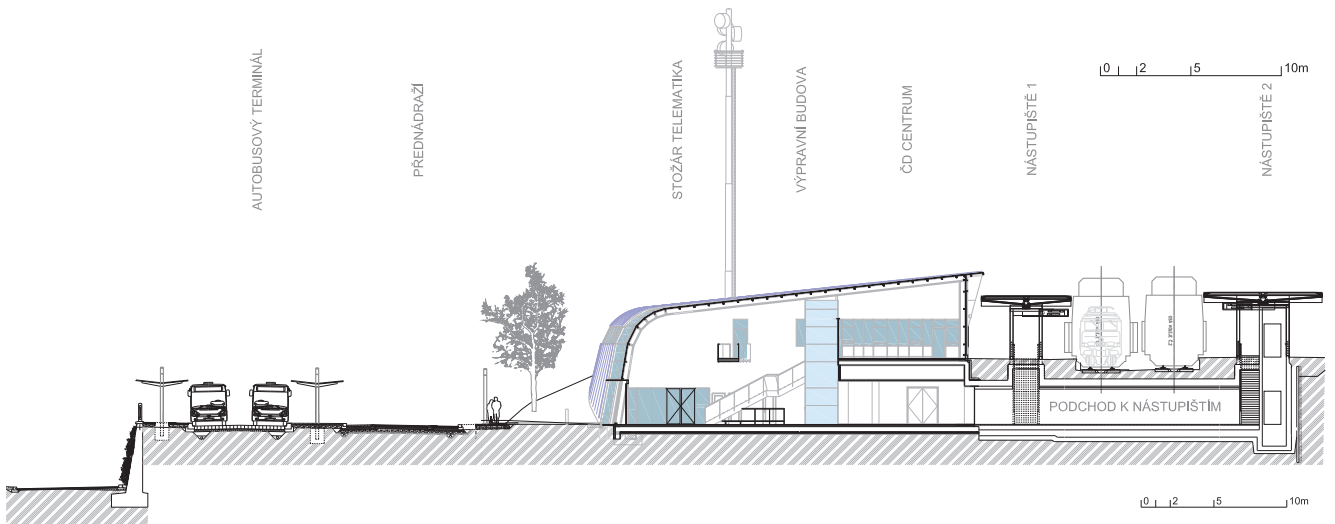
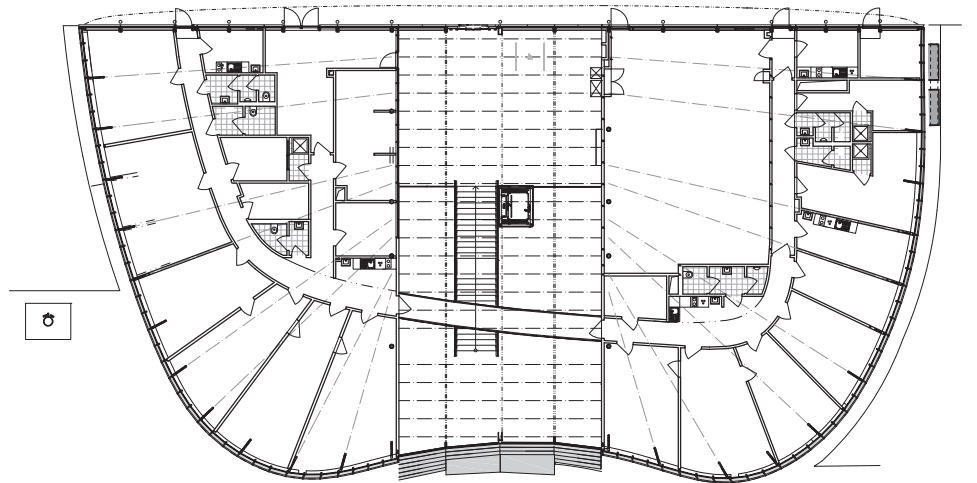
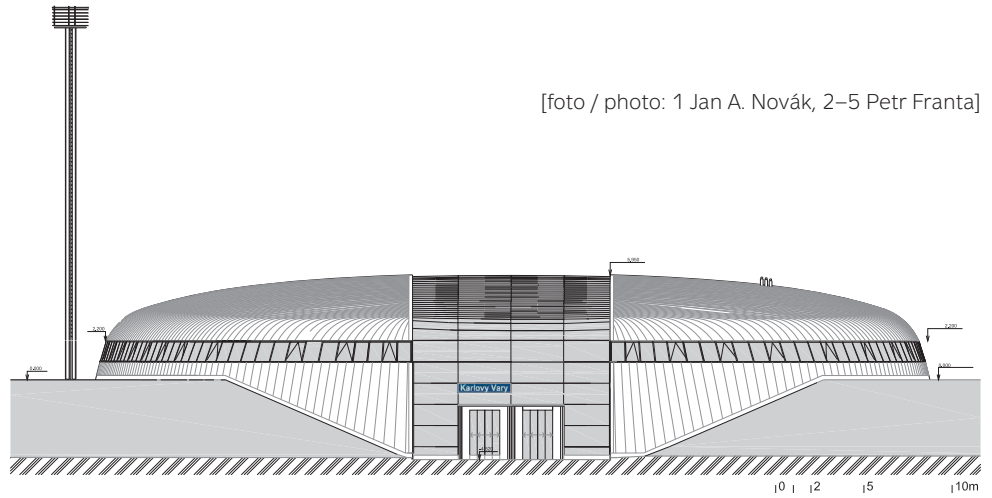
The architectural design uses the slope of the land to both functional and visual effect. The building has an aerodynamic shape that is suited to shedding water and snow, like a tree leaf that is dried by the wind after rain. The architectural language is contemporary; the two-storey building is set in a sloping terrain with mature greenery, and its shape in the direction of the city centre is organic. The central public area is a glazed concourse with natural light from above over both floors, where the ground level connects to the forecourt area, and the first floor is a lobby with the ticket offices of the Czech Railways centre and access to the platform. The transport office is connected to the Czech Railways facilities by a footbridge through the inner space of the concourse.

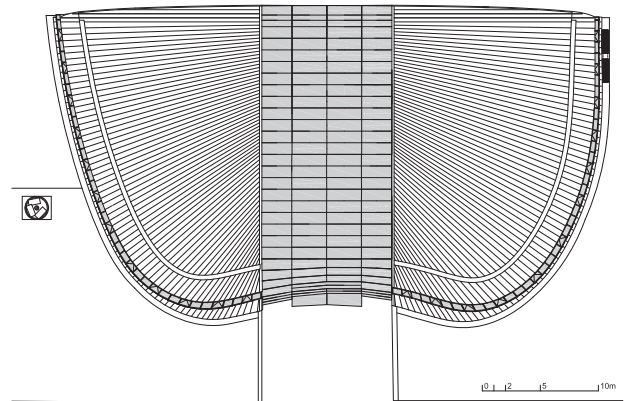
Of the original station from 1898, which was bombed by the Allies on 19 April 1945, a beautiful, listed cast iron shelter has been preserved and professionally restored and integrated into the new track design.

The project received recognition unexpectedly from Portugal. A TV station editor from Lisbon called to say that they were doing a report on the stations of Europe „From Lisbon to Stockholm“ and that they had found our station on the route, and they mentioned that there was an article „*Karlovy Vary has magnificent railway station*“. They came, they saw, and they made a film with an interview ...

[foto / photo: 1 Jan A. Novák, 2–5 Petr Franta]

Salonek ČD Lounge v bývalé příjezdové hale Hlavního nádraží, Praha

Czech Railways Lounge in the former arrivals hall of the Main Station, Prague

2009

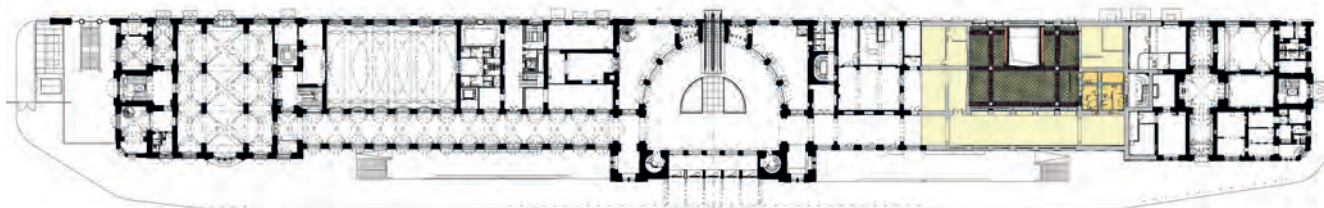
Řešený prostor situován v jižním křídle Fantovy budovy (1907), nemovitě kulturní památky / the space of the lounge is situated in the southern wing of the Josef Fanta building (1907), a listed cultural monument (ÚSKP 41070/1-1864); Pražská památková rezervace / Prague Heritage Reservation, UNESCO

[Autor] [Author]
Petr Franta

[Spolupráce]
[Collaboration]
Jakub Volka, Štěpán Sekera, Lucie Laštovičková, Jan Červenák – klimatolog / climatologist

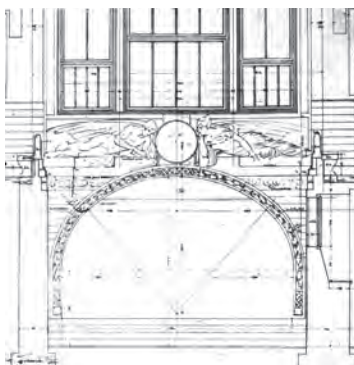
V návrhu je ve směru od magistrály prostor čekárny oddělen od chodby skleněnou stěnou vysokou 3,5 m. Stěna bude umístěna v prostoru mezi historickou konstrukcí (arkády) a první řadou sloupů tak, aby nebyly instalací porušeny žádné historické detaily. Stejně vysoké skleněné stěny budou oddělovat prostor salonku od otvoru v podlaze, kde bylo původní propojovací schodiště, které jsou součástí řešení kontroly klimatu. Schodiště bylo v rámci dostavby nového nádraží v 70. letech odstraněno a otvor s průhledem byl opatřen kovovým secesním zábradlím, provedeným jako kopie anglických dvorků v hlavním průčelí. Bude tak zachován vizuální kontakt s děním o patro níž a zároveň bude salonek zvukově izolován a bude zaručena tepelná pohoda čekajících cestujících. Ke vstupu na perón bude využit jeden ze čtyř stávajících vstupů. Čelní stěna haly je zdobena keramickým reliéfem dvou okřídlených géníů času s hodinovým ciferníkem uprostřed. Reliéf je odborně restaurován.

The design separates the waiting area from the corridor in the direction of the arterial road by a 3.5 m high glass wall. The wall will be placed in the space between the historical structure (arcade) and the first row of columns so that no historical details are disturbed by the installation. Equally high glass walls will separate the lounge area from the opening in the floor where the original connecting staircase was, and is part of the climate control solution. The staircase was removed as part of the new station extension in the 1970s, and the opening with inspection hole was provided with a metal Secession-style balustrade, made to replicate the railing in the main façade. This will maintain visual contact with the action on the floor below, while soundproofing the lounge and ensuring the thermal comfort of waiting passengers. One of the four existing entrances will be used to access the platform. The front wall of the hall is decorated with a ceramic relief of two winged geniuses of time with a clock in the middle. The relief is restored.

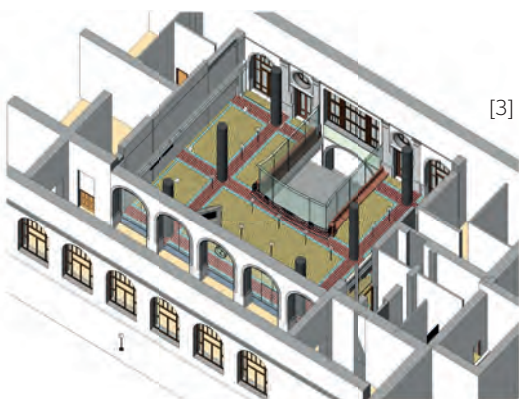

[1]

Josef Fanta:
skica s reliéfem
dvou okřídlených
géníů času

Josef Fanta:
sketch with
a relief of two
winged geniuses
of time

[3]

[2]

[vizualizace / visualization: 1–3 Jakub Volka]

Překryv kolejiště Hlavního nádraží při Vinohradské ulici, Praha

Bridging the tracks at the tunnel head at Vinohradská Street, Prague

2006

Změna Územního plánu hl. m. Prahy č. 1027/06 / Amendment to the Prague City Master Plan No. 1027/06

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

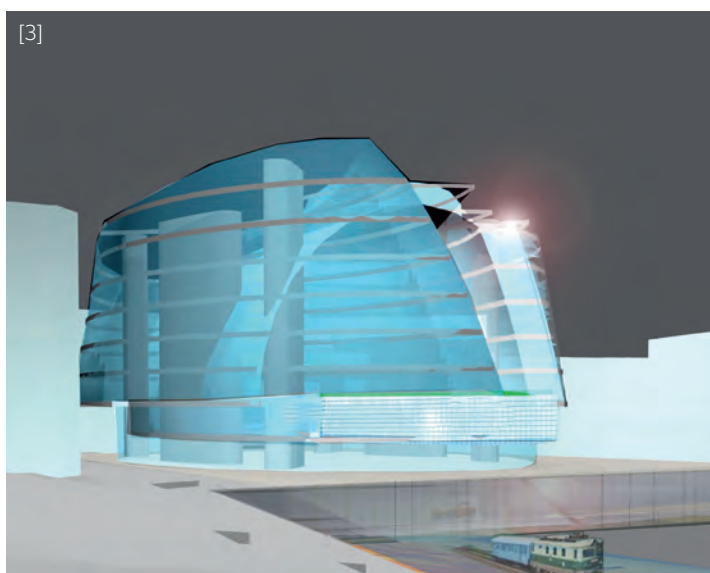
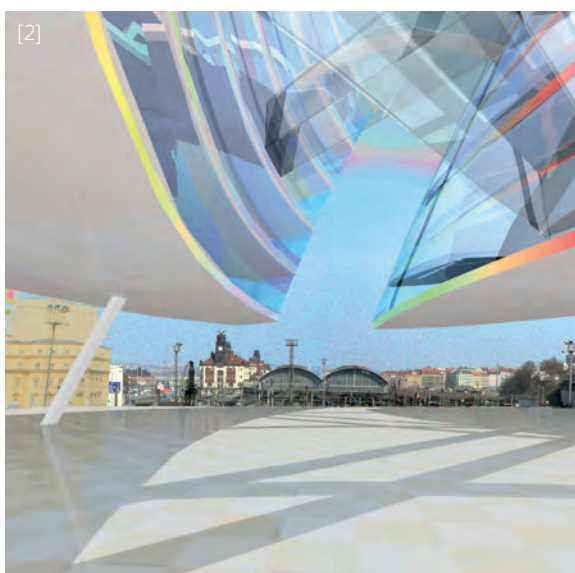
[Collaboration]

Jakub Volka, Lucie Laštovičková, Štěpán Sekera

Z urbanistického hlediska je navrhovaný objekt řešen jako fungující kloub v území propojujícím Václavské náměstí s Královskými Vinohrady. Budova je řešena jako vysoce transparentní architektura, světlo prostupuje celým objektem. Parter je vysoký veřejný prostor umožňující průhledy na Fantovu historickou budovu a Wilsonovo nádraží. Tento prostor s vestibuly vertikálních komunikací a vyhlídkovými restauracemi, umožňuje pěší tahy všemi směry – mezi Vinohradskou třídou a terasou v prodloužení Mánesovy ulice, prostoru budovy bývalého parlamentu a Státní opery, jakož i s budovou nádraží. Spojení z Vinohradské ulice je nyní nevyhovující, prakticky neexistuje. V prodloužení Mánesovy ulice do tohoto prostoru je vložena pěší lávka. Antonín Dvořák z terasy nad vinohradskými tunely rád pozoroval vlaky a poslouchal zvuky lokomotiv. Takto vysunutá terasa se zelení v ústí Mánesovy ulice by tyto výhledy pouze znásobila v průhledech až z Vinohradské třídy, směrem z Václavského náměstí a od nádraží vytváří objekt jakousi vstupní bránu na Královské Vinohrady. Nárožní dominanta působí směrem k Václavskému náměstí jako vyhlídková věž. Dálkové pohledy z této nárožní dominanty s restaurací umožní dosud neznámé pohledy do všech směrů – přes Nové a Staré Město až na Pražský hrad a zpět na střešní krajinu Vinohrad.

From an urban planning point of view, the proposed building is intended to connect Wenceslas Square with Vinohrady. The building is designed as highly transparent architecture, with light permeating the entire building. The ground floor is a tall public space allowing for views of Fanta's historic building and Wilson Station. This space with vestibules of staircases and lifts as well as panoramic restaurants allows pedestrian flows in all directions – from Vinohradská Street to the building of Josef Fanta's station, there is virtually no proper and safe connection from Vinohradská Street. We also proposed new connections via a terrace to the precincts of the former parliament building and the State Opera House. Antonín Dvořák liked to watch trains and listened sounds of whistling locomotives from the terrace above the Vinohrady tunnels. Such an extended terrace with greenery at the mouth of Mánesova Street would multiply the vistas from Vinohradská Street, from the direction of Wenceslas Square, and from the railway station the building forms a kind of gateway to Vinohrady. The corner landmark would function as an observation tower towards Wenceslas Square. Long-distance views from this corner landmark with a restaurant would afford hitherto unknown vistas in all directions – across the New and Old Town to Prague Castle and back to Vinohrady's skyline.

[vizualizace / visualization: 1–3 Jakub Volka]

Přístavba zimní zahrady, vila Kamil Roškot (1939), Praha, Malá Strana

Conservatory extension, Kamil Roškot's villa (1939), Prague, Malá Strana

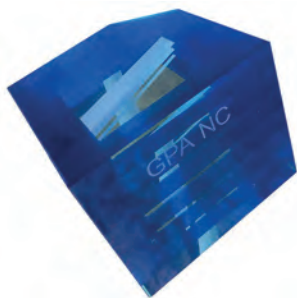
2013

Pražská památková rezervace / Prague Heritage Reservation, UNESCO

[Autor] [Author]
Petr Franta

[Spolupráce]
[Collaboration]
Lucie Laštovičková,
Miroslav Špaček

[Ocenění] [Awards]
Grand Prix architektů
2014, kategorie
Architektonický design
a drobná architektura
/ Architectural
Design and Small
Architecture category

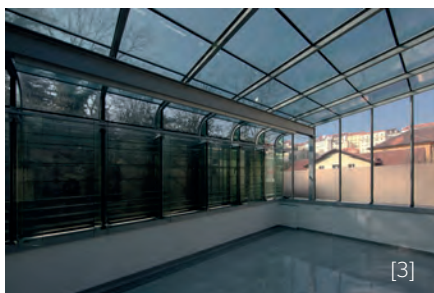

Transparentní prostor zimní zahrady, fyzicky i vizuálně propojený se zelení zahrady, poskytuje možnost celoročního využití jako čítárna, knihovna, prostor pro odpočinek a koníčky. Je zde průchod z vily na zahradu, k níž je též přístup přes původní zachované úzké schodiště od Kamila Roškota. Návrh je veden snahou o nenarušení detailů původního stavu – střecha s fabiony, rizalit schodiště s oválným oknem nový návrh respektuje

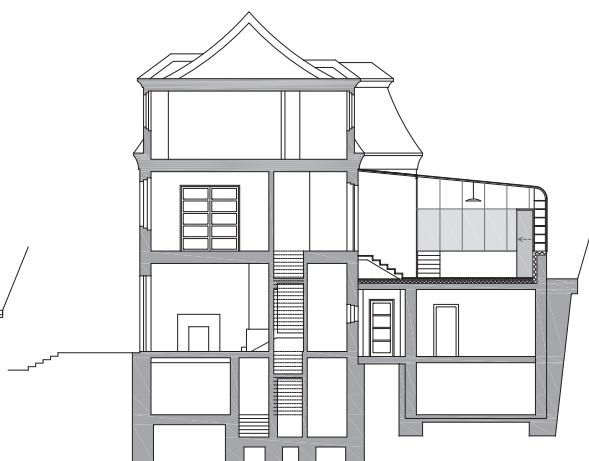
Historické hledisko – prof. Vladimír Šlapeta, DrSc.: „*Přístavba takového transparentního objemu na terasu vily od Kamila Roškota v Praze pod Petřínem, tedy dobře zapadá do dávno pěstované tradice typologie vilové architektury v našem klimatickém prostředí. Kompozice původní architektury objektu se skleněnou přístavbou, transparentním saletelem, vyjadřuje lapidárně kontrast materiality budovy Kamila Roškota – ušlechtilé hmotnosti původního objektu s „imaterialitou“ novotvaru subtilní zimní zahrady, navazující na asymetricky situovanou terasu v pohledech ze severozápadní strany. Žádaným kontrastem „materiality“ stávající stavby a „imateriality“ skleněného novotvaru, je stavba funkčně i objemově zhodnocena. V tomto pozitivním případě dochází i k vystupňování dialogu starého a nového i v souvislosti s tehdy vynuceným kompromisem barokizující střechy nad funkcionalisticky koncipovaným objektem.*“

The transparent space of the conservatory, physically and visually connected to the greenery of the garden, provides the possibility of year-round use as a reading room, library, space for relaxation and hobbies. There is a passage from the villa to the garden, which is also accessed via the original preserved narrow staircase by Kamil Roškot. The design is motivated by a desire not to disturb the details of the original state; the roof with cavetto mouldings, the buttress of the staircase with an oval window are respected by the new design.

The historical perspective – Prof. Vladimír Šlapeta, DrSc.: “*The addition of such a transparent volume to the terrace of Kamil Roškot's villa in Prague below Petřín, therefore, fits well into the long-cherished tradition of the typology of villa architecture in our climatic environment. The composition of the original architecture of the building with the glass extension, a transparent conservatory that concisely expresses the contrast of the materiality of Kamil Roškot's building, the noble mass of the original building, with the „immateriality“ of the new form of the subtle glasshouse, adjoining the asymmetrically situated terrace in the views from the north-west side. The desired contrast between the „materiality“ of the existing building and the „immateriality“ of the new glass form enhances the function and volume of the building. In this positive case, the dialogue between the old and the new is also reinforced in the context of the compromise of the baroque roof over the functionalistically conceived building that was imposed at the time.*“

[foto / photo: 1–5 Antonín Kratochvíl]

Praha, Londýnská 28. Rekonstrukce funkcionalistického domu, Václav Kopecký (1937–1939)

Londýnská 28. Reconstruction of a functionalist house. Václav Kopecký (1937–1939)

1996, 2022

Památková zóna
Královské Vinohrady /
Královské Vinohrady
Heritage Area

[Autor] [Author]

Petr Franta, Michal Brix

[Spolupráce]

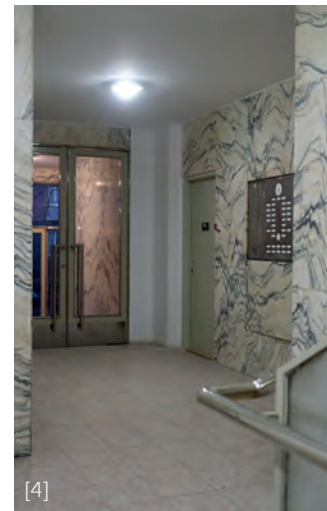
[Collaboration]

Hana Kačírková,
Štěpán Sekera

„Stavební boom druhé poloviny třicátých let bezesporu vyvrcholil v okamžiku, kdy se architekt a stavitel Václav Kopecký (1892–1981) těsně před vyvrcholením tragického konfliktu demokratické republiky s mocným nacistickým sousedem rozhodl vystavět vlastní nájemný dům. Stavba pod pečlivým dohledem svého autora šla rychle kupředu a na konci března 1939 již byla zkolaudována. V následujícím roce již byl tento dům uveřejněn v časopise *Architektura* a figuroval jako jeden z reprezentativních příkladů nájemného bydlení na výstavě *Za novou architekturu v Uměleckoprůmyslovém muzeu*. Václav Kopecký koncipoval dům velkoryse se sedmi nadzemními podlažními a suterénem, který je protažen pod dvůr. V přízemí je elegantní, světlým mramorem obložená vstupní hala, vedoucí ke schodišti a výtahu. Ve všech dalších obytných podlažích jsou v trojtraktové dispozici byty různé velikosti uspořádány tak, že sanitární jádra s koupelnami a WC jsou uskupena ve středním traktu okolo dvou světlíků. Toto řešení umožnilo velkorysé disponování středních obytných hal v obou krajních modulech tak, aby pomocí prosklených stěn vznikl v krajních bytech kontinuální prostor, transparentní skleněnými stěnami přes celou více než sedmnáctimetrovou hloubku domu. Hlavní uliční průčelí je elegantně komponováno krakorcovitým přesazením pětipodlažního symetrického arkýře. Jeho okenní

“The building boom of the second half of the 1930s undoubtedly peaked when architect and builder Václav Kopecký (1892–1981) decided to build his own apartment building just before the culmination of the tragic conflict between the democratic republic and its powerful Nazi neighbour. Under the careful supervision of its architect, building work progressed rapidly, and at the end of March 1939 the building was already approved. The following year, the house already featured in the magazine *Architektura* and was one of the representative examples of rental housing in the exhibition *For a New Architecture at the Museum of Decorative Arts*. Václav Kopecký conceived the house liberally with seven floors and a basement that extends under the courtyard. On the ground floor there is an elegant, light marble-clad entrance hall leading to a staircase and lift. On all the other residential floors, the triple-bay layout has apartments of varying sizes arranged so that sanitary cores with bathrooms and toilets are clustered in the central wing around two skylights. This solution allowed for a generous arrangement of the central living halls in the two outermost modules, so that the glass walls create a continuous space in the outermost flats, transparent through the glass walls over the entire depth of the house of more than 17 metres.

pásky jsou zjevně zvýšeným nadpražím skleníků zimních zahrad, které v kombinaci s balkony obou krajních modulů doplňují sebevědomou architekturu tohoto výjimečného objektu. Suverenita a noblesa této stavby – v interiéru i v exteriéru – nepovstala náhodou. Václav Kopecký (1892–1981) nejprve absolvoval obor pozemního stavitelství na Českém vysokém učení technickém a poté i mistrovskou školu prof. Jana Kotěry na Akademii výtvarných umění. V září roku 1947 uspořádal Jaromír Krejcar za spolupráce Otakara Treichlingera reprezentativní výstavu československé meziválečné architektury v prostorách Královské společnosti britských architektů v Londýně. Mezi ukázkami naší obytné architektury zastoupenými na této výstavě nechyběl tehdy ani Kopeckého vlastní nájemný dům. A tak se Londýnská ulice z Královských Vinohrad – díky Václavu Kopeckému – prezentovala i na prestižní adrese v Královském institutu britských architektů v Londýně.”

ŠLAPETA, Vladimír. „Londýnská 596/28 Václav Kopecký /1939/“. In: FRANTA, Petr a Vladimír ŠLAPETA: Londýnská ulice. Příběhy domů a lidí. Vydala Městská část Praha 2, 2020: 41–46.

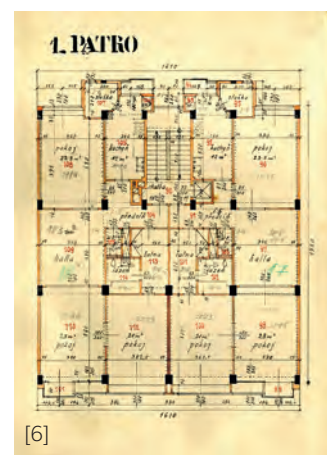
V domě sídlí ateliér PETER FRANTA ARCHITECTI, v průběhu let byl rekonstruován vstupní vestibul, schodišťová hala a veřejné prostory, rovněž byla rekonstruována fasáda, vše pod dohledem památkové péče NPÚ a OPP MHMP.

[foto / photo: 1–4 Vladimír Šlapeta, 5 Petr Franta, 6 Václav Kopecký]

The main street façade is elegantly composed with a five-storey symmetrical cantilevered projection. Its window bands are attenuated by the raised lintels of the conservatories, which, combined with the balconies of the two outermost modules, add to the confident architecture of this exceptional building. The excellence and refinement of this building – both inside and outside – were not fortuitous. Václav Kopecký (1892–1981) graduated in civil engineering from the Czech Technical University and then completed the master school of Prof. Jan Kotěra at the Academy of Fine Arts. In September 1947, Jaromír Krejcar, with the cooperation of Otakar Treichlinger, organised a representative exhibition of Czechoslovak interwar architecture at the Royal Society of British Architects in London. Kopecký's own apartment house was among the examples of Czech residential architecture represented at this exhibition. And so, thanks to Václav Kopecký, 'London Street' from 'the Royal Vineyards' was also present at the prestigious address of the Royal Institute of British Architects in London.”

ŠLAPETA, Vladimír. „Londýnská 596/28 Václav Kopecký (1939)“. In: FRANTA, Petr a Vladimír ŠLAPETA.: Londýnská ulice. Příběhy domů a lidí. Vydala Městská část Praha 2, 2020: 41–46.

The building houses the studio of PETER FRANTA ARCHITECTS. Over the years, the entrance vestibule, staircase hall and public areas have been reconstructed, as well as the façade, all under the supervision of the National Heritage Institute and the Heritage Department of the City of Prague.

1937, stavební povolení

1937, building permit

Urbanistický generel ulic Londýnská/Bruselská, Praha 2

Urban Master Plan for the Londýnská/ Bruselská streets, Prague 2

2020

Památková zóna
Královské Vinohrady /
Královské Vinohrady
Heritage Area

[Autor] [Author]
Petr Franta

[Spolupráce]
[Collaboration]
Hana Kačírková, Jiří
Sedláček, Štěpán
Sekera, Petr Sobotka,
Vratislav Brabeneč

Nová aktualizace Generelu navázala na náš návrh Generelu křížce ulic Londýnská a Bruselská z roku 2005, vyhodnotila již realizované úpravy Technické správy komunikací. Nově byla upravena infrastruktura pro výsadbu zeleně, dláždění chodníků s bezbariérovou úpravou, realizace přechodů pro chodce, návrh úpravy dopravního řešení, infrastruktury sítí pro umístění podzemních kontejnerů na recyklování, návrh umístění městského mobiliáře, návrh doplňkové zeleně v předzahrádkách soukromých činžovních domů i alejových stromů.

Dále byla doplněna o evidenci funkcí městského významu i soukromých vlastníků domů, současně byla provedena rozsáhlá rešerše historických archivních materiálů, domů, jejich architektů i urbanistů tvořících tento soubor budov.

Díky zajímavému vývoji této ulice v rámci aktualizace Generelu vznikla publikace

„Londýnská ulice, příběhy domů a lidí“ autorů Petra Franta a Vladimíra Šlapety a výstava (06–07/2021) se spoluautory Sylvíí Hájkovou a Patrikem Bílým.

The update of the Master Plan was based on our proposed Master Plan for the Londýnská and Bruselská streets from 2005, and assessed the modifications already carried out by the Technical Administration for roads. This involved remodification of the infrastructure for planting greenery, paving sidewalks with barrier-free accessibility, implementation of pedestrian crossings, design of traffic solutions, infrastructure networks for the placement of underground recycling containers, design of urban furniture, design of additional greenery in the front yards of private apartment buildings and alley trees.

It was further supplemented by a record of the functions of urban significance and private owners of the houses. At the same time extensive research was carried out into historical archival materials, the houses, their architects and the urban planners who created this set of buildings.

In the light of the interesting development of this street, as part of the Master Plan Update a publication was created entitled “Londýnská Street, Stories of Houses and People”, authored by Petr Franta and Vladimír Šlapeta, and an exhibition was held (06–07/2021) with co-authors Sylvie Hájková and Patrik Bílý.

[foto / photo: 1–2 Vladimír Šlapeta,
Patrik Bílý, 3–4 Petr Franta]

GRAM kavárna, Záhřebská 23–25, Praha

GRAM Café, Záhřebská 23–25, Prague

2023

Památková zóna
Královské Vinohrady /
Královské Vinohrady
Heritage Area

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

Štěpán Sekera, Vladimír
Míka; interiér / interior
Tomáš Prouza, D3A

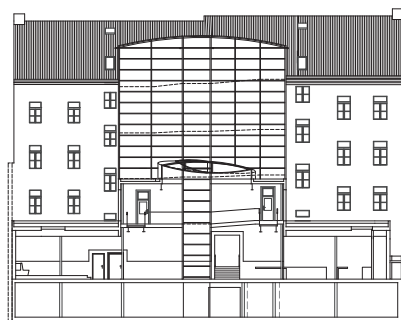
Na kompletní rekonstrukci celého komplexu budov z roku 2000 navazuje po dvou dekádách s novým majitelem rekonstrukce celého přízemí. Prostor dvorany osvětlené oválným světlíkem byl otevřen v celé šíři půdorysu s novou funkcí kavárny – bistra. Nový průchod s průhledy do zahrady zadního traktu navazuje na prosklený vestibul původního návrhu. Nově jsou vloženy otevřená kuchyně, bar přes celou šířku prostoru dvorany, při ulici je situována pekárna s cukrárnou. Nově je též uspořádána zahrada s terasou se vzrostlými stromy a bobkovišněmi, zasazenými podle projektu Vratislava Brabence v roce 2000.

The complete reconstruction of the entire building complex from year 2000 was followed by the reconstruction of the entire ground floor after two decades with a new owner. The space of the central two storey hall, illuminated by an oval skylight, was opened up across the entire width of the floor plan with a new café-bistro function. A new passageway with views into the rear garden connects to the glass vestibule of the original design. Newly inserted are an open kitchen, a bar across the full width of the space, and a bakery and pastry shop located on the street. There is also a newly arranged garden with a terrace with mature trees and cherry laurel trees, planted according to a project by Vratislav Brabenc in 2000.

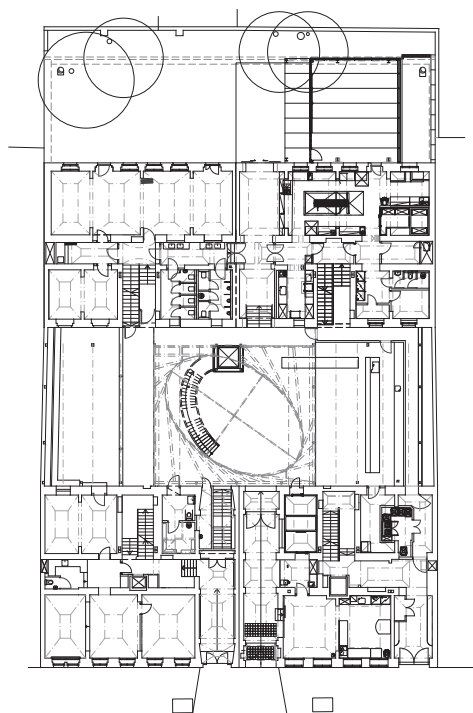

[3]

[4]

[5]

[foto / photo: 1, 3–5 Petr Franta, 2 Štěpán Sekera]

Záhřebská 23–25, Praha

Záhřebská 23–25, Prague

1998–2000

Památková zóna
Královské Vinohrady /
Královské Vinohrady
Heritage Area

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

Christopher Braddock,
Hana Kačírková,
Jiří Sedláček, Lucie
Laštovičková, Vladimír
Míka, Miroslav
Matějka st., Markéta
Svobodová, Daniel Kříž

[Ocenění] [Awards]

Čestné uznání Grand
Prix architektů 2000,
kategorie Rekonstrukce
/ Honorable Mention
in the Reconstruction
category; Evropská
cena AIA EUROPE
2000 International
Design Award

„Komplex budov sestával z dvou uličních domů a dalších dvou spojených objektů ve dvoře. Uliční průčelí teď získala pietní obnovou původní vzhled, jaký měla v době výstavby před 100 lety, resp. v době meziválečné modernizace – průčelí jednoho z domů totiž bylo tehdy puristicky zjednodušeno architektem Václavem Kopeckým (shodou okolností autorem skvělé funkcionalistické budovy v sousední Londýnské ulici, kde dnes sídlí ateliér Petra Franty). Cenné na této obnově průčelí je i to, že není pouhou kulisou maskující zcela proměněný vnitřek, ale nadále koresponduje s jeho strukturou. Protože v objektech do ulice zůstaly umístěny byty, neztratil dům svou živou tvář. Rovněž oba vchody zůstaly na svém místě a podržely si svůj charakter, zatímco původní vjezdy do dvora byly proměněny jeden ve vjezd do velké společné podzemní garáže a druhý v prosklený průchod k zadnímu objektu s kancelářemi. Celý komplex je vzájemně propojen krytým atriem, v němž se proměnil původní dvůr. Toto nové srdce komplexu má příjemnou atmosféru chráněného místa, zalitého světlem, které sem proniká oválným proskleným stropem. Slouží jako recepce s trvalým pultem služby i jako komunikační uzel, odkud lze vystoupat zalomeným kovovým schodištěm nebo vyjet proskleným výtahem k lávkám, které propojují jednotlivé trakty a umožňují tak i variabilní spojování administrativních prostor. Sklo, kov, světlo a hladké plochy dvorních fasád vytvářejí překvapivý kontrast moderního světa v nitru tradičních měšťanských domů.“

„The complex of buildings consisted of two houses fronting the street and two other connected buildings in the courtyard. The street frontage has now been restored to the original appearance it had when it was built 100 years ago, at the time of the interwar modernisation. The frontage of one of the houses was puristically simplified by architect Václav Kopecký (coincidentally the architect of the excellent functionalist building in neighbouring Londýnská Street, where Petr Franta's studio is located today). What is also valuable about this restoration of the façade is that it is not a mere backdrop masking the completely transformed interior, but continues to correspond with its structure. Because apartments have remained in the buildings facing the street, the house has not lost its lively appearance. Likewise, the two entrances have remained in place and retained their character, while the original entrances to the courtyard have been transformed, one into an entrance to a large shared underground garage and the other into a glazed passageway to the rear building with offices. The entire complex is interconnected by the covered atrium into which the original courtyard has been transformed. This new heart of the complex has the pleasant atmosphere of a sheltered place, flooded with light that comes through the oval glass ceiling. It serves both as a reception area with a permanent service desk and as a communication hub, from where it is possible to ascend a curved metal staircase or take a glass lift up to the footbridges that connect the various bays and thus allow for variable con-

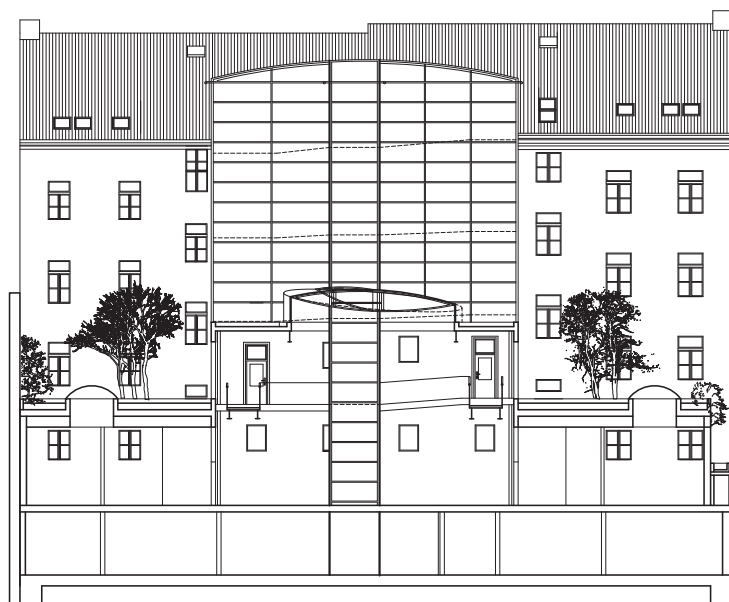
Kratochvíl, Petr. *Rekonstrukce domů v Záhřebské ulici. Záhřebská 23 a 25, čp. 170/XII, „Praha 2 - Vinohrady* In: Platovská, M. a kol.: *Slavné stavby Prahy 2*. Foibos Books 2011, s.263–265.

nections between the administrative areas. Glass, metal, light and the smooth surfaces of the courtyard facades create a surprising contrast to the modern world inside the traditional burgher houses.”

Kratochvíl, Petr. *Rekonstrukce domů v Záhřebské ulici. Záhřebská 23 a 25, čp. 170/XII,*

„Praha 2 – Vinohrady In: Platovská, M. a kol.: *Slavné stavby Prahy 2*. Foibos Books 2011, pp.263–265.

[foto / photo: 1–3 Lubomír Fuxa]

Loft Petra Franty, Záhřebská 25, Praha

Petr Franta's Loft, Záhřebská 25, Prague

2000

Památková zóna
Královské Vinohrady /
Královské Vinohrady
Heritage Area

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

Christopher Braddock,
Hana Kačírková, Jiří
Sedláček, Vladimír Míka,
Markéta Svobodová,
Vratislav Brabenec –
zeleň / greenery

„Završením rekonstruovaných objektů – v obrazném i fyzickém smyslu – bylo vytvoření dvou netradičních prostorných bytů v nástavbách podkroví. Zejména byt-ateliér, který si pro sebe navrhl sám Petr Franta, připomíná loftové interiéry, jaké kdysi projektoval do starých průmyslových objektů v Montrealu. Převýšené prostory rozpínající se mezi konstrukcí krovu přes dvě podlaží jsou jen volně a nepravidelně členěné, takže zóny pro bydlení vlastní či hostů, práci a pracovní či společenská setkávání se navzájem překrývají a prolínají. Zvláštní efekty nabízí převážně horní osvětlení, které sem vstupuje dokonce i skleněnou podlahou terasy zaříznuté do střechy, z níž je krásný výhled přes dvůr na město a kterou lze dokonce proměnit v mělkou vodní nádrž.“

Kratochvíl, Petr. *Rekonstrukce domů v Záhřebské ulici. Záhřebská 23 a 25, čp.170/XII, „Praha 2 - Vinohrady* In: Platovská, M. a kol.: *Slavné stavby Prahy 2*. Foibos Books 2011, s.263–265.

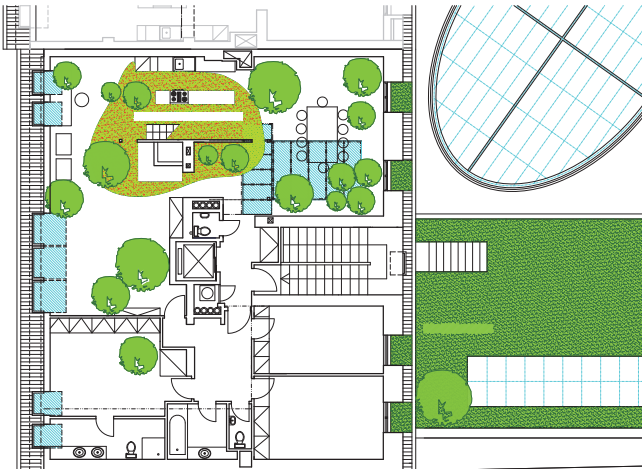
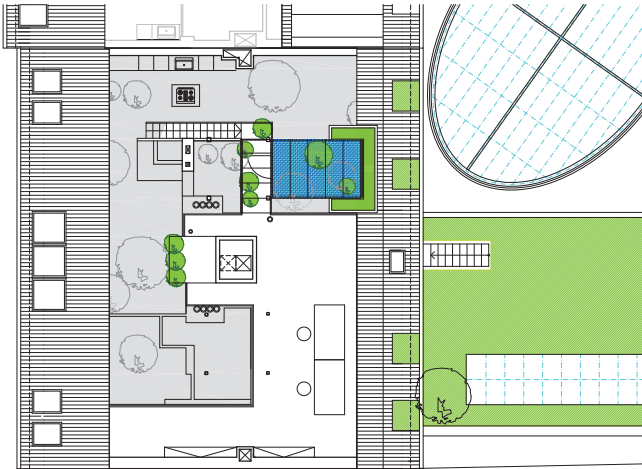
„The crowning achievement of the reconstructed buildings – in both a figurative and physical sense – was the creation of two unconventional spacious flats in loft extensions. In particular, the studio apartment, which Petr Franta designed for himself, is reminiscent of the loft interiors he once designed for old industrial buildings in Montreal. The elevated spaces extending between the truss structure over two floors are only loosely and irregularly divided, so that the zones for one's own or guests' living, working and social gatherings overlap and merge with each other. Special effects are achieved mainly by light from above, which even enters through the glass floor of the terrace cut into the roof, which offers a beautiful view across the courtyard to the city and can even be turned into a shallow pool.“

Kratochvíl, Petr. *Rekonstrukce domů v Záhřebské ulici. Záhřebská 23 a 25, čp.170/XII,*

„*Praha 2 - Vinohrady* In: Platovská, M. a kol.: *Slavné stavby Prahy 2*. Foibos Books 2011, pp.263–265.

[foto / photo: 1 Tomáš Železný, 2 Petr Franta, 3–4 Lubomír Fuxa]

Klub Lávka – Muzeum Bedřicha Smetany, Praha

Lávka Club – Bedřich Smetana Museum, Prague

1998, 2002

V rámci komplexu
Českého muzea hudby /
Within the complex of the
Czech Museum of Music

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

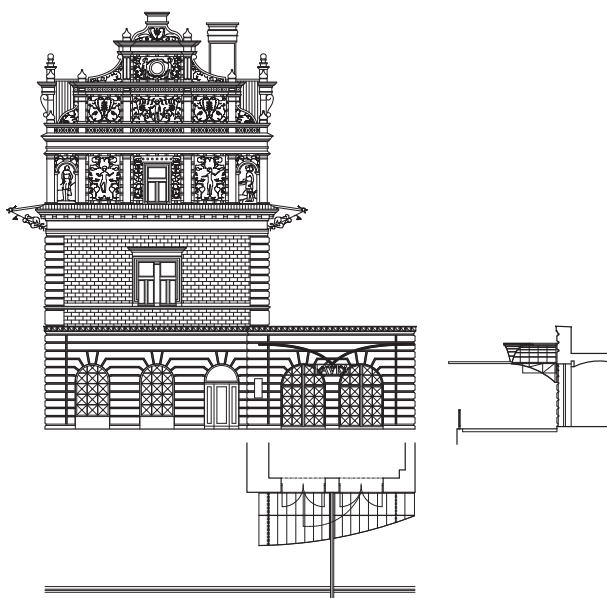
Hana Kačirková, Lucie
Laštovičková, Jiří
Sedláček, Štěpán Sekera

Novorenesanční stavba se sgrafity 1883–1884, architekt Antonín Wiehl, výmalba Miko-
láš Aleš a František Ženíšek v historickém
kontextu nábřeží Vltavy v Pražské památko-
vé rezervaci Staré Město, na místě bývalých
staroměstských mlýnů.

Rekonstrukce nového vstupního foyeru
s barem a divadelního klubu, renovace di-
vadelního sálu. Návrh skleněné markýzy
nad vstupem byl jedním z prvních příkladů
povolených NPÚ na Starém Městě. V době
povodní v roce 2002 voda Vltavy sahala těs-
ně pod markýzu. Interiéry bylo nutno znovu
rekonstruovat. Pohled ze Smetanova nábře-
ží na Karlův most a Pražský hrad patří k nej-
exponovanějším v Praze.

Neo-Renaissance building with sgraffito
1883-1884, architect Antonín Wiehl, paint-
ers Miko-
láš Aleš and František Ženíšek in the
historical context of the Vltava riverbank in
the Historic City of Prague Old Town Con-
servation Area, on the site of the former Old
Town Mills.

Reconstruction of the new entrance foyer
with bar and theatre club, renovation of the
theatre hall. The design of the glass awning
over the entrance was one of the first
examples permitted by the National Her-
itage Institute in the Old Town. At the time
of the 2002 flood, the water of the Vltava
River reached just below the awning. The
interiors had to be reconstructed anew. The
view from Smetana Embankment to Charles
Bridge and Prague Castle is one of the most
prominent in Prague.

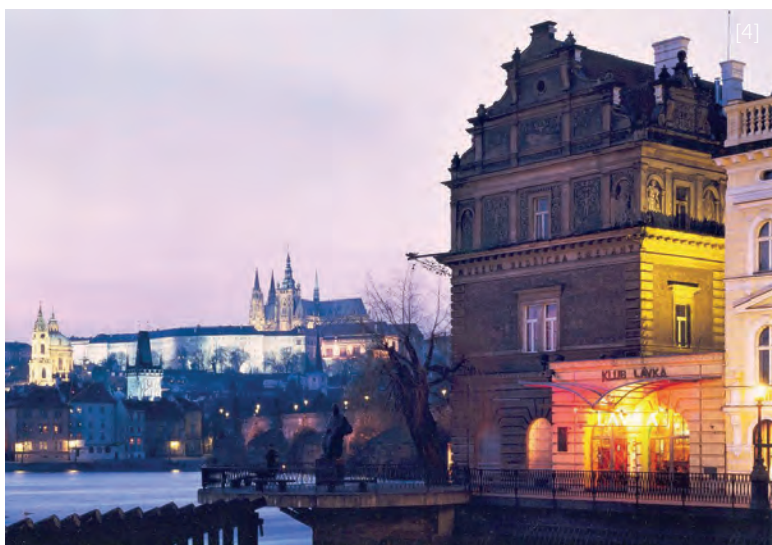

[2]

[3]

[foto / photo:
1-4 Pavel Štecha]

[4]

Rezidence Bezovka, Praha

Bezovka Residence, Prague

2006

Nemovitá kulturní památka / a listed cultural monument

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

Jiří Sedláček, Lucie Laštovičková, Hana Kačírková, Štěpán Sekera, Jakub Volka, Vladimír Míka

[Ocenění] [Awards]

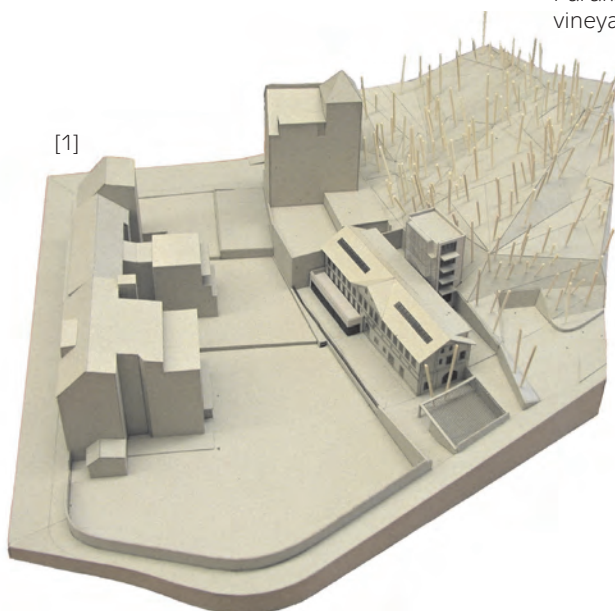
Finalista Grand Prix architektů 2007, kategorie Rekonstrukce / Finalist in the Reconstruction category; Finalista soutěže NOVÝ DOMOV ROKU 2007, kategorie 03 Rekonstrukce bytového domu nebo jiné budovy pro účel bydlení / Finalist in the competition NEW HOUSE OF 2007, Category 03/Renovation of a dwelling house or other building for housing purposes

Klasicistní dvoupatrová vila z roku 1876, architekt Josef Kalkus, je jedinou zachovanou stavbou z obřího areálu hostince a vodního mlýna Bezovka, je v ústředním seznamu kulturních památek České republiky: venkovská usedlost Bezovka. Pozoruhodné bylo, že k zábavnímu areálu po vzoru Vídně a Berlína vedla v roce 1883 první ze čtyř koněspřežných tratí ze Staroměstského a Malostranského náměstí. Hostinec zanikl roku 1936 při průtahu Prokopovy ulice směrem k Olšanům.

Historická budova na hraně vrchu Svatého Kříže je rekonstruována, do korun stromů, svahu parku Parukářka z bývalých vinic založených Karlem IV. byla integrována převážně skleněná pětipodlažní budova pro bydlení.

The Neo-Classical two-storey villa from 1876, designed by architect Josef Kalkus, is the only surviving building from the gigantic Bezovka Inn and Water Mill complex and is on the Central List of Cultural Monuments of the Czech Republic: the Bezovka Country Estate. Interestingly, the first of four horse-drawn tramways from the Old Town and Lesser Town Squares ran to the entertainment complex in 1883, following the example of Vienna and Berlin. The inn was demolished in 1936 when Prokopova Street was extended towards Olšany.

The historic building on the edge of Svatý Kříž hill has been reconstructed, and a mostly glass five-storey building for housing has been integrated into the slope of the Parukářka park, created out of the former vineyards founded by Charles IV.

[foto / photo: 1 archiv Petr Franta, 2–5 Pavel Štecha]

Kostel sv. Rodiny, lázeňské město Luhačovice

The Church of the Holy Family, Luhačovice Spa

1997

Městská památková
zóna Luhačovice /
Luhačovice Heritage Area

[Autoři] [Authors]

Michal Brix, Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

Lucie Laštovičková,
Jiří Sedláček, Gabriel
Zajíček, Jaroslav Felix

[Ocenění] [Awards]

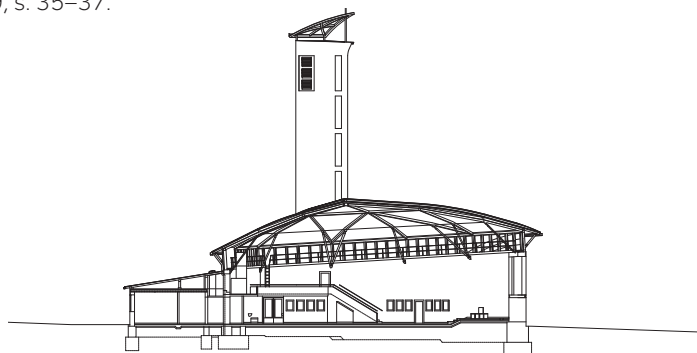
Realizace byla vybrána
do publikace: Stock, J.,
Wolfgang. In: *Christliche
Sakralbauten in Europa
von Aalto bis Zumthor =
Christian Sacral Buildings
in Europe from Aalto
to Zumthor*. Prestel:
2004. s. 304–305.

„Stavba kostela je architektonické téma, které se u nás vynořilo po padesáti letech téměř z úplného zapomenutí. V Lázních Luhačovice vznikla pozoruhodná chrámová stavba, venkovsky prostá, vlídná, zároveň kultivovaná ve své plastické modelaci a harmonické sdružení architektonického, kontextuálního, sopečného a liturgického aspektu. Hlavní část, vlastní kostel, tvoří trojúhelníkové těleso s konvexními stěnami. Je to v podstatě orientovaná centrála. V těžišti skladby se nalézá vertikála štíhlé bílé věže, rovněž trojúhelníkového půdorysu, ukončené vykloněnou, volně do prostoru zvednutou trojbokou střechou, která jako by byla křídlem, chystaným se vznést. Sítoví ploché klenby z ocelových trámů připomíná vzdálené abstraktní klenby Santiniho, bílé stěny s pásovými okny odkazují k moderně, oblité formy k expresionistické architektuře. Formální jazyk stavby je živou, přirozenou a spontánní syntézou, citlivě aplikovanou na chrámové téma.“

Halík, Pavel. *Kostel sv. Rodiny / Church of the Holy Family*. In: Kratochvíl, Petr a Pavel Halík. *Česká architektura / Czech Architecture 1989–1999*. Praha: 1999, s. 35–37.

„Church building emerged as a theme for architects after fifty years of almost complete oblivion. In Luhačovice Spa, a remarkable church building was created, rustically simple and welcoming, while at the same time refined in terms of its shape and the harmonious combination of architectural, contextual, sculptural and liturgical aspects. The main part, the church itself, consists of a triangular structure with convex walls. At the centre of the composition is the vertical of a slender white tower, also triangular in plan, terminating in a tilted triangular roof, freely raised into space, like a wing about to soar. The network of flat vaults made of steel beams recalls Santini's distant abstract vaults. The white walls with strip windows allude to modernism, the rounded forms to expressionist architecture. The formal language of the building is a lively, natural and spontaneous synthesis, sensitively applied to the theme of a church.“

Halík, Pavel. *Kostel sv. Rodiny / Church of the Holy Family*. In: Kratochvíl, Petr a Pavel Halík. *Česká architektura / Czech Architecture 1989–1999*. Praha: 1999, pp. 35–37.

[2]

[3]

[foto / photo: 1 Petr Franta, 2-4 Pavel Štecha]

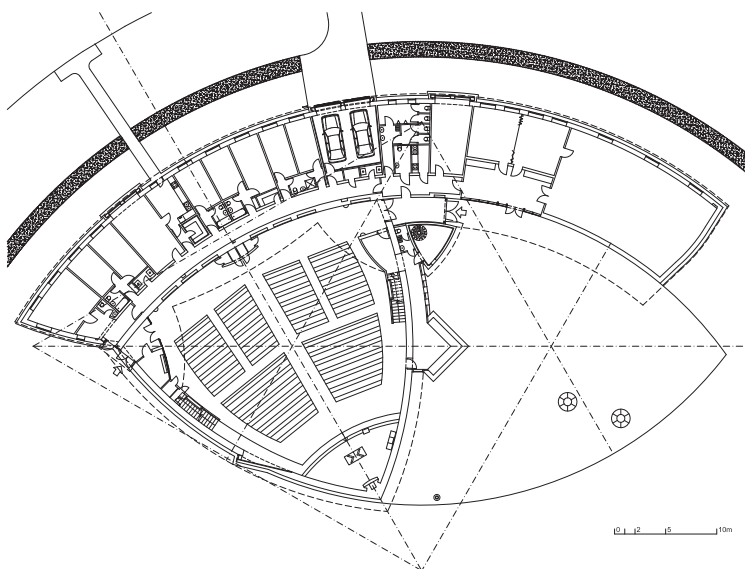

[4]

[foto / photo:
1–5 Pavel Štecha]

[1]

[2]

Letiště Václava Havla Praha, Terminál 1

Václav Havel Prague Airport, Terminal 1

1994–2002

[Autoři] [Authors]

Michal Brix, Petr Franta
– **Brix & Franta Architekti**
v asociaci se **Scott Associates**, Toronto, Kanada

[Spolupráce]

[Collaboration]

Lucie Laštovičková, Hana Kačírková, Jiří Sedláček, Štěpán Sekera, Jaroslav Felix, Aleš Rouček

[Ocenění]

Finalista Grand Prix Architektů 1998;
Nominace na cenu Stavba roku 1998;
Udělena Cena Inženýrské Akademie 1998 za vynikající realizovaný projekt;
Cena primátora hl. m. Prahy za mimořádně kvalitní architektonické dílo, realizované v období 1989–1999;
Nominace České republiky v 6. ročníku ceny Mies van der Rohe Pavilion Award 1998 za evropskou architekturu

„Nadčasová elegance, Rozšíření letiště v Praze – Ruzyni: Konfigurace staveb, jejich dispoziční uspořádání, dimenze a propojení s existující částí je určováno provozem a vzdoruje osobité architektonické interpretaci, přesto objevujeme hned po příchodu výrazové znaky, které svědčí o silné převaze tvarového cítění, nadřazeného objektivitě provozních a technických parametrů a dosaženého prostředky a řeči pokročilé high-tech technologie.

To, co nás na nových stavbách nejdřív zaujme, jsou při příjezdu jejich mohutné vlněné linie, uzavírající ze strany siluetu hlavní haly a ustupující posléze v perspektivě v lehkém vlnění boků střechy nad přístavním pierem (prstem) do prostoru letiště. Vlny připomínají spíše let ptáka, mávajícího křídly, než přímočarý pohyb letadla. Jsou tedy tvarovou metaforou, pocházející z živé organické přírody, a je třeba dodat, že právě jí se podrobuje a obdivuhodně přizpůsobuje jazyk pokročilé technologie. Má bezesporu blíž k biomorfnímu řádu než geometrickému, což si architekti Brix a Franta dobře uvědomili. Ostatně, zájem o organické architektonické tvary charakterizuje i jejich ostatní tvorbu.

Nejvýraznějším elementem nové stavební konfigurace je velká odbavovací hala. Její strop má tvar výrazně modelované esovitě křivky, která se jako asymetrická klenba zvedá nad prostorem haly, svou nižší konkávní částí přesahuje její vstupní stěnu a v celé délce nad ní vytváří rozsáhlou markýzu. Jestliže prostor haly o rozměrech 35 × 105 m včetně provozního zařízení a vybavení odpovídá standardu mezinárodních

„Timeless elegance, Prague Ruzyně Airport Extension: The configuration of the buildings, their layout, dimensions and connection with the existing part is determined by traffic and defies personal architectural interpretation, yet we discover immediately upon arrival expressive signs that testify to the strong predominance of a sense of form, superior to the objectivity of operational and technical parameters and achieved by the resources and language of advanced high-tech technology.

What first strikes us about the new buildings on arrival are their massive undulating lines, enclosing the silhouette of the main hall from the side and then receding in perspective in the slight undulations of the sides of the roof over the pier into the airport space. The waves are more reminiscent of the flight of a bird flapping its wings than the straight-line movement of an aircraft. They are thus a shape metaphor, originating in living organic nature, and it should be added that the language of advanced technology obeys and admirably adapts to it. It is undoubtedly closer to a biomorphic order than a geometric one, as the architects Brix and Franta have well realised. After all, their interest in organic architectural forms also characterises their other work.

The most striking element of the new building configuration is the large departure hall. Its ceiling has the shape of a distinctly sculpted S-shaped curve that rises like an asymmetrical vault above the departure hall space, its lower concave part extending beyond the entrance wall and forming a large awning over its entire length. While

[foto / photo: Rodolphe Rutman]

letištích terminálů, architektonické výrazové kvality haly se soustřeďují na střešní konstrukci, nesoucí strop.

Konstrukci tvoří paralelní dvojice příhradových vazníků, které jsou řazeny ve dvanáctimetrových odstupech a dávají prostoru haly výrazný a působivý rytmus, zdůrazněný dvojnásobným esovitým zakřivením horních a dolních prutů, liniemi světlíkových pásů ve střeše a sledem příčných vaznic. Složitá kovová síťovina je opatřena světlým stříbrným nátěrem, železo a ocel pozbývají svou těžkou hmotnou substancí a stávají se svěbytným prosvětleným optickým systémem, korunujícím celý prostor snad podobně jako v gotické katedrále.“

Halík, Pavel. *Letiště funkční i elegantní – Nadčasová elegance*. In: Fórum architektury a stavebnictví, 7(1997): s. 5–8.

the 35 × 105 m concourse space, including the operational facilities and equipment, is of international airport terminal standard, the architectural expressive qualities of the concourse are concentrated on the roof structure supporting the ceiling.

The structure consists of parallel pairs of trusses, which are arranged at 12-metre intervals and give the hall space a distinctive and impressive rhythm, emphasised by the double-S curvature of the upper and lower members, the lines of the skylight bands in the roof and the sequence of transverse trusses. The intricate metal siding is coated in a light silver paint, so that the iron and steel lose their heavy material substance and become a kind of illuminated optical system, crowning the whole space, perhaps like a Gothic cathedral.“

Halík, Pavel. *Letiště funkční i elegantní – Nadčasová elegance*. In: Fórum architektury a stavebnictví, 7(1997): pp. 5–8.

[Awards]

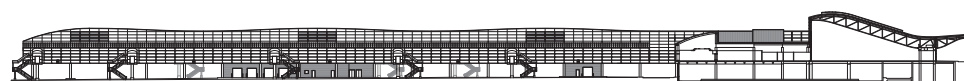
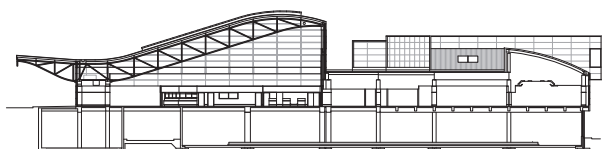
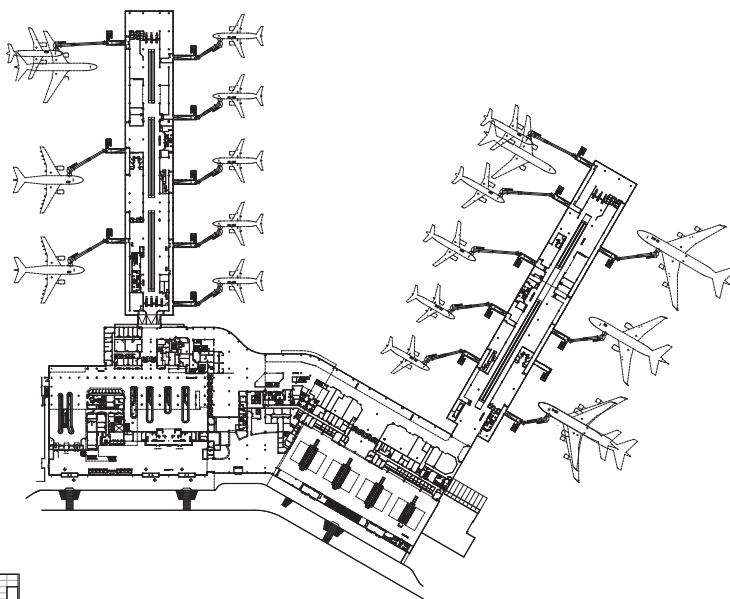
Finalist Czech Society of Architects Grand Prix 1998; Nominated for the „Building of the Year“ 1998; Awarded the Engineering Academy Prize 1998 for an outstanding project; Prize of the Mayor of Prague for an exceptionally high quality architectural work, completed in the period 1989-1999; The Czech Republic's nomination in the 6th Mies van der Rohe Pavilion Award 1998 for European Architecture

[1]

[2]

[foto / photo: 1,4 Rodolphe Rutman, 2 Pavel Štecha, 3 model Vladimír Jeník / foto Pavel Štecha]

Rekonstrukce a dostavba objektu na Příkopě 13, Praha

Reconstruction and extension of the building at Na Příkopě 13, Prague

1997
nemovitá kulturní památka / a listed cultural monument; Pražská památková rezervace / Prague Heritage Reservation; UNESCO

[Autor] [Author]
Michal Brix, Petr Franta
– Brix & Franta Architects

[Spolupráce]
[Collaboration]
Hana Kačírková,
Jiří Sedláček, Lucie
Laštovičková, Štěpán
Sekera, Vladimír Míka,
Miroslav Matějka

Objekt je nemovitá kulturní památka na pohledově exponovaném místě pěší zóny Pražské památkové rezervace. Navržené úpravy respektovaly v proporcích jeho palácovou klasicistní podobu se střídmou nástavbou skleněné konstrukce v rovině střechy do Havířské ulice. Ve střední části ploché střechy je prosklená konstrukce světlíku segmentového průřezu prosvětlující dvůr atria.

Objekt po léta obýval n.p. Pofis, který v průběhu let provedl řadu zásahů do budovy i fasády. Od roku 1978 bylo na tuto budovu vypsáno osm havarijních výměřů. Přístup k záchraně památky vycházel z této havarijní situace, po obvodu suterénu bylo nutné staticky zajistit objekt 148 mikropilotami.

Objekt byl celkově zrekonstruován včetně inženýrských sítí a přípojek.

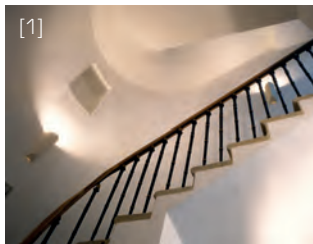
Při zpracování studie na využití domu Na Příkopě 13 jsme vycházeli z předpokladu a doporučení Odboru památkové péče. Objekt zachovává úroveň hlavní uliční římsy, sklon střech uveden do původního stavu dle dobové dokumentace z roku 1900 při zachování úrovně hlavní uliční římsy, která je ve stejné úrovni jako u protějšího paláce Sylva Tarouca, vytváří v tomto místě enklávu původní hladiny zástavby. Sedlové střechy s krytinou bobrovkou jsou opatřeny vikýři dle dobové dokumentace.

Původní proporce fasád jsou zachovány – pilastry, římsy, balkón do ulice Na Příkopě. Veškeré architektonické detaily byly po průzkumech zrestaurovány do původního stavu včetně barevnosti. Všechny tři uliční fasády mají ve stávajících otvorech nová okna, která jsou osazena do líce fasády dle praxe v klasicismu.

The building is a cultural monument in an exposed location in the pedestrian zone of the Historic Centre of Prague. The proposed modifications respected its Neo-Classical palace-like proportions with a discreet extension of the glass structure in the plane of the roof to Havířská Street. In the central part of the flat roof is placed a segmented glass skylight structure providing light to the atrium courtyard.

The building was occupied for years by the Pofis company, which in course of time carried out a number of interventions to the building and the façade. From 1978 eight emergency notices were issued for this building. The approach to saving the monument was based on this emergency situation. Around the perimeter of the basement, it was necessary to structurally secure the object with 148 micropiles. The building was completely renovated, including utilities and connections.

The study for the use of the building at Na Příkopě 13 was based on the requirements and recommendations of the Department of Heritage Conservation: the level of the main street cornice was to be maintained and the pitch of the roof restored to its original state according to contemporary documentation from 1900. The main cornice is at the same level as on the Sylva Tarouca Palace opposite, and together they create at this point an enclave of the original building level. The gabled roofs with plain tiles have dormers according to the period documentation. The original proportions of the façades are preserved – pilasters, cornices, and the balcony facing Na Příkopě Street. After conducting

[2]

[3]

Řešení výkladců je v současném pojetí na principu používaném v klasicismu ve spolupráci a pražskými památkáři. Původní architektonické prvky byly očištěny od nánosů předchozích zásahů, nevhodné přepříčkování prostorů, svěšené podhledy pod klenbami byly odstraněny a znovu odhaleny pískovcové sloupy a klenby včetně vzácné „české placky“.

historical surveys, all architectural details were restored to their original state, including the colour scheme. All three street façades have new windows in the existing openings, which are set into the face of the façade according to the practice of Neo-Classical architecture.

The shopfronts were designed in cooperation with the Prague conservationists based on the principle used in the Neo-Classical period.

The original architectural features were cleaned of the deposits from previous interventions, the inappropriate partitioning of the spaces and the suspended ceilings under the vaulting were removed, and the sandstone columns and vaulting, including the rare “Czech flat-vault” ceiling, were exposed again.

[foto / photo:
1–3 Pavel Štecha]

Kozí, Praha

Kozí, Prague

1997

Pražská památková rezervace / Prague Heritage Reservation; UNESCO

[Autor] [Author]

Petr Franta

[Spolupráce]

[Collaboration]

Hana Kačírková, Jiří Sedláček, Didier Duval, Vladimír Míka

Dům, ve kterém je rekonstruován půdní prostor na byty, se nachází v Pražské památkové rezervaci na Starém Městě. Rohový objekt v ulici Kozí a V Kolkovně byl postaven ve stylu neoklasicismu na začátku 20. století.

Byty jsou prosvětleny z ulic Kozí a V Kolkovně pásovými okny v kovových rámech, posazenými co nejnižše za atiku. V horní části střechy jsou osazena střešní okna namísto tzv. „padáčků“. Dvorní část je osvětlena střešními okny.

Střecha zůstává v objemu beze změny, stávající eternitová krytina je vyměněna za novou ve stejné starorůžové barvě. Sedlová střecha s hřebenem podél ulic Kozí a V Kolkovně je ukončena v nároží kupolí v mědi. Štíty nad rizalitem rekonstruovány beze změny.

Nad stávající vazné trámy krovu je vložena nová podlaha jako ocelový rošt s dřevěnými hranoly a dřevěnou podlahou. Mezonet je tvořen obdobně jako vložený ocelový rošt s dřevěnou podlahou.

Dřevěné prvky krovu jsou zachovány, zejména konstrukce nárožní věže vytváří s průhledy oken na staroměstské věže působivou atmosféru. V celém prostoru je zachována výška prostoru až k hřebeni střechy, umožňující v mezonetech vysoké průhledy prostorem.

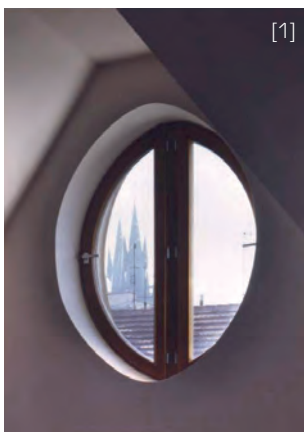
The house, in which the attic space was reconstructed as flats, is located in the Old Town area of the Historic City of Prague. The building on the corner of Kozí and V Kolkovně streets was built in Neo-Classical style at the beginning of the 20th century.

The flats are lit from Kozí and V Kolkovně streets by strip windows in metal frames, set as low as possible behind the attic. Roof windows are fitted in the upper part of the roof in place of the old ventilation windows. The courtyard has light from the roof windows.

The volume of the roof remains unchanged, the existing eternit roofing was replaced with a new one in the same old-pink colour. The gabled roof with a ridge along Kozí and V Kolkovně Streets is terminated at the corner with a copper dome. The gables above the buttress were reconstructed unchanged.

A new floor was inserted above the existing tie beams of the truss as a steel grid with wooden beams and a wooden floor. The maisonette is similarly created as an inserted steel grid with timber floor.

The timber elements of the truss are retained, and the structure of the corner tower, in particular, creates a compelling atmosphere with its windows overlooking the Old Town towers. Throughout the space, the height of the space to the ridge of the roof is maintained, allowing for high views from the maisonettes.

[foto / photo: 1, 3–4 Pavel Štecha, 2 Petr Franta]

Instalace „ŽIDLE II“ Magdaleny Jetelové po povodních 2002

Installation of Magdalena Jetelová's „CHAIR II“ after the floods of 2002

2002

Pražská památková rezervace / Prague Heritage Reservation; UNESCO

[Autor] [Artist]

Magdalena Jetelová

[Spolupráce]

[Collaboration]

Petr Franta, Štěpán Sekera, Vladimír Míka – statik / structural engineer

Viktor Šlajchrt: Návrat židle

„O židli si vyprávěly relativně uzavřené kruhy. V širší známost vešla teprve, když ji paní Meda Mládková nechala umístit na říční molo před nově zřízeným muzeem Kampa. Tehdy jsem židli poprvé spatřil na vlastní oči. Z nábřeží nevypadala vůbec obrovsky, ale přiměřeně, jako by pro ni autorka s mistrnou intuící už kdysi zvolila měřítko staropražské kotliny. Ve svém srdci působí Praha jako svá vlastní intimní miniatura, vše se v ní zmenšuje. Také židle vypadala před scénérií Karlova mostu s hradčanskými útesy na obzoru jako židlička. Napadlo mne, že tu čeká na nadpozemského režiséra, který vezme české dějinné sekvence konečně pořádně do ruky...“

Velká voda proměnila realitu v asambláž. Předměty i příběhy se kupily v konstelacích ještě překvapivějších, než jaké nacházeli surrealisté ve svém podvědomí nebo Hrabal v provozovně Sběrných surovin.

Spolu s hromadami haraburdí odnesl rovnostářský proud z říčního mola před muzeem i židli. Průběh její čtyřicetikilometrové plavby není znám, mohla se při ní dokonce setkat s lachtanem Gastonem, kterému osud dopřál warholovskou čtvrt hodinu nejvyšší slávy, po níž asi nemohl následovat velkolepější konec než smrt vyčerpáním. Židle své dobrodružství přežila. Vytvořena do těžkých a složitých časů, byla mnohem rafinovanější než hravý tvor z bazénu v zoologické zahradě, a podobný konec by jí neslušel. Několik dní po zmizení ji tři dívenky na procházce objevily ve větvích starého stromu u Vraňan nad Vltavou. Zdála se zázračně neporušená, zatímco z okolních domků a chat učinila voda sutiny a trosky.

Viktor Šlajchrt: The Return of the Chair

„The chair was talked about in relatively closed circles. It only became widely known when Mrs. Meda Mládková had it placed on the river pier in front of the newly established Kampa Museum. That was the first time I saw the chair with my own eyes. From the waterfront it did not look huge at all, but proportionate, as if at some moment the author with her masterful intuition had chosen the scale of the Old Prague basin for it. At its heart, Prague looks like its own intimate miniature, everything shrinks in it. The chair also looked like a small chair in front of the landscape of the Charles Bridge with the Hradčany cliffs on the horizon. It occurred to me that it was waiting here for some celestial director to finally take Czech historical sequences properly in hand...“

The flood turned reality into an assemblage. Objects and stories were piled up in constellations even more startling than those found by the Surrealists in their subconscious or by Hrabal in his scrapyard.

Along with the piles of junk, the egalitarian current carried away the chair from the river pier in front of the museum. What happened during its 40-kilometre voyage is unknown; it may even have encountered Gaston the sea lion, to whom fate granted a Warholian quarter-hour of supreme glory, and whose death by exhaustion was probably the only possible spectacular end. The chair survived its adventure. Created for hard and difficult times, it was far more artful than the playful creature from the pool at the zoo, and it would not have been appropriate for it to meet a similar end. A few

[2]

[foto / photo: 1 Magdalena Jetelová,
2 Pavel Štecha, 3 Štěpán Sekera]

[3]

Příběhy obnovy náleží k variantám mýtu věčného návratu. Po zkušenosti s povodní nachystala autorka svému dílu hned dva otevřené konce, z nichž jeden působí spíše lineárně, druhý cyklicky. Původní židle veteránka z těžkého dubového dřeva zahájila svou cestu do věčnosti putováním po významných galeriích, kde se představuje jako jedinečné umělecké dílo s vysokou sběratelskou hodnotou. Říční molo zůstalo odkázáno na ideu židle, jejímž platónským zábleskem se stala socha sochy s názvem Návrat Židle II.“

Tisíciletá povodeň v srpnu 2002 zaplavila Museum Kampa a z říčního mola odnesla dílo ŽIDLE Magdaleny Jetelové.

Paní Meda Mládková pověřila ateliér Petra Franta projektem instalace ŽIDLE II, požadovaným statickým posouzením a celkovou koordinací.

Socha byla pod vedením autorky přepravena ze Smíchovského přístavu po vodě nákladní lodí s jeřábem a remorkérem firmou České přístavy – Rejdařství. Pro úzkou dělicí zeď plavebního kanálu byly zpracovány plány instalace a projednány s Ing. Pavlem Uhrem, ředitelem Povodí Vltavy i s Odborem památkové péče Magistrátu hl. m. Prahy. Instalace byla provedena tak, aby noha sochy židle byla 20 cm od líce plavebního kanálu. Statika židle je určena třemi body – tři nohy spočívají podle výkresové dokumentace na kamenných kvádrech, čtvrtá staticky nepůsobí. Tyto tři nohy mají v detailu nerezový kotevní trn 250 mm, který je přivařen na nerezový kříž. V případě povodně se židle dá lehce vyjmout a přemístit pomocí lodního jeřábu.

Od slavnostního znovuotevření Musea Kampa stojí ŽIDLE II na původním místě a je jak symbolem obnovy Musea, tak i tisícileté povodně.

days after its disappearance, three little girls on a walk discovered it in the branches of an old tree near Vraňany nad Vltavou. It seemed miraculously intact, while the water had turned the surrounding houses and cottages into rubble and ruins.

Stories of restoration are variants of the myth of eternal return. After the experience of the flood, the artist has prepared two open outcomes for her work, one of which appeared more linear, the other cyclical. The original veteran chair made of heavy oak wood began its journey into eternity by touring major galleries, where it was presented as a unique work of art with a high collector's value. The river pier remained committed to the idea of the chair, whose Platonic spark became the sculpture of a sculpture entitled „The Return of the Chair II.“

The Vltava flood in August 2002 engulfed the Kampa Museum and washed away "CHAIR", a sculpture by Magdalena Jetelová, from the river pier.

Mrs. Meda Mládková commissioned Petr Franta's studio to undertake the „CHAIR II“ installation project, involving structural assessment and overall coordination.

The sculpture was transported from the Smíchov dock along the river by barge with the crane drawn by a tugboat of the České přístavy - Rejdařství company. Installation plans were drawn up for the narrow dividing wall of the navigation channel and agreed on with Pavel Uher, director of the Vltava River Basin, and with the Department of Heritage Protection of the City of Prague. The installation was designed so that the leg of the chair sculpture was 20 cm from the face of the canal. The static properties of the chair are determined by three points - three of the legs rest on stone blocks according to the planning drawings, the fourth leg has no structural impact. The supporting legs have a 250 mm cross-section stainless steel anchor bolt, which is welded to a stainless steel cross. In the event of a flood, the chair can be easily removed and relocated by tugboat with the crane.

Since the official reopening of the Kampa Museum, CHAIR II has stood in its original location and is a symbol both of the Museum's reopening after restoration and of the millennial flood of 2002.

[1]

[2]

[foto / photo: 1 Petr Franta,
2 Fotoarchiv ČTK, 3 Petr Franta]

[3]

Výběrová bibliografie

Selected Bibliography

- » AITKEN, Roger. „Monumental Project to Mark Battle of Austerlitz“. <http://www.petrfranta.eu/cs/prednasky/Londyn/prednaska-Londyn.html>
- » Architecture of Memory and Test of War – přednáška s panelovou diskusí 29. 11. 2023, Velvyslanectví České republiky, Londýn. <http://www.petrfranta.eu/cs/prednasky/Londyn/prednaska-Londyn.html>
- » ŠLAPETA, Vladimír a kol. „Petr Franta“ In: ALFABET AAA – Abecední album architektů 1900–2022. Czech Architecture Week, 2022, s. 58–59.
- » ŠLAPETA, Vladimír a Patrik LÍBAL. „Petr Franta“ In: ALFABET Pražské moderní architektury. Czech Architecture Week, 2023, s. 64–65.
- » DULLA, Matúš a Vladimír ŠLAPETA. „Letiště Václava Havla, Terminál 1“. In: Česká a slovenská architektura 1918–1993–2023, Czech Architecture Week, 2023, s. 222–223.

ČVUT – ČESKÝ INSTITUT INFORMATIKY A KYBERNETIKY

[CZECH INSTITUTE OF INFORMATICS, ROBOTICS AND CYBERNETICS]

- » ETFE Membrane Façade Double Skin Solar Collector by Petr Franta. Architecture Design Award Winner 2021. Museo del Design, Como, Italy. www.designers.org/134989
- » „Czech Institut für Informatik, Robotik und Kybernetik – ICONIC BUILDING AWARD 2019 – INNOVATIVE ARCHITECTURE – WINNER“ In: *Catalogue Iconic Awards 2019 Innovative Architecture*, pgs. 256–257.
- » „Czech Institut für Informatik, Robotik und Kybernetik – ICONIC BUILDING AWARD 2019 – INNOVATIVE MATERIAL, SELECTION“ In: *Catalogue Iconic Awards 2019 Innovative Architecture*, pg. 740.
- » FRANTA, Petr. „Applying Double Skin Façade with ETFE Membrane Assembly for Energy Saving and Acoustic Protection for the Building of the Czech Institute of Informatics, Robotics and Cybernetics in Prague.“ In: *Journal of Civil Engineering and Architecture*, 13 (2019) 178–185, New York.
- » „Czech Institut für Informatik, Robotik und Kybernetik.“ In: *Catalogue German Design Award 2019*. The German Design Council’s International Premier Prize / Excellent Communications Design Volume I. pg. 128.
- » FRANTA, Petr. „Applying Double Skin Façade with ETFE Membrane Assembly for Energy Saving and Acoustic Protection for the Building of the Czech Institute of Informatics, Robotics and Cybernetics in Prague.“ In: *Advanced in ARCHITECTURE. URBANITY and SOCIAL SUSTAINABILITY*, Volume X, published by: The International Institute for Advanced Studies in Systems Research and Cybernetics, pgs. 53–57. Edited by Greg Andonian IIAS, Carleton University Canada and George E. Lasker, International Institute for Advanced Studies, Canada.
- » Applying Double Skin Façade with ETFE Membrane Assembly for Energy Saving and Acoustic Protection for the Building of the Czech Institute of Information, Robotics and Cybernetics in Prague

- » Franta, Petr. „Double-skin façade with ETFE membrane assembly for energy saving and acoustic protection.“ Lecture on 13th Conference on Advanced Building Skins 2nd October 2018, Bern, Switzerland.
- » VORLÍK, P. „Regulace Dejvic a Bubenče, kampus ČVUT.“ In: POPELOVÁ, L., ŠLAPETA, V. a VORLÍK, P.: Stavby století Čech, Moravy a Slezska 1918–2018. FOIBOS BOOKS 2018, s. 522.
- » „Budova ČVUT-CIIRC budí zájem i v zahraničí.“ In: *Pražská technika/časopis ČVUT v Praze*, č. 6 (2018):7.
- » PAVLÍK, Miloslav. HOTOVO po deseti letech, České vysoké učení technické v Praze, duben 2017, 65 stran.
- » PAVLÍK, Miloslav. „CIIRC ČVUT Český institut informatiky, robotiky a kybernetiky.“ *Architect+*, č. 3 (2017): 5.; MACHÁČEK, Julius. „Výškové stavby jsou krásné exempláře.“ Rozhovor s Petrem Frantou. *Architect+*, č. 3 (2017): 7; HALÍK, Pavel. „Dominanta s nafukovací fasádou.“ *Architect+*, č. 3 (2017): 9.
- » Nowy symbol Czeskiej Technologii nad Praga. In: *Pražská technika/časopis ČVUT v Praze*, č. 4 (2017):6.
- » Grand Prix české architektury 2017. In: *Pražská technika/časopis ČVUT v Praze*, č. 6 (2017):3.
- » KUČEROVÁ, Vladimíra. „3 otázky pro architekta Petra Frantu“; prof. Ing. Miloslav PAVLÍK, CSc., zmocněnec rektora ČVUT v Praze: „Nová dominanta.“ *Pražská technika/časopis ČVUT v Praze*, č. 4 (2016): 20.
- » PAVLÍK, Miloslav. „Realizace Českého institutu informatiky a kybernetiky.“ *Pražská technika/časopis ČVUT v Praze*, č. 1 (2010): 22–24.
- » KUČEROVÁ, Vladimíra. „V horních patrech bude věda, v dolních praxe.“ O Českém institutu informatiky a kybernetiky hovoříme s prof. Ing. Vladimírem Maříkem, DrSc. *Pražská technika/časopis ČVUT v Praze*, č. 1 (2010): 25.

LETIŠTĚ VÁCLAVA HAVLA PRAHA, ČESKÁ REPUBLIKA

[VÁCLAV HAVEL PRAGUE AIRPORT, CZECH REPUBLIC]

- » „Václav Havel Prague International Airport.“ In: *European Union Prize for Contemporary Architecture Mies van der Rohe Award 1988–2015 ATLAS*. Fundatió Mies van der Rohe pg. 570.
- » KRATOCHVÍL, Petr. „Letiště Václava Havla Praha“ In: Popelová, L., Šlapeta, V. a Vorlík, P.: *Stavby století Čech, Moravy a Slezska 1918–2018*. FOIBOS BOOKS 2018, s. 503–505.
- » „Atelier Eta, PETR FRANTA architekti & asoc.“ In: *Architektura pro Prahu, Půl století Sdružení projektových ateliérů, Projektového ústavu Výstavby hlavního města Prahy a jejich následovníků*. Katalog k výstavě konané 21.–28. 11. 2017 na náměstí Václava Havla v Praze, předmluva Radomíra Sedláková, nestránkováno.
- » SEDLÁKOVÁ, Radomíra. „Letiště Praha-Ruzyně. Karel Filsak, Karel Bubeníček, Jiří Louda, Jaroslav Mayer, Vladimír Ustohal, Antonín Vaněk, Michal Brix, Petr Franta. 1960–2006.“ In: URLICH, P., POPELOVÁ, L., SEDLÁKOVÁ, R., VLČEK, P., ŠKRANC, P., VORLÍK, P. *Slavné stavby Prahy 6*. Praha 2009: 259–261.
- » ŠLAPETA, Vladimír. „The new Prague“ Prague after the Velvet Revolution. *Ottagono*, č. 184(October 2005): 167–168.
- » „Mezinárodní letiště Praha Ruzyně / International Airport, Prague Ruzyně“ *Zlatý řez. Cena Miese van der Rohe / Miese van der Rohe Award*, č.26(2004): 36–37.
- » DUDÁČEK, Lubomír. „Dopravní letiště Prahy.“ MBI-Miroslav Bílý, Praha 2000: 196–200.
- » CZUMALO, Vladimír. „Nová odbavovací hala letiště Ruzyně, 1997.“ In: *Průvodce pražskými stavbami devadesátých let oceněnými pražským primátorem Janem Kaslem / Prague Buildings of the 90s awarded the Mayor's Prize by Jan Kasl.* Prostor 2000, s. 221.
- » HALÍK, Pavel. „Completion of Prague – Ruzyně Airport, New Terminal.“ In: KRATOCHVÍL, Petr, a Pavel HALÍK. *Contemporary Architecture / Tschechische zeitgenössische Architektur*. Prague 2000: 101–104.

- » HALÍK, Pavel. „Dostavba letiště Praha – Ruzyně, nový terminál/ Completion of Prague – Ruzyně Airport, New Terminal.“ In KRATOCHVÍL, Petr, a Pavel HALÍK. *Česká architektura/Czech Architecture 1989–1999*. Praha 1999:109–112.
- » PŠENIČKA, František. „Nový terminál.“ *Stavitel*, č. 8 (1999): 58–61.
- » SEDLÁKOVÁ, Radomíra. „Letiště jako vstupní brána do města.“ *Stavitel*, č. 8 (1999): 60–61
- » KOTEK, Jaroslav. „Osvětlení nových prostor terminálu letiště v Praze – Ruzyni.“ *Světlo*, č. 1 (1998): 25.
- » „Dostavba terminálu letiště v Praze – Ruzyni. Scott Associates Architects Inc. v asociaci s Brix & Franta Architekti, s.r.o.“ *Architekt*, č. 13 (1997): 13–23.
- » ŠEVČÍK, Jiří. „Interkulturní dialog.“ *Architekt*, č. 13 (1997): 24.
- » JANATA, Michal a Jiří HORSKÝ. „O aviatickém a jiném tvarosloví.“ *Architekt*, č. 13 (1997): s. 46–47.
- » „Terminál letiště v Praze-Ruzyni. Konstrukční detail.“ *Architekt*, č. 13 (1997): 42–43.
- » „Nový terminál letiště Ruzyně.“ *Architekt*, č. 13 (1997): 48.
- » JERIE, Karel, Vladimír KRÍSTEK, a Miloš CENDELÍN. „Statické řešení.“ *Architekt*, č. 13 (1997): 49.
- » HALÍK, Pavel. „Nadčasová elegance – Letiště funkční i elegantní. Rozšíření letiště v Praze-Ruzyni.“ *Fórum architektury a stavitelství*, č. 7 (1997): 2–15.
- » „Country Report: The Czech Republic.“ *World Architecture*, no. 46 (1996): 47–48.
- » „Letiště aneb o dostavbě ruzyňského terminálu – Vybrán český tým spolupracovníků BRIX & FRANTA.“ *Architekt*, č. 18 (1994): 5–10.
- » PROCHÁZKA, Zdeněk. „Projekt pražského letiště. Poslední dostavba Ruzyně.“ *Týden*, č. 10 (1994): 78–79.

HORNÍ NÁDRAŽÍ KARLOVY VARY

[UPPER RAILWAY STATION KARLOVY VARY]

- » FRANTA, Petr. „Areál terminálu Horní nádraží v Karlových Varech.“ *Stavebnictví*, č. 11 (2019):52–58.
- » VINŠOVÁ, Hana. „HORNÍ NÁDRAŽÍ v Karlových Varech.“ *Stavitel*, č. 12 (2013): 28–29.
- » „Nádraží ve Varech prokouklo“ in: *Lidové noviny*, 25. května 2017, s. 16, zn: bin.

ÚPRAVA GALERIE CÍSAŘSKÁ KONÍRNA, PRAŽSKÝ HRAD

[EXHIBITION GALLERY IMPERIAL STABLES, PRAGUE CASTLE]

- » Autor: Petr Franta, spolupráce: Štěpán Sekera, Jakub Volka, Hana Kačírková, Lucie Laštovičková, Jiří Sedláček. Cena v kategorii Architektonický design a drobná architektura. Katalog Grand Prix Architektů. 2007: 46–49.
- » Titul Architekt roku 2007, kategorie A Realizované stavby. Katalog/Catalogue 2007: 14–15.
- » KYZOUROVÁ, Ivana a Petr Franta. „Úprava Císařské konírny na moderní výstavní síň.“ *Zprávy památkové péče*, č. 5, roč. 70 (2010): 354–355.

OBRAZÁRNA PRAŽSKÉHO HRADU

[PICTURE GALLERY OF THE PRAGUE CASTLE]

- » Geertgen tot Sint Jans / Triptych s Klaněním tří králů ze sbírek Pražského hradu. K výstavě restaurovaného díla v Obrazárně Pražského hradu (16.12. 2010–1. 5. 2011) vydala restaurátorská společnost Brandl s.r.o. ve spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky. Koncepce výstavy a publikace: Ivana Kyzourová. Grafická úprava: Petr Franta, Lucie Laštovičková.

LONDÝNSKÁ ULICE

[LONDÝNSKÁ STREET]

- » ŠLAPETA, Vladimír a Petr FRANTA. Londýnská ulice. Příběhy domů a lidí. Městská část Praha 2, 2020.
- » „Urbanistický generel ulic Londýnská/Bruselská“. Urbanistický projekt roku 2022, Katalog ABF 2022.

- » „Dvojka už zná své nové čestné občany, Ing. arch. Petr Franta“. In: *Noviny Prahy 2*, č. 2, 2022, s. 9.
- » TESÁKOVÁ, Kateřina. „S Ing. arch. Petrem Frantou. Nelze si nevšimnout, jak Královské Vinohrady po revoluci ožily, říká Petr Franta“. In: *Noviny Prahy 2*, č. 4, 2022, s. 5.

REKONSTRUKCE ZÁHŘEBSKÁ 23, 25, PRAHA [RECONSTRUCTION ZÁHŘEBSKÁ 23, 25, PRAGUE]

- » Od nadšenců k profesionálům. Tým okolo Vnitrobloku spouští GRAM. [www.https://forbes.cz/od-nadsencu-k-profesionalum-tym-okolo-vnitrobloku-spusti-gram/](https://forbes.cz/od-nadsencu-k-profesionalum-tym-okolo-vnitrobloku-spusti-gram/)
- » KRATOCHVÍL, Petr. „Rekonstrukce domů v Záhřebské ulici. Záhřebská 23 a 25, čp.170/XII, Praha 2 – Vinohrady.“ In: Platovská, M. a kol.: *Slavné stavby Prahy 2*. Foibos Books 2011, s.263–265.
- » ŠLAJCHRT, Viktor. „Světlo, které vniká do budovy. S architektem Petrem Frantou o stavbě a světě.“ *Respekt*, č. 15 (2006): 16–17.
- » HVÍŽDALA, Karel. „S architektem Petrem Frantou o Vinohradech, Montrealu, architektuře jako diagnóze společnosti a hlavně o dialogu.“ *Hospodářské noviny – víkend* č. 44 (2002): 4–8.
- » „Čestné uznání v kategorii Rekonstrukce/Grand Prix 2000 Obce architektů.“ *Architekt*, č. 5 (2000): 14.
- » „Domy v Záhřebské ulici Praha – Vinohrady.“ *Architekt*, č. 4 (2000): 22–23.
- » MUNK, Eva. „Historic restorations honored – Three architectural projects win acclaim in AIA design competition.“ *The Prague Post*, 19–25 April (2000): C4–C5.
- » „Časopis Architekt mezi sedmi domy pro úředníky – Vinohrady, Záhřebská – Rekonstrukce činžovních domů.“ *Architekt*, č. 4 (2000): 28.
- » „Rekonstrukce domů Záhřebská 23/25, Praha 2, Královské Vinohrady.“ *Fórum architektury & stavitelství Bydlení 2000*, (2000): 40–43.

PŘÍSTAVBA ZIMNÍ ZAHRADY / ARCHITEKT VILY KAMIL ROŠKOT, 1939 [SALETEL – WINTER GARDEN / VILLA BY ARCHITECT KAMIL ROŠKOT, 1939]

- » Katalog Grand Prix 2014.

LAC FARMER – PROJECT Y

- » JIRAN, Zdeněk. „Ateliéry v Kanadě / Studios in Canada.“ *Česká architektura / Czech architecture 2012–2013. Prostor 2014*: s. 154–155.
- » „Projekt Y / ARTIST’S STUDIOS.“ *Architekt*, č. (2013): 50–54.

KOSTOL SV. JURAJA, KOSTOĽANY POD TRIBEČOM [CHURCH OF ST. GEORGE, KOSTOĽANY POD TRIBEČOM]

- » BURAN, Dušan. „Kostol sv. Juraja, Kostoľany pod Tribečom – Architektonická súťaž na návrh obnovy.“ *Odmena. ARCH* č. 10 (2010): 60.

PŘEKRYV KOLEJIŠTĚ PŘI VINOHRADSKÉ ULICI [TRACK OVERLAY AT VINOHRADSKÁ STREET]

- » HORSKÝ, Jiří. „Nad překryvem Hlavního nádraží.“ S Petrem Frantou nejen o bránách do města <https://www.archiweb.cz/news/nad-prekryvem-hlavniho-nadrazi>

PALÁC FLORA, PRAHA [FLORA PALACE, PRAGUE]

- » „Winner of the Best Shopping Centre Development Award 2003“ *Czech & Slovak Construction Investment Journal*.
- » „Vítěz/Winner Palác Flóra“. Nejlepší z realit 2003 – soutěž / The Best of Realty Award 2003. *Development News*, č. 12 (2003): 36.

- » „Kvalita architektury prodává výsledné dílo / The Quality of architecture sells the resulting work.“ *Development News*, č. 12 (2003): 46–48.
- » FRANTA, Petr, a Otto DVORÁK. „Palác Flora.“ *Fórum architektury & stavitelství* (Projekty pro Prahu v roce 2000), č.1+2 (2000): 34–35.
- » BRIKCIUS, Eugen. „Sen o Floře. Sen o paláci.“ In: Brikcius Eugen. *Sny Eugena Brikciuse*. Garmond Praha 2002, s.86–96.

KOSTEL SVATÉ RODINY, LUHAČOVICE

[THE CHURCH OF THE HOLY FAMILY, LUHAČOVICE]

- » STOCK, J., Wolfgang. In: *Christliche Sakralbauten in Europa von Aalto bis Zumthor = Christian Sacral Buildings in Europe from Aalto to Zumthor*. Prestel 2004: 304–305.
- » POMETLO, Jiří. „Sakrální architektura v českých zemích (1945–2004).“ *Era21*, č. 4(2004).
- » „Luhačovice, okres Zlín: Kostel sv. Rodiny.“ In: Vaverka, Jiří a kol. *Nové kostely a kaple z konce 20. století v České republice*. Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří 2001: 309–313, 398.
- » HALÍK, Pavel. „Kostel svaté Rodiny / Church of the Holy Family.“ In Kratochvíl, Petr, a Pavel HALÍK. *Česká architektura/Czech Architecture 1989–1999*. Praha 1999: 35–37.
- » „Kostel sv. Rodiny v Luhačovicích – Fara a osvětové centrum / Michal Brix, Petr Franta.“ *Architekt*, č. 9 (1998): 17–21.
- » POMETLO, Jiří. „Kostel a farní centrum v Luhačovicích.“ *Architekt*, č. 9 (1998): 22.

- » FATURÍKOVÁ, Lucie. „Petr Franta“ *Konstrukce, rubrika Architektura ve spolupráci se Zlatým řezem* č. 3, roč. 2. (2003): 5–8.
- » ŠVÁCHA, Rostislav. „Petr Franta na hraně“; ŽANTOVSKÁ-MURRAY, Irena. „V přístavu: kanadská cesta Petra Franty.“ *Stavba*, č. 6 (2000):10–13.

ČESKÉ MUZEUM VÝTVARNÝCH UMĚNÍ, PRAHA

PERMANENTNÍ INSTALACE ČESKÝ KUBISMUS, FUTURISTÉ, JIŘÍ KOLÁŘ V DOMĚ U ČERNÉ MATKY BOŽÍ

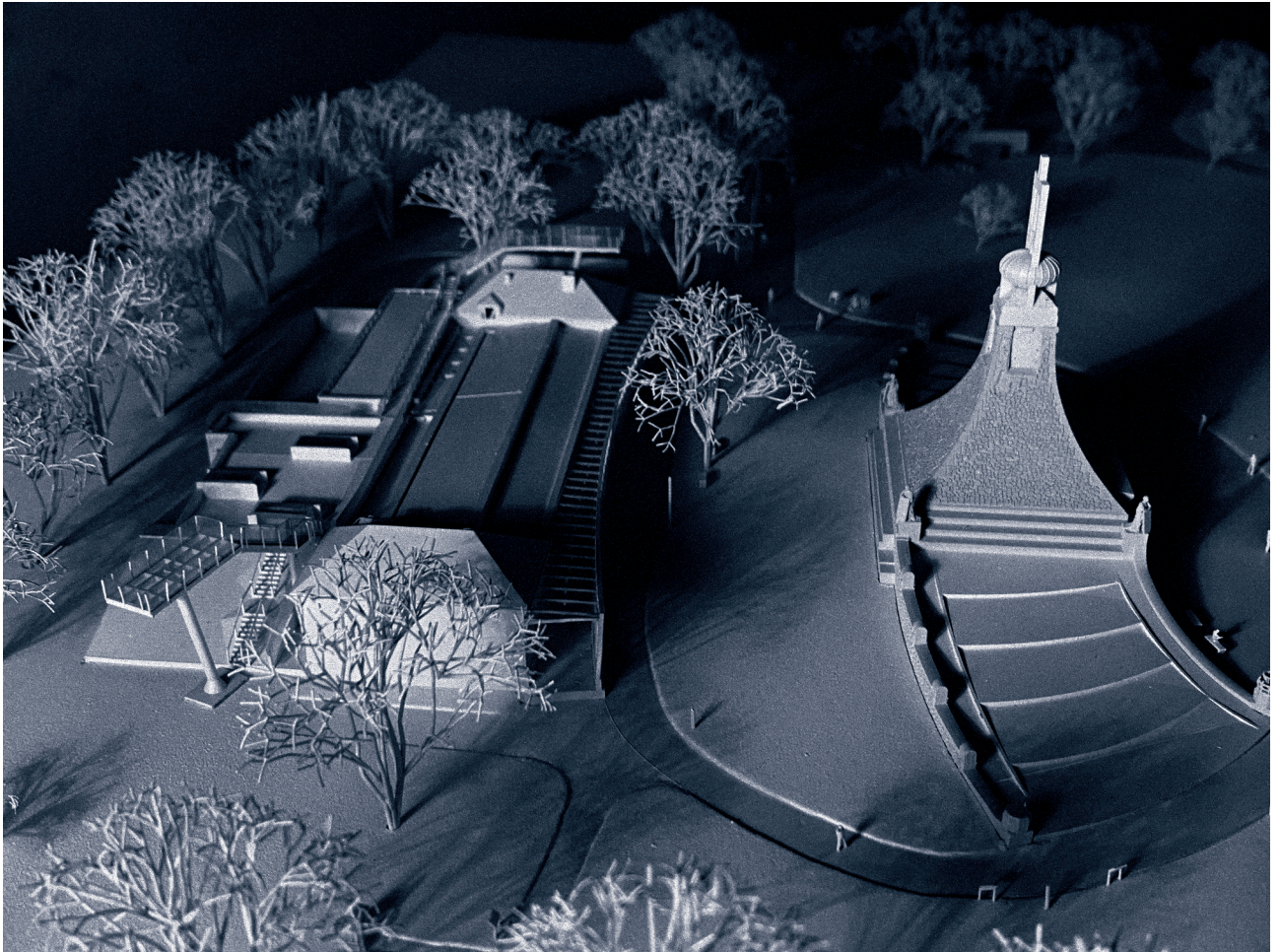
[PERMANENT INSTALLATIONS CZECH CUBISM, FUTURISTS, JIŘÍ KOLÁŘ]

- » Česká architektura 1945–1995/Czech Architecture 1945–1995 (katalog/catalogue). Obec architektů Praha 1995: 139, 143.

VÝSTAVA ČESKÝ KUBISMUS

[EXHIBITION CZECH CUBISM AT CCA, MONTREAL]

- » DUNCAN, Ann. „Czech cubist show at the CCA a delightful surprise.“ *The Gazette (Montreal)* 20 June 1992: F 2.
- » FREEDMAN, Adele. „Czech Architects took cubism beyond canvas.“ *The Globe and Mail (Toronto)* 4 July 1992.
- » VAIC, Miroslav. „Praha – Montreal – Praha: rozhovor s Brixem, Frantou.“ *Metropolitan (Praha)* 1. července 1992: 16.
- » HANEL, Olaf. „Český kubismus v Montrealu.“ *Ateliér* č. 17 (1992): 7.

Jmenný rejstřík

Name Index

A

Aalto, Alvar 144
Aitken, Roger 160
Andonian, Greg 160
Aleš, Mikoláš 30, 31, 140
Amichai, Jehuda 88, 89
Anýž, Franta/František
30, 31, 70, 71, 74, 75
Axmann, Josef 60

B

Barrato, Marco 78
Barvitijs, Antonín 32, 33, 36, 37
Bassett, Richard 18, 20
Bedřich/Frederick arcivévoda/Archduke
60, 61, 62, 63, 64
Bělina, Pavel 78
Bělohoubek, Petr 78
Bílý, Miroslav 161
Bílý, Patrik 78
Blecha, Matěj 32, 33
Bloch, Chana 88, 89
Bondarčuk, Sergej / Bondarchuk
68, 69
Bondy, Leon 32., 33
Boštík, Václav 88, 89
Brabenec, Vratislav
48, 132, 134, 138
Braddock, Christopher
19, 112, 136, 138
Brasinne, Norbert 68, 69
Brikcius, Eugen 164
Brix, Michal 100, 130, 144, 148, 152,
161, 162, 164
Bubeníček, Karel 161
Buran, Dušan 163

C, Ā

Cendelín, Miloš 162

Czumalo, Vladimír 161
Čapek Josef 44, 47,
Čapek, Karel 44, 45, 47
Čermák, František 114
Červenák, Jan 48, 74, 75, 76, 77, 82,
84, 94, 96, 102, 106,
124

D

D'Esperey, Louis Félix Marie Francoas
Franchet 38, 39
Daníček, Jiří 100
Doležel, František 114
Doubrava, Josef 32, 33
Dvořák, Antonín 48, 49, 126
Dvořák, Otto 164
Dudáček, Lubomír 161
Duncan, Ann 164
Dulla, Matúš 160
Duval, Didier 154

E

Edwards, Irena 18
Engel, Antonín 36, 37

F

Fanta, Josef 19, 20, 21, 24, 25,
27, 28, 29, 30, 31, 32,
33, 34, 35, 36, 37, 41,
42, 48, 49, 50, 51, 52,
53, 60, 63, 70, 71, 73,
74, 75, 124, 126
Farka, Jan 114
Farský, Jar. 42, 45
Faturíková, Lucie 164
Felix, Jaroslav 106, 114, 124, 128, 144
Fencl, Ferdinand 44, 45
Feuerstein, Bedřich
41, 42,

Filsak, Karel 161
 Fischer, Vladimír 28, 29
 Folkman, Alois 32, 33
 Folkman, Hanuš 32, 33
 Foretník, Jaromír 50, 51
 Fagner, Jaroslav 36, 37
 Franta, Petr 14, 15, 18, 19, 20, 48,
 49, 50, 52, 53, 54, 82,
 84, 88, 89, 90, 91, 92,
 93, 94, 96, 100, 102,
 106, 108, 112, 114, 116,
 120, 124, 126, 128, 130,
 131, 132, 134, 136, 138,
 140, 142, 144, 148, 152,
 154, 156, 158, 160, 161,
 162, 163, 164
 František I./Francis I
 58, 59, 64, 65, 68,
 69
 František Josef I. /Franz Joseph I
 32, 33
 Freedman, Adele 164
 Frič, Josef Jan 34, 35, 36, 37
 Fuchs, Bohuslav 28, 29

G

Geiseelreiterová, Františka
 32, 33
 Gregorová, Lucie 78
 Gutfreund, Otto 44, 45

H

Halík, Pavel 144, 149, 161, 162, 164
 Hanel, Olaf 164
 Hanák, Jaromír 67, 68, 78
 Havel, Václav 148, 161
 Havlíček, Josef 36, 37
 Hájková, Sylvie 132
 Heidegger, Martin 16, 17
 Hermanová, Hana 78
 Hilbert, Josef 36, 37
 Hilsner, Leopold 102, 103
 Hobzek, Bohumil 32, 33
 Hojda, Zdeněk 78
 Hochel, Marian 78
 Horský, Jiří 162, 163
 Hübschmann, Bohumil
 36, 37
 Huyn, Pavel 60, 61
 Hvíždala, Karel 163

J

Jan Pavel II. 144
 Janata, Michal 162
 Jansa, Václav 32, 33
 Jeník, Vladimír 151
 Jerie, Karel 162
 Jetelová, Magdalena
 156, 157, 158
 Jiran, Zdeněk 163
 Jireček, Miroslav 74, 75
 John, Jiří 88, 89
 Jurkovič, Dušan 36, 37

K

Kačírková, Hana 82, 102, 112, 130, 132,
 136, 138, 140, 142, 148,
 152, 154, 162
 Kalkus, Josef 142
 Karasová, Daniela 24, 25
 Karel ze Žerotína, hrabě
 60, 61
 Karfík, Vladimír 36, 37
 Kasl, Jan 161
 Kerhart František 42, 45
 Kerhart Oldřich 42
 Kerhart, Vojtěch 36, 37, 38, 39, 41, 42,
 43, 44, 45, 46, 47, 64, 65
 Kerhart, Vojtěch st.
 42
 Kessler, Vojtěch 48, 49, 58, 59, 78
 Kirstein, August 24, 25
 Klenovský, Jaroslav
 108
 Klusáček, Karel 32, 35
 Knechtová, Alena 40
 Kolář, Jiří 164
 Kolenová, Danuše 48
 König, Karl 24, 25
 Kopecský, Václav 130, 131, 136
 Köpplová, Barbara
 107
 Korčian, Benedikt 60, 61
 Kořalník, Ladislav 58, 61
 Kotas, Karel 28, 29
 Kotek, Jaroslav 162
 Kotěra, Jan 24, 25, 32, 33, 36, 37
 Koukalová, Šárka 32, 33
 Kratochvíl, Petr 137, 138, 144, 161, 162,
 163, 164
 Kraus, Karl 14, 15

Kroha, Jiří 30
 Krejcar, Jaromír 131
 Křístek, Vladimír 162
 Kříž, Daniel 112, 136
 Kříženecký, Rudolf
 36, 37
 Křížková, Alena 42, 45
 Kučerová, Vladimíra
 161
 Kyzourová, Ivana 162

L

Lásková, Rosia 28, 29
 Laštovičková, Lucie
 82, 84, 94, 96, 100, 102,
 106, 108, 114, 120, 124,
 126, 128, 136, 140, 142,
 144, 148, 152
 Lidický Karel 44, 45
 Louda, Jiří 161
 Lukl, František 12, 13

M

Macháček, Julius 161
 Mayer, Jaroslav 161
 Masaryk, T.G./TGM
 21, 44, 45, 63, 64
 Matějka, Miroslav, st.
 120, 136, 152
 Mies van der Rohe
 148, 149
 Míka, Vladimír 96, 134, 136, 138, 142,
 152, 154, 156
 Mingazzi di Modigliano von, Eduard
 60, 61
 Mitrovský, Vladimír
 60, 61
 Mládková, Meda 156, 158
 Mucha, Alfons 32, 35
 Munk, Eva 163
 Myslбек, Josef Václav
 30, 31

N

Napoleon 10, 11, 38, 39, 40, 41,
 42, 44, 45, 58, 59, 60,
 61, 64, 65, 66, 67, 68,
 69, 78
 Neděla, Stanislav 28, 29,

Nekvasil, Václav 28, 29
 Neruda, Jan 34, 35
 Novotná Eva 32, 33

O

Obereigner, Vojtěch
 32, 33
 Ohmann, Friedrich
 24, 25
 Opolzer, Josef 106

P

Pařík, Arno 100, 102, 106, 108
 Pavlík, Miloslav 161
 Pecánek, Karel 90, 93, 96
 Pekárek, Josef 32, 35
 Pěkný, Tomáš 107
 Pellé, Maurice 38, 39
 Platovská, M. 137, 138, 163
 Pokorný, Jiří 78
 Pometlo, Jiří 164
 Poláček, Karel obsah, 100
 Popelová, L. 161
 Procházka, Zdeněk
 162
 Procházková, Marta
 67
 Preissová, Gabriela
 32, 33
 Prouza, Tomáš 134
 Pšenička, František
 162

R, Ř

Raisová, Lea 70, 71, 74, 75
 Reček, Antonín 74, 75
 Roith, František 28, 29
 Roškot, Kamil 128, 163
 Rössler, Jaroslav 36, 37
 Rouček, Aleš 148
 Řezáč, Václav 42, 45
 Řezanka, Ota 120

S, Š

Sáček, Karel 58, 61

Sedláček, Jiří 82, 132, 136, 138, 140,
142, 144, 148, 152, 154,
162

Sedláková, Radomíra
161, 162

Sekera, Štěpán 48, 82, 84, 94, 96, 106,
114, 120, 124, 126, 130,
132, 134, 140, 142, 148,
152, 156, 162

Schulz, Josef 24, 25, 30, 31, 36, 37
Slovák, Alois 12, 13, 19, 24, 25, 28,
29, 30, 31, 48, 49, 50,
51, 52, 53, 58, 59, 60,
61,
62, 63, 64, 65, 68, 69,
78

Smetana, Bedřich obsah, 36, 37, 44, 45,
140

Sobotka, Petr 48, 84, 94, 96, 114, 120,
132

Steiner, Endré 28, 29
Stock, Wolfgang J. 144, 164
Stretti, Viktor 32, 33
Sucharda, Stanislav

32, 33
Svoboda, Petr 58, 59

Svobodová, Markéta
102, 112, 136, 138

Syrová-Anýžová, Zuzana
46

Šaloun, Ladislav 32, 33

Šedivý, Ivan 78
Ševčík, Jiří 162

Škarda Evžen 28, 29
Škranc, P. 161

Škudla, Augustin 30
Šlajchrt, Viktor 107, 156, 163

Šlapeta, Vladimír 24, 25, 42, 45, 62, 63,
78, 128, 131, 132, 160,
161, 162

Špaček, Miroslav 94, 128

Špatný, Jan 48, 49, 64, 65, 78

Šplíchalová, Jana 91, 94

Štursa, Jan 30, 31

Švácha, Rostislav 78, 164

Švec, Otakar 44, 45

T

TGM, Masaryk, Tomáš
21, 44, 45, 52, 53, 63, 64

Tesáková, Kateřina
163

Treichlinger, Otakar
131

U

Uher, Pavel 158

Uhlíř, Dušan 58, 61, 78

Ullmann, Vojtěch Ignác
32, 33, 36, 37, 90, 91

Urlich, Petr 42, 45, 78, 161

Ustohal, Vladimír 161

V

Vaněk, Antonín 161

Večeřa, Josef 50, 51

Veselý, Aleš 88, 89

Vinšová, Hana 162

Vlachynský, Ladislav
50, 51

Vlček, P. 161

Volka, Jakub 82, 106, 114, 120, 124,
125, 126, 127, 142,
162

Vorlík, P. 161

Vosmík, Čeněk 30, 31, 32, 33

Vyhnánkové, bratři
41

W

Wagner, Otto 19, 24, 25, 48, 49, 62, 63

Wiehl, Antonín 30, 31, 36, 37, 140

Wirth, Zdeněk 30, 31, 32, 36, 37,
78

Z,Ž

Zajíček, Gabriel 144

Zázvorka, Jan 42, 44, 47

Zikmund, Oldřich 42, 44

Zítek, Josef 24, 25, 30, 31, 36, 37

Zumthor, Peter 144

Žantovská Murray, Irena
14, 15, 18, 19, 20, 88,
89, 164

Ženíšek, František 140

Již přes dvacet let jsme na trhu v oblasti výstavnictví. Máme bohaté zkušenosti s výrobou standardních i atypických vitrín do expozic galerií a muzeí.

Španělská synagoga,
design, Petr Franta Architekti & asoc.

Petr Franta architekt
Architektura paměti a slavkovské bojiště
Význam souvislostí – výběr prací v památkovém kontextu

Petr Franta Architect
Architecture of Memory and the Austerlitz Battlefield
Sense of Connection – a Selection of Works in a Heritage
Context

Vydal [Published by]: Petr Franta Architekti & Asoc. a Národní památkový ústav, 2024

Editoři [Edited by]: Petr Franta, Petr Svoboda, Vladimír Šlapeta, Irena Žantovská Murray

Recenzenti [Reviewers]: Tomáš Rusín, Ivan Wahla

Autoři textů [Contributors]: Jan Červenák, Petr Franta, František Lukl,
Lea Raisová, Petr Svoboda, Vladimír Šlapeta, Irena Žantovská Murray

Překlad textu [English translations]: Gerald Turner

Jazyková úprava [Proofreading]: Pavlína Petrová

Fotografie a obrazové přílohy [Photographs and picture attachments]: Petr Franta
Architekti & Asoc. – Petr Franta, Štěpán Sekera, Muzeum Brněnska, Národní památkový
ústav, Národní technické muzeum, Správa Pražského hradu, Image Studio
Tomáš Železný, Patrik Bílý, Lubomír Fuxa, Jan Gloc, Jiří Hájek, Ester Havlová, Magdalena
Jetelová, Antonín Kratochvíl, Jan A Novák, Rodolphe Rutman, Jiří Ryszawy, Jiří
Stach, Vladimír Šlapeta, Pavel Štecha, Gabriel Urbánek, autoři a instituce uvedení
u jednotlivých snímků [authors and institutions listed next to each image]

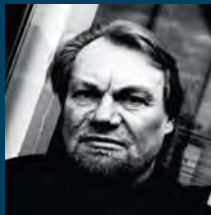
Grafické zpracování [Graphic design]: Petr Svoboda

Tisk [Printed by]: Tiskárna HELBICH, a.s.

Vydání první [First edition]

Brno 2024

ISBN 978-80-87967-38-6

PETR FRANTA

Vystudoval architekturu na ČVUT, pracoval v ateliéru ETA, od roku 1977 žil v Montrealu, v roce 1986 zakládá kancelář *Ogden Franta Architects* působící i v New Yorku a po sametové revoluci s Michalem Brixem atelier *Brix & Franta Architekti*. Současný atelier *Petr Franta Architekti & Asoc.* sídlí na Královských Vinohradech. Jako autor řady realizací u nás i ve světě získal mnoho ocenění. Je členem České komory architektů, Order of Architects of Quebec, American Institut of Architects, registrován ve státě New York.

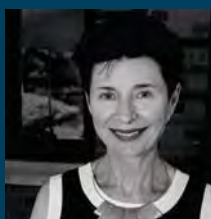
Graduated in architecture at the Czech Technical University in Prague, worked in the ETA studio, lived in Montreal since 1977, in 1986 he founded the Ogden Franta Architects in Montreal, which also operated in New York, and after the Velvet Revolution, the Brix & Franta Architects office with Michal Brix. The current studio of Petr Franta Architects & Assoc. is based in Prague. As the author of a number of realizations in Czech Republic and around the world, he has won many awards. He is a member of the Czech Chamber of Architects, Order of Architects of Quebec, American Institute of Architects, registered in the state of New York.

VLADIMÍR ŠLAPETA

Vystudoval architekturu na ČVUT. Po kratší praxi v Ostravě vedl oddělení architektury Národního technického muzea v Praze a po sametové revoluci byl děkanem fakult architektury ČVUT v Praze a poté i VUT v Brně. Absolvoval stáže ve Vratislavi, Berlíně, Delftu a Montrealu a Fulbrightovo stipendium na Cooper Union v New Yorku. Je autorem řady prací k české a středoevropské architektuře 20. století. Je členem Akademie der Künste v Berlíně, čestným členem Amerického institutu architektů AIA a Královské společnosti britských architektů RIBA a laureátem ceny Jeana Tschumiho 2023.

Graduated in architecture at the Czech Technical University in Prague. After a short internship in Ostrava he headed the architecture department of the National Technical Museum in Prague. After the Velvet revolution he was the Dean of faculties of architecture of the Czech Technical University in Prague and then the VUT in Brno. He completed internships in Wrocław, Berlin, Delft and Montreal and the Fulbright scholar at the Cooper Union in New York. He is the author of many works on Czech and Central European architecture of 20th century, a Fellow of the Akademie der Künste in Berlin, Honorary Fellow of the American Institute of Architects AIA and of the Royal Institute of British Architects RIBA and laureate of the Jean Tschumi Prize 2023.

IRENA ŽANTOVSKÁ MURRAY

Studovala v Praze, Paříži a Montrealu. Kurátorka a historička architektury, působila jako ředitelka výtvarných a architektonických sbírek na universitě McGill v Montrealu, sbírek Královského Institutu Britských Architektů (RIBA) v Londýně. Research Fellow při Fakultě architektury ČVUT v Praze.

Studied in Prague, Paris and Montreal. A curator and historian of architecture, she worked as the Director of Arts and Architecture Collections at McGill University in Montreal, the Collections of the Royal Institute of British Architects (RIBA) in London. Research Fellow at the Faculty of Architecture, Czech Technical University in Prague.

PETR SVOBODA

Vystudoval elektrotechniku na VUT v Brně, kde je v současnosti doktorandem na Ústavu soudního inženýrství. Od roku 2007 pracuje v Národním památkovém ústavu na různých pozicích. Je vedoucím pobočky Metodického centra moderní architektury v Brně. Je autorem řady publikací a podílí se na výzkumných projektech zaměřených na techniku a dějiny architektury 20. století.

Graduated in electrical engineering at Brno University of Technology, where he is currently a PhD student at the Institute of Forensic Engineering. Since 2007 he has been

working at the National Heritage Institute in various positions. He is the head of its branch: Methodological Centre of Modern Architecture in Brno. He is the author of a number of publications and participates in research projects focused on technology and the history of 20th century architecture.

ISBN: 978-3-12732-328-7

9 783127 323207

vydáno s podporou
published with the support of

Státní fond kultury ČR

jiho~~mor~~avský kraj

Czech
National
Trust

MB Muzeum
Brněnska

